การศึกษาความพึงพอใจของพนักงานที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงพื้นที่: กรณีศึกษา ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร

โดย

นางสาวสิรินันท์ พุฒเมือง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขานวัตกรรมการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ปีการศึกษา 2560

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

Ref. code: 25605916033250DYQ

การศึกษาความพึงพอใจของพนักงานที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงพื้นที่: กรณีศึกษา ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร

โดย

นางสาวสิรินันท์ พุฒเมือง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขานวัตกรรมการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ปีการศึกษา 2560

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

Ref. code: 25605916033250DYQ

THE STUDY OF EMPLOYEES SATISFACTION ON WORKPLACE CHANGING: A CASE STUDY OF THAILAND CREATIVE AND DESIGN CENTER (TCDC)

BY

MISS SIRINAN PUTMUANG

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS

FOR THE DEGREE OF MASTER OF SCIENCE

INNOVATIVE REAL ESTATE DEVELOPMENT

FACULTY OF ARCHITECTURE AND PLANNING

THAMMASAT UNIVERSITY

ACADEMIC YEAR 2017

COPYRIGHT OF THAMMASAT UNIVERSITY

Ref. code: 25605916033250DYQ

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง

วิทยานิพนธ์

ของ

นางสาวสิรินันท์ พุฒเมือง

เรื่อง

การศึกษาความพึงพอใจของพนักงานที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงพื้นที่: กรณีศึกษา ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบกรุงเทพมหานคร

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติ ให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (นวัตกรรมการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์)

เมื่อ วันที่ 6 สิงหาคม พ.ศ. 2561

ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ _____
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุกุลพัฒน์ คุ้มไพศาล)

กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ _____
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชัยวัฒน์ ริรัตนพงษ์)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ _____
(ดร. อัครพงษ์ คัชมาตย์)

คณบดี _____
(รองศาสตราจารย์ เฉลิมวัฒน์ ตันตสวัสดิ์)

Ref. code: 25605916033250DYQ

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การศึกษาความพึงพอใจของพนักงานที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงพื้นที่: กรณีศึกษา ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร
ชื่อผู้เขียน	นางสาวสิรินันท์ พุฒเมือง
ชื่อปริญญา	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา/คณะ/มหาวิทยาลัย	นวัตกรรมการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ สถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชัยวัฒน์ ริรัตนพงษ์
ปีการศึกษา	2560

บทคัดย่อ

การเปลี่ยนแปลงและย้ายพื้นที่ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบซึ่งเป็นอาคารศูนย์กลางการเรียนรู้ด้านการออกแบบขนาดใหญ่ไปยังอาคารไปรษณีย์กลางต้องมีการเตรียมการที่มีประสิทธิภาพและเพื่อสร้างความพึงพอใจต่อพนักงาน การวิจัยนี้มุ่งศึกษาความพึงพอใจของพนักงานที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ของศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามในการสำรวจความพึงพอใจของพนักงาน จำนวน 43 ราย วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ประกอบกับการศึกษาเปรียบเทียบลักษณะทางกายภาพก่อนและหลังการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ และสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการเปลี่ยนแปลง จำนวน 7 ราย วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่าพื้นที่ใหม่แตกต่างจากพื้นที่เดิมทุกด้าน ผู้ที่เกี่ยวข้องได้จัดทำแผนการดำเนินการร่วมกัน เพื่อให้การดำเนินการมีประสิทธิภาพและรองรับความแตกต่างของพื้นที่อย่างลงตัว โดยพนักงานมีความพึงพอใจต่อการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ ปัจจัยที่พนักงานของศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบกรุงเทพมหานครมีความพึงพอใจอยู่ในระดับต่ำ ได้แก่ (1) อุณหภูมิและระบบการระบายอากาศ (2) การใช้สีและวัสดุตกแต่งภายใน (3) ความสะดวกในการเดินทาง (4) ตำแหน่งที่ตั้งของที่ทำการใหม่ (5) การบำรุงรักษาอาคารและงานระบบต่าง ๆ (6) บริษัทผู้รับจ้างขนย้ายวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ (7) ระยะเวลาในการย้ายที่ทำการ (8) ระยะเวลาในการเตรียมการก่อนการย้ายที่ทำการ และ (9) การรับฟังความคิดเห็นของพนักงาน

คำสำคัญ: ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร, ความพึงพอใจ, การเปลี่ยนแปลงพื้นที่

Ref. code: 25605916033250DYQ

Thesis Title	THE STUDY OF EMPLOYEES SATISFACTION ON WORKPLACE CHANGING: A CASE STUDY OF THAILAND CREATIVE AND DESIGN CENTER (TCDC)
Author	Miss Sirinan Putmuang
Degree	Master of Science
Major Field/Faculty/University	Innovative Real Estate Development Architecture and Planning Thammasat University
Thesis Advisor	Assistant Professor Chaiwat Riratanaphong, Ph.D.
Academic Years	2017

ABSTRACT

Thailand Creative and Design Center (TCDC) is a large public space used as a learning center and a source of research on design and creativity for Thai society. Changing location from the Emporium to Grand Postal Office needs to be well prepared so that space and resources are used efficiently and users are satisfied. This research aims to evaluates the satisfaction of the employees on this change, compare the physical characteristics of the area before and after the change including the internal contexts, change process, and related factors. The researcher collected data by using a questionnaire to evaluate the satisfaction of 43 samples and comparative study of physical characteristics before and after the change including interviewing 7 respondents involved to the change process. Then, data were analyzed by descriptive statistics and content analysis, respectively.

The research found that the new space differ from the old. The participants of this change set a plan to make the operation more efficient and able to accommodate the new environment of space more effective. The employees were satisfied with the changes at a high level. However, the factors that are less satisfied include: (1) the temperature and ventilation system; (2) the use of colors and interior materials; (3) the ease of travel; (4) the location of the new office; (5) the maintenance of buildings and building system;

Ref. code: 25605916033250DYQ

(6) material handling company; (7) the period of the moving; (8) the period of preparation before moving; and (9) hearing opinions of the employees.

Key Words: Thailand Creation and Design Center**,** satisfaction, workplace changing, employees.

Ref. code: 25605916033250DYQ

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยต้องขอแสดงกตเวทิตาแด่ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชัยวัฒน์ ริรัตนพงษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุกุลพัฒน์ คุ้มไพศาล ประธานกรรมการสอบ และ ดร. อัครพงษ์ คัชมาตย์ กรรมการสอบ ที่ได้ทุ่มเทเวลาในการให้คำแนะนำแนวทางและคำปรึกษาในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ตลอดจนขัดเกลาวิทยานิพนธ์บับนี้ ส่งผลให้การดำเนินการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีและมีความถูกต้องสมบูรณ์ นอกจากนี้ ผู้วิจัยต้องขอขอบพระคุณผู้ให้ข้อมูลและผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านที่เสียสละเวลาและให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูล ทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาในครั้งนี้เป็นอย่างมาก

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณะอาจารย์สาขาวิชานวัตกรรมการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์และวิทยากรทุกท่านที่มอบความรู้และถ่ายทอดประสบการณ์ที่ดีแก่ผู้วิจัย รวมถึงเจ้าหน้าที่ทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือในการดำเนินการต่าง ๆ ตลอดจนเพื่อนร่วมรุ่น MIRED 9 ทุกคน ที่คอยช่วยเหลือเกื้อกูลและเป็นกำลังใจให้กันมาโดยตลอดระยะเวลา 2 ปีที่ผ่านมา

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณแรงสนับสนุนและแรงผลักดันจากบิดามารดาและทุกคนในครอบครัว รวมถึงญาติพี่น้องทุกคน คุณประโยชน์และความดีอันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของบิดา มารดา ญาติพี่น้อง และคณะอาจารย์ทุกท่าน ที่ได้อบรมสั่งสอน รวมถึงชี้แนะแนวทางที่ดีและมีคุณค่าตลอดมา ส่งผลให้ผู้วิจัยสำเร็จการศึกษาในครั้งนี้

นางสาวสิรินันท์ พุฒเมือง

Ref. code: 25605916033250DYQ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(1)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(2)
กิตติกรรมประกาศ	(4)
สารบัญตาราง	(8)
สารบัญภาพ	(9)
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 คำถามของงานวิจัย	2
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	3
1.5 ขั้นตอนการวิจัย	3
1.6 กรอบแนวคิดการวิจัย	5
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
1.8 นิยามศัพท์	6
บทที่ 2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
2.1 ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร	7
2.2 ทฤษฎีความพึงพอใจ	13
2.3 หลักการบริหารทรัพยากรกายภาพ	15
2.4 หลักการออกแบบพื้นที่นิทรรศการ	21

Ref. code: 25605916033250DYQ

2.5 การใช้อาคารเก่าในฟังก์ชั่นใหม่ 24
2.6 หลักการเกี่ยวกับบริบทองค์กร 26
2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 26

บทที่ 3 วิธีการวิจัย 28

3.1 การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูล 28
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล 29
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล 30
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล 30

บทที่ 4 ผลการวิจัยและอภิปรายผล 32

4.1 ผลการสำรวจความพึงพอใจของพนักงานของศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ 32
4.2 ผลการศึกษาลักษณะทางกายภาพ (ก่อนและหลังเปลี่ยนแปลง) 41
4.3 ผลการศึกษาแนวคิด นโยบาย บริบทภายในองค์กร กระบวนการเตรียมการและการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ 62
4.4 การอภิปรายผล 79

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ 82

5.1 สรุปผลการวิจัย 82
5.2 ข้อจำกัดในการวิจัย 86
5.3 ข้อเสนอแนะ 86

รายการอ้างอิง 88

Ref. code: 25605916033250DYQ

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก การหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม (IOC) 92
ภาคผนวก ข แบบสัมภาษณ์ 104
ภาคผนวก ค แบบสอบถาม 107

ประวัติผู้เขียน 112

Ref. code: 25605916033250DYQ

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
3.1	กรอบวิธีการวิจัย	31
4.1	ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามข้อมูลทั่วไป	32
4.2	ความพึงพอใจของพนักงานที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบกรุงเทพมหานคร	36
4.3	ผลการเปรียบเทียบลักษณะทางกายภาพ (ก่อนและหลังการเปลี่ยนแปลง)	62
4.4	ผลการสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร	64
5.1	ปัจจัยที่พนักงานมีความพึงพอใจสูงสุด 5 ลำดับแรก	83
5.2	ปัจจัยที่พนักงานมีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย	83

Ref. code: 25605916033250DYQ

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1.1	แผนภูมิขั้นตอนการวิจัย	4
1.2	กรอบแนวคิดการวิจัย	5
2.1	การออกแบบด้านหน้าอาคารไปรษณีย์กลางบางรัก	10
2.2	การออกแบบชั้นที่ 1 พื้นที่จัดนิทรรศการ	10
2.3	การออกแบบชั้นที่ 2 พื้นที่การออกแบบนวัตกรรม	11
2.4	การออกแบบชั้นที่ 3 พื้นที่สาหรับลงมือปฏิบัติจริง	11
2.5	การออกแบบชั้นที่ 4 พื้นที่ข้อมูล resource center	12
2.6	การออกแบบชั้นที่ 5 พื้นที่การเรียนรู้	12
2.7	แนวคิดพื้นฐานของการบริหารทรัพยากรกายภาพ	16
2.8	อาคารชั่วคราว คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีเดลฟท์	25
4.1	ผังพื้นที่ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ ณ ศูนย์การค้าเอ็มโพเรียม (ก่อนและหลังการเปลี่ยนแปลง	43
4.2	พื้นที่ล็อบบี้ (The Lobby) ของศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ ณ ศูนย์การค้าเอ็มโพเรียม (ก่อนและหลังการเปลี่ยนแปลง)	44
4.3	ห้องเวิร์คช็อป (The Workshop Room) ของศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ ณ ศูนย์การค้าเอ็มโพเรียม (ก่อนและหลังการเปลี่ยนแปลง)	44
4.4	พื้นที่ครีเอทีฟสเปซ (The Creative Space) ของศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ ณ ศูนย์การค้าเอ็มโพเรียม (ก่อนและหลังการเปลี่ยนแปลง)	45
4.5	ห้องประชุม (The Auditorium) ของศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ ณ ศูนย์การค้าเอ็มโพเรียม (ก่อนและหลังการเปลี่ยนแปลง)	45
4.6	แกลเลอรี่ 2 (Gallery 2) ของศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ ณ ศูนย์การค้าเอ็มโพเรียม (ก่อนและหลังการเปลี่ยนแปลง)	46
4.7	ผังพื้นที่ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ ณ อาคารไปรษณีย์กลาง บางรัก (หลังการเปลี่ยนแปลงพื้นที่)	47
4.8	ผังอาคารด้านหน้าของศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ ณ อาคารไปรษณีย์กลาง บางรัก (หลังการเปลี่ยนแปลงพื้นที่)	48

Ref. code: 25605916033250DYQ

4.9 ผังอาคารด้านข้างของศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ ณ อาคารไปรษณีย์กลาง บางรัก (หลังการเปลี่ยนแปลงพื้นที 49
4.10 ผังพื้นที่ Front Lobby ของศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ ณ อาคารไปรษณีย์กลาง บางรัก (หลังการเปลี่ยนแปลงพื้นที่) 50
4.11 ผังพื้นที่ Auditorium ของศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ ณ อาคารไปรษณีย์กลาง บางรัก (หลังการเปลี่ยนแปลงพื้นที่) 51
4.12 ผังพื้นที่ TCDC Office ของศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ ณ อาคารไปรษณีย์กลาง บางรัก (หลังการเปลี่ยนแปลงพื้นที่) 52
4.13 ผังพื้นที่ Meeting Room ของศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ ณ อาคารไปรษณีย์กลาง บางรัก (หลังการเปลี่ยนแปลงพื้นที่) 53
4.14 ผังพื้นที่ Function Room ของศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ ณ อาคารไปรษณีย์กลาง บางรัก (หลังการเปลี่ยนแปลงพื้นที่) 54
4.15 ผังพื้นที่ Creative Space ของศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ ณ อาคารไปรษณีย์กลาง บางรัก (หลังการเปลี่ยนแปลงพื้นที่) 55
4.16 ผังพื้นที่ Back of House ของศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ ณ อาคารไปรษณีย์กลาง บางรัก (หลังการเปลี่ยนแปลงพื้นที่) 56
4.17 ผังพื้นที่ Back Lobby และ Gallery ของศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ ณ อาคารไปรษณีย์กลาง (บางรัก (หลังการเปลี่ยนแปลงพื้นที่) 57
4.18 ผังพื้นที่ Material and Design Innovation Center ของศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ ณ อาคารไปรษณีย์กลาง บางรัก (หลังการเปลี่ยนแปลงพื้นที่) 58
4.19 ผังพื้นที่ Maker Space ของศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ ณ อาคารไปรษณีย์กลาง บางรัก (หลังการเปลี่ยนแปลงพื้นที่) 59
4.20 ผังพื้นที่ Resource Center ของศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ ณ อาคารไปรษณีย์กลาง บางรัก (หลังการเปลี่ยนแปลงพื้นที่) 60
4.21 บรรยากาศภายในศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ ณ อาคารไปรษณีย์กลาง บางรัก (หลังการเปลี่ยนแปลงพื้นที่) 61

Ref. code: 25605916033250DYQ

บทที่ 1
บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร (ศสบ.) หรือ Thailand Creative and Design Center (TCDC) เป็นหน่วยงานภายใต้สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน) หรือ Office of Knowledge Management and Development (OKMD) ในสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี จัดตั้งขึ้นโดยพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานบริหารพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2547 เปิดให้บริการครั้งแรก เมื่อเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2548 ณ ชั้น 6 ศูนย์การค้าเอ็มโพเรียม โดยมีวัตถุประสงค์หลักให้เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้และแหล่งค้นคว้าข้อมูลด้านการออกแบบและความคิดสร้างสรรค์ให้กับสังคมไทย สร้างโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงองค์ความรู้และความคิดสร้างสรรค์ ตลอดจนเพิ่มขีดความสามารถของนักออกแบบและผู้ประกอบการไทยให้สามารถแข่งขันในตลาดโลกได้อย่างภาคภูมิ เพื่อพัฒนาคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ให้มีความพร้อมสำหรับการก้าวสู่อนาคต (ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ, ม.ป.ป.)

ปัจจุบันศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร ได้ย้ายสถานที่ทำการไปยังอาคารไปรษณีย์กลาง ถนนเจริญกรุง ซึ่งเปิดให้ประชาชนทดลองใช้บริการตั้งแต่วันที่ 5 พฤษภาคม พ.ศ. 2560 เนื่องจากหมดสัญญาเช่าพื้นที่กับศูนย์การค้าเอ็มโพเรียม ทางคณะผู้บริหารศูนย์สร้างสรรค์การออกแบบ จึงพยายามหาพื้นที่ที่มีขนาดเพียงพอที่จะสามารถรองรับบริการของศูนย์สร้างสรรค์การออกแบบได้ทั้งหมด ซึ่งได้พิจารณาตัดสินใจย้ายศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบไปยังอาคารไปรษณีย์กลางบางรัก เนื่องจากต้องการให้เป็นตัวอย่างที่ดีในการใช้พื้นที่อาคารเก่าให้เต็มประสิทธิภาพ โดยการผสานบริการสมัยใหม่ให้เข้ากับการรีโนเวทอาคารเก่า 80 ปี ให้คงไว้ซึ่งองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมและวัสดุเดิมของอาคารเดิมให้มากที่สุด เพื่อให้กลายเป็น public space ขนาดใหญ่ที่จะเกิดกิจกรรมขึ้นมากมายและเกิดการใช้งานพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ (อภิสิทธิ์ ไล่สัตรูไกล, 2559) การเปลี่ยนแปลงพื้นที่ของศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร และผลที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว มีปัจจัยและกระบวนการที่มีความสำคัญ ส่งผลต่อการดำเนินการของผู้ที่เกี่ยวข้องส่วนต่าง ๆ และการใช้งานอาคารทั้งในส่วนของบุคลากรในองค์กรและผู้ใช้บริการของศูนย์ฯ การศึกษาถึงกระบวนการบริหารการเปลี่ยนแปลง (change management) จึงเป็นสิ่งที่ควรคำนึงถึง

การบริหารทรัพยากรอาคาร (Facility Management: FM) นอกจากจะเป็นการบริหารจัดการทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับผู้ใช้ สิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น และกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลแล้ว (สมาคมวิชาชีพการบริหารทรัพยากรอาคาร, 2560) ยังเป็นการจัดการพื้นที่ (space

Ref. code: 25605916033250DYQ

management) ให้เกิดการใช้ประโยชน์ในพื้นที่อย่างเหมาะสมที่สุด ผู้ใช้อาคารมีความพึงพอใจในระดับที่ยอมรับได้ และลดค่าใช้จ่ายขององค์กรให้ได้มากที่สุด จึงต้องอาศัยความรู้ทั้งในด้านการออกแบบ การดูแลรักษา การซ่อมบำรุง และการบริหารจัดการ เพื่อทำให้เกิดการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพและตอบสนองนโยบายขององค์กร ตลอดจนมีการใช้ทรัพยากรให้เกิดคุณค่ามากที่สุด (บัณฑิต จุลาสัย และเสริชย์ โชติพานิช, 2547) ซึ่งสอดคล้องกับการปรับปรุงอาคารไปรษณีย์กลาง บางรัก ของศูนย์สร้างสรรค์การออกแบบ กรุงเทพมหานคร การเปลี่ยนแปลงพื้นที่ก็เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารทรัพยากรอาคารที่จำเป็นต้องมีการเตรียมการที่ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีพื้นที่ขนาดใหญ่และมีกิจกรรมหลากหลาย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความพึงพอใจของพนักงานที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารทรัพยากรอาคารให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.2 คำถามของงานวิจัย

1.2.1 กระบวนการเตรียมการและการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร มีขั้นตอนอย่างไร

1.2.2 กระบวนการเตรียมการและการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร มีผลต่อผู้ใช้งานอาคารอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.3.1 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของพนักงานของศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานครที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงพื้นที่

1.3.2 เพื่อศึกษาลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานครทั้งก่อนและหลังการเปลี่ยนแปลง

1.3.3 เพื่อศึกษาแนวคิด นโยบาย บริบทภายในองค์กร กระบวนการเตรียมการและการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ ตลอดจนปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร

Ref. code: 25605916033250DYQ

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1.4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยทำการศึกษาความพึงพอใจของพนักงานของศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานครที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ ภายใต้หลักการบริหารทรัพยากรอาคารและหลักการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ (space change)

1.4.2 ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการสำรวจลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร (ทั้งที่ทำการเดิมและที่ทำการใหม่) สัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร โดยใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (structured interview) และสำรวจความพึงพอใจของพนักงานของศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร ซึ่งเข้าทำงานตั้งแต่ช่วงที่ยังดำเนินการที่ศูนย์การค้าเอ็มโพเรียม โดยใช้แบบสอบถาม (questionnaire)

1.4.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ในการศึกษา คือ ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร ได้แก่

1.4.3.1 ที่ทำการเดิม ตั้งอยู่ที่ชั้น 6 ศูนย์การค้าเอ็มโพเรียม เลขที่ 622 ถนนสุขุมวิท แขวงคลองตัน เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร

1.4.3.2 ที่ทำการใหม่ ตั้งอยู่ที่อาคารไปรษณีย์กลาง บางรัก เลขที่ 1160 ถนนเจริญกรุง แขวงบางรัก เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร มีพื้นที่ใช้สอย 9,000 ตารางเมตร

1.4.4 ขอบเขตด้านเวลา

ผู้วิจัยทำการศึกษาและทบทวนวรรณกรรมจากตำรา บทความทางวิชาการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สำรวจลักษณะทางกายภาพ และเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูล ระหว่างเดือนกันยายน 2560 – เดือนพฤษภาคม 2561

1.5 ขั้นตอนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการศึกษา (แสดงได้ดังภาพที่ 1.1) ดังนี้

1.5.1 ทบทวนวรรณกรรมจากตำรา บทความทางวิชาการ และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

1.5.2 กำหนดขอบเขตของการวิจัยและระเบียบวิธีวิจัย

1.5.3 ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

Ref. code: 25605916033250DYQ

1.5.3.1 ทำการสำรวจลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร ทั้งก่อนและหลังการเปลี่ยนแปลง โดยทำการศึกษารูปแบบการวางผังและการจัดสรร พื้นที่ใช้สอย จากรูปแปลนอาคาร การสังเกต การจดบันทึก และการบันทึกภาพถ่าย

1.5.3.2 ทำการสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับแนวคิด นโยบาย บริบทภายในองค์กร รวมถึงกระบวนการและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ โดยใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

1.5.3.3 ทำการประเมินผลความพึงพอใจของพนักงานของศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร โดยใช้แบบสอบถาม

1.5.4 ทำการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลข้อมูล

1.5.5 สรุปผลการวิจัยและนำเสนอรูปแบบของการเตรียมการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ขนาดใหญ่ที่ได้จากการวิจัย

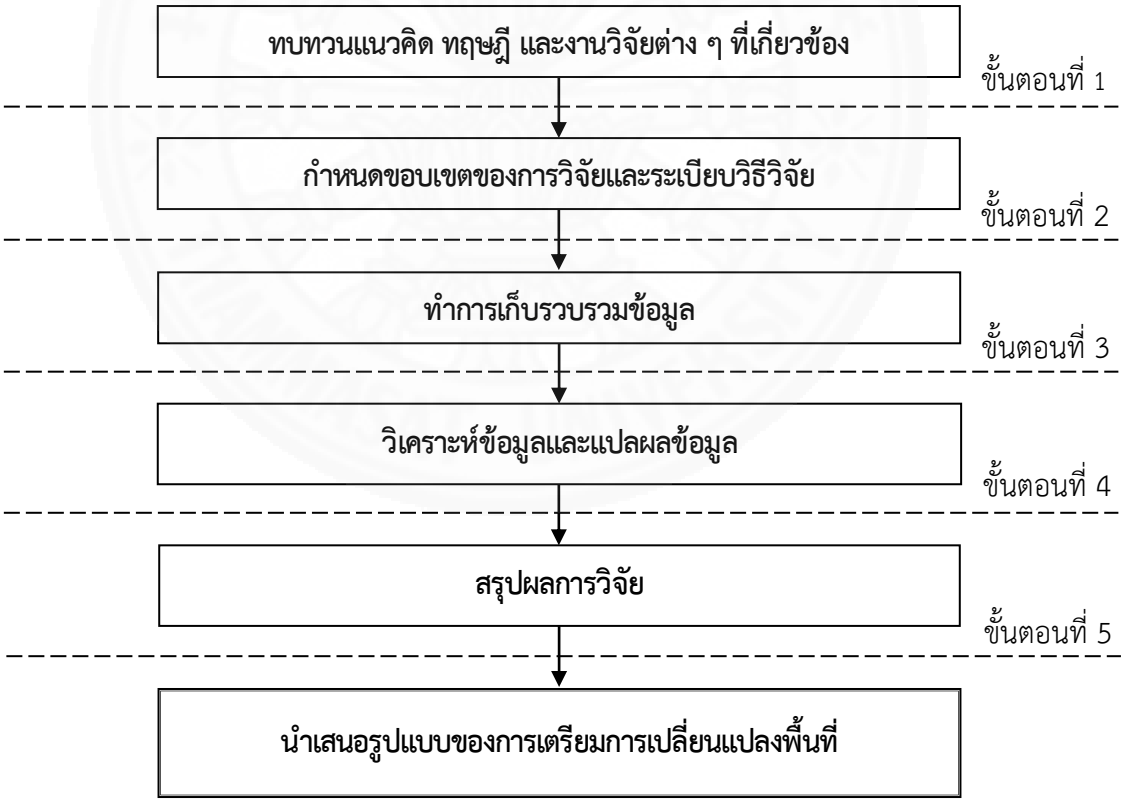

ภาพที่ 1.1 แผนภูมิขั้นตอนการวิจัย, โดย ผู้วิจัย, 2560.

Ref. code: 25605916033250DYQ

1.6 กรอบแนวคิดการวิจัย

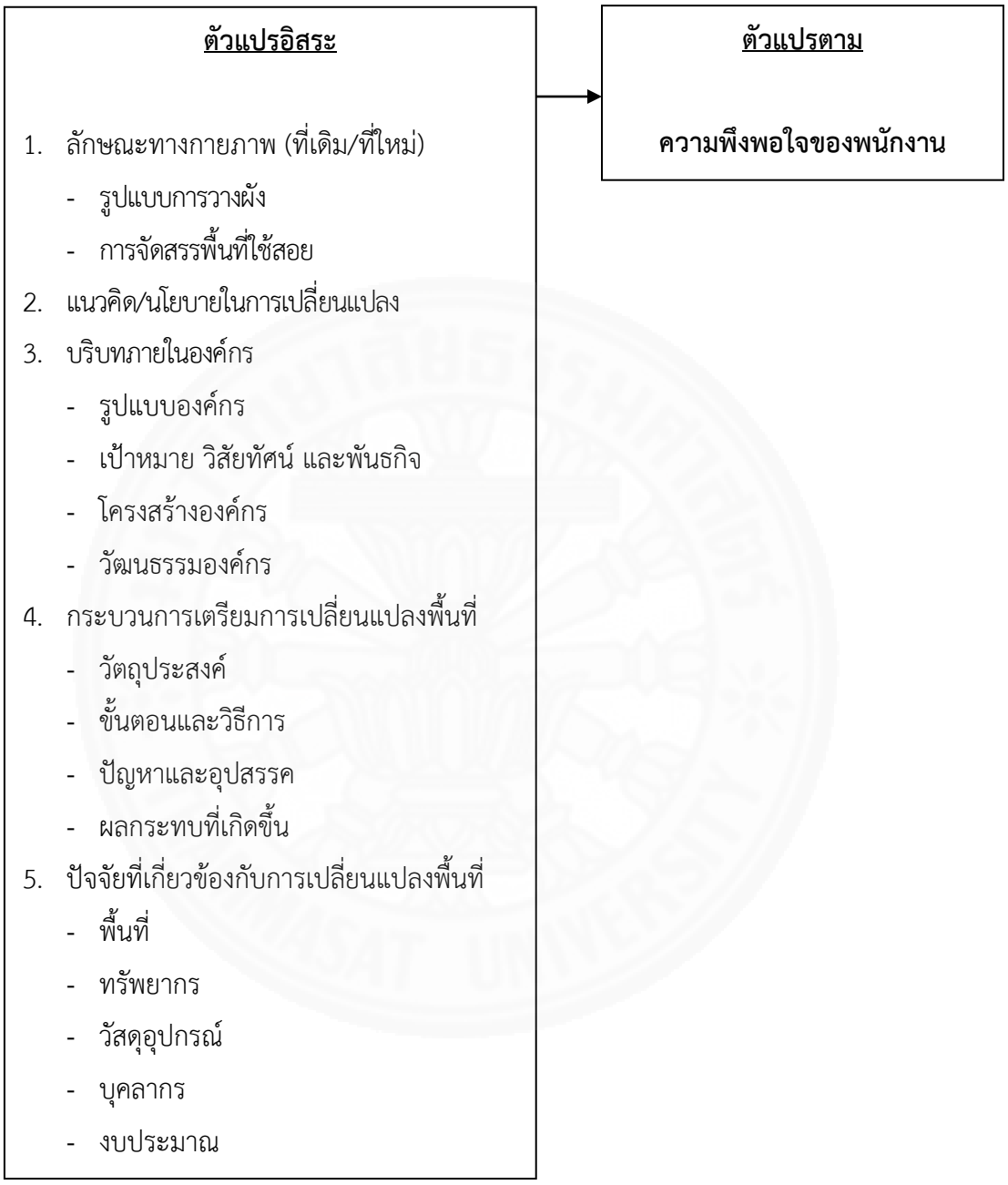

ภาพที่ 1.2 กรอบแนวคิดการวิจัย, โดย ผู้วิจัย, 2560.

Ref. code: 25605916033250DYQ

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.7.1 ผู้บริหารอาคารสามารถนำผลการวิจัยนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนากระบวนการบริหารการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ขนาดใหญ่ได้

1.7.2 เจ้าของอาคารสามารถนำผลการวิจัยนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการเตรียมการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ในขั้นตอนการวางแผนเปลี่ยนแปลงพื้นที่และการจัดเตรียมพื้นที่อาคารได้

1.7.3 หน่วยงานภาครัฐสามารถนำผลการวิจัยนี้ไปใช้เป็นกรณีศึกษาในการนำอาคารเก่ามาใช้ประโยชน์เพื่อสร้างคุณค่าเชิงสังคมและวัฒนธรรมได้

1.7.4 ผู้ที่สนใจสามารถนำผลการวิจัยนี้ไปต่อยอดและศึกษาในประเด็นที่ไม่ครอบคลุมเพิ่มเติมได้

1.8 นิยามศัพท์

1.8.1 กระบวนการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ หมายถึง ลำดับขั้นตอน วิธีการ และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงพื้นที่และการจัดเตรียมพื้นที่อาคาร เพื่อให้การดำเนินการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร จากชั้น 6 ศูนย์การค้าเอ็มโพเรียม ไปยังอาคารไปรษณีย์กลาง บางรัก สามารถดำเนินไปได้อย่างราบรื่น รวดเร็ว และมีค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด

1.8.2 ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร หมายถึง ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ ซึ่งเป็นหน่วยงานภายใต้สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน) โดยย้ายที่ทำการจากชั้น 6 ศูนย์การค้าเอ็มโพเรียม ไปยังอาคารไปรษณีย์กลาง บางรัก

Ref. code: 25605916033250DYQ

บทที่ 2
วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาความพึงพอใจของพนักงานที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงพื้นที่: กรณีศึกษาศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

2.1 ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร
2.2 ทฤษฎีความพึงพอใจ
2.3 หลักการบริหารทรัพยากรกายภาพ
2.4 หลักการออกแบบพื้นที่นิทรรศการ
2.5 การใช้อาคารเก่าในฟังก์ชั่นใหม่
2.6 หลักการเกี่ยวกับบริบทองค์กร
2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร

2.1.1 ความเป็นมา

ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร (ศสบ.) หรือ Thailand Creative and Design Center (TCDC) เป็นหน่วยงานภายใต้สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน) หรือ Office of Knowledge Management and Development (OKMD) ในสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี จัดตั้งขึ้นโดยพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานบริหารพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2547 เปิดให้บริการครั้งแรก เมื่อเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2548 ณ ชั้น 6 ศูนย์การค้าเอ็มโพเรียม โดยมีวัตถุประสงค์หลักให้เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้และแหล่งค้นคว้าข้อมูลด้านการออกแบบและความคิดสร้างสรรค์ให้กับสังคมไทย สร้างโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงองค์ความรู้และความคิดสร้างสรรค์ ตลอดจนเพิ่มขีดความสามารถของนักออกแบบและผู้ประกอบการไทยให้สามารถแข่งขันในตลาดโลกได้อย่างภาคภูมิ เพื่อพัฒนาคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ให้มีความพร้อมสำหรับการก้าวสู่อนาคต ปัจจุบันได้ย้ายที่ทำการไปยังอาคารไปรษณีย์กลางบางรัก ซึ่งเปิดให้บริการตั้งแต่วันที่ 5 พฤษภาคม พ.ศ. 2560 (ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ, ม.ป.ป.) เป็นต้นมา

Ref. code: 25605916033250DYQ

2.1.2 วิสัยทัศน์และพันธกิจ

ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร มีภารกิจรวม 4 ด้าน เพื่อเป็นหน่วยงานในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ, ม.ป.ป.) ประกอบด้วย

2.1.2.1 creative vision โดยจัดทำโครงการศึกษาวิจัยและให้ร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ ในการพัฒนาฐานข้อมูล นโยบาย และมาตรการต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์

2.1.2.2 creative business โดยการจัดทำโครงการและกิจกรรมเพื่อการสร้างเครือข่ายการพัฒนาธุรกิจสร้างสรรค์และการสนับสนุนให้เกิดการนำความคิดสร้างสรรค์ไปใช้ในการพัฒนาธุรกิจของภาคเอกชนและบริการของภาครัฐ บนฐานความรู้ “กระบวนการคิดเชิงออกแบบ” (design thinking) อันเป็นแนวคิดที่องค์กรธุรกิจทั่วโลกต่างเห็นพ้องว่า เป็นองค์ความรู้ที่ทำให้การพัฒนาผลิตภัณฑ์มีโอกาสประสบความสำเร็จมากขึ้น เป็นแนวทางในการปรับองค์กรให้ทันสมัยและสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมใหม่ รวมถึงเป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหาที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้งานมากที่สุด

2.1.2.3 creative center โดยสร้างสรรค์แหล่งเรียนรู้ด้านการออกแบบและความคิดสร้างสรรค์ที่จัดเตรียมทรัพยากรสารสนเทศสำหรับการค้นคว้าความรู้ด้วยตนเอง การเพิ่มพูนความรู้ด้วยนิทรรศการการบรรยายและการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการจากห้องเมคเกอร์ ตลอดจนการจัดพื้นที่ที่สร้างโอกาสให้เกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์จากหลากหลายสาขา นอกจากนี้ ยังขยายพื้นที่การให้บริการไปสู่พื้นที่ต่าง ๆ ในรูปแบบสาขาที่จังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดขอนแก่น หน่วยบริการ mini TCDC ที่ตั้งอยู่ในสถาบันการศึกษา รวม 13 แห่งทั่วประเทศ และ TCDC Commons พื้นที่ทำงานของชุมชนนักออกแบบในกรุงเทพมหานคร อีก 2 แห่ง

2.1.2.4 creative Thailand โดยการจัดทำสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อมัลติมิเดียที่ช่วยกระตุ้นจินตนาการสร้างแรงบันดาลใจและส่งเสริมการเรียนรู้ในวงกว้าง เพื่อการสร้างสังคมที่ตระหนักถึงความสำคัญของความคิดสร้างสรรค์และสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาในมิติต่าง ๆ

2.1.3 ห้ามิติการทำงานและงานบริการใหม่

ภายใต้บริบทแห่งการสร้างสภาพแวดล้อมสร้างสรรค์ ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบกรุงเทพมหานคร ณ อาคารไปรษณีย์กลาง บางรัก ได้นำเสนอ 5 มิติการทำงานและงานบริการใหม่ที่จะตอบโจทย์อย่างเข้มข้น ชัดเจน และหลากหลายมากยิ่งขึ้น (ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ, ม.ป.ป.) ดังนี้

2.1.3.1 business development บ่มเพาะธุรกิจสร้างสรรค์ ผลักดันนวัตกรรมที่มีคุณค่าและยั่งยืน นำเสนอกิจกรรมและบริการเพื่อบ่มเพาะและพัฒนาผู้ประกอบการรุ่นใหม่ภายใต้กระบวนการคิดเชิงออกแบบและการออกแบบบริการ โดยรวบรวมผู้เชี่ยวชาญหลากหลายสาขาทั้งในและต่างประเทศมาช่วยกันผลักดันการเริ่มต้นและการเติบโตของธุรกิจอย่างสร้างสรรค์ทั้งในภาคการผลิตและภาคบริการ เพื่อนำไปสู่โอกาสของนวัตกรรมที่เป็นจริงได้ทั้งในเชิงพาณิชย์และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้คน

Ref. code: 25605916033250DYQ

2.1.3.2 multi-disciplinary learning สร้างสนามการเรียนรู้และต่อยอดทักษะอย่างมืออาชีพ สร้างสรรค์พื้นที่สำหรับการแบ่งปันองค์ความรู้ในหลากหลายรูปแบบ ทั้งจากการทำงานจริง การอ่าน การใช้สื่อมัลติมีเดีย โดยศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร ได้เตรียมทรัพยากรความรู้ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ไว้กว่า 50,000 รายการ พร้อมฐานข้อมูลที่เจาะลึกในด้านเทรนด์และสถิติตลาดโลก รวมถึงมีแผนการนำเสนอองค์ความรู้ที่มีคุณค่าผ่านกิจกรรมต่าง ๆ มากมายตลอดทั้งปี ไม่ว่าจะเป็นการจัดนิทรรศการ การสัมมนา การประชุมเชิงปฏิบัติการ การบรรยาย และเวทีชุมนุมความคิดประจำปี เป็นต้น

2.1.3.3 networking and partnership เปิดประตูให้โอกาสกับเครือข่ายและชุมชนคนสร้างสรรค์ พัฒนากิจกรรมและฐานข้อมูลเครือข่ายนักสร้างสรรค์ในอุตสาหกรรมต่าง ๆ เพื่อสร้างโอกาสในการร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรมที่มีคุณค่าต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และประเทศชาติ

2.1.3.4 creative district ร่วมพัฒนาย่านสร้างสรรค์ที่กำลังเติบโต มุ่งมั่นและจริงใจที่จะพัฒนาย่านเจริญกรุงให้เติบโตเป็นย่านสร้างสรรค์ (creative district) บนพื้นฐานของการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายในชุมชน (co-creation) เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย และแผนกิจกรรมต่าง ๆ ที่สอดคล้องต่อพื้นที่ทางกายภาพของเจริญกรุงและตอบโจทย์ความต้องการของคนในย่านได้อย่างแท้จริง

2.1.3.5 regional access ขยายมิติการเข้าถึงแหล่งความรู้สู่ระดับภูมิภาค ค้นหาแนวทางใหม่ อย่างสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาช่องทางการเข้าถึงความรู้ระดับภูมิภาค ผ่านทางศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ จังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดขอนแก่น รวมถึง mini TCDC center (เครือข่ายแหล่งความรู้ในสถาบันการศึกษา รวม 35 แห่งทั่วประเทศ) รวมถึง TCDC commons (ห้องสมุดเฉพาะด้านการออกแบบการสื่อสาร) ที่ IDEO Q จุฬา-สามย่าน ภายใต้ความร่วมมือกับบริษัท อนันดา ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด (มหาชน)

2.1.4 การจัดสรรพื้นที่

ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร อาคารไปรษณีย์กลาง บางรัก มีพื้นที่ทั้งหมด 5 ชั้น ตั้งอยู่ด้านปีกซ้ายของอาคารไปรษณีย์กลาง บางรัก โดยพื้นที่ทั้งหมดของไปรษณีย์กลาง บางรัก มีประมาณ 12,000 ตารางเมตร แต่ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร ได้เข้าใช้พื้นที่ทั้งหมด 9,000 ตารางเมตร รวมทั้งหมด 5 ชั้น คิดเป็นร้อยละ 70 ของพื้นที่ทั้งหมด โดยแต่เดิมนั้นอาคารไปรษณีย์กลาง บางรัก มีทั้งหมด 4 ชั้น แต่ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร ได้ทำการต่อเติมขยายพื้นที่เข้าไปเพิ่มเป็น 5 ชั้น โดยมีการจัดสรรพื้นที่ตามกิจกรรมที่หลากหลาย (ไอรดา รื่นภิรมย์ใจ, 2559) ดังนี้

Ref. code: 25605916033250DYQ

ภาพที่ 2.1 การออกแบบด้านหน้าอาคารไปรษณีย์กลางบางรัก ที่ทำการใหม่ของศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบกรุงเทพมหานคร. จาก TCDC เจริญกรุง design center โฉมใหม่บนตึกเก่าไปรษณีย์กลางที่มีอายุเกือบ 80 ปี, โดย ไอรดา รื่นภิรมย์ใจ, 2559.

ชั้นที่ 1 พื้นที่จัดนิทรรศการ เป็นพื้นที่ที่ใช้จัดงานนิทรรศการตามโอกาสต่าง ๆ ปรับเปลี่ยนหมุนเวียนกันไปตามคอนเทนต์ที่ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบจัดตามปกติ

ภาพที่ 2.2 การออกแบบชั้นที่ 1 พื้นที่จัดนิทรรศการ. จาก TCDC เจริญกรุง design center โฉมใหม่บนตึกเก่าไปรษณีย์กลางที่มีอายุเกือบ 80 ปี, โดย ไอรดา รื่นภิรมย์ใจ, 2559.

ชั้นที่ 2 พื้นที่การออกแบบนวัตกรรม เป็นพื้นที่ที่มีการรวบรวมนวัตกรรมเอาไว้มากมายและหลากหลาย มีวัสดุที่เป็นไม้และผ้ากว่า 30,000 ชิ้นในโซนนี้

Ref. code: 25605916033250DYQ

ภาพที่ 2.3 การออกแบบชั้นที่ 2 พื้นที่การออกแบบนวัตกรรม. จาก TCDC เจริญกรุง design center โฉมใหม่บนตึกเก่าไปรษณีย์กลางที่มีอายุเกือบ 80 ปี, โดย ไอรดา รื่นภิรมย์ใจ, 2559.

ชั้นที่ 3 พื้นที่สำหรับลงมือปฏิบัติจริง เป็นพื้นที่เตรียมพร้อมสู่โลกของการทำธุรกิจ มีอุปกรณ์งานช่างที่หลากหลาย

ภาพที่ 2.4 การออกแบบชั้นที่ 3 พื้นที่สำหรับลงมือปฏิบัติจริง. จาก TCDC เจริญกรุง design center โฉมใหม่บนตึกเก่าไปรษณีย์กลางที่มีอายุเกือบ 80 ปี, โดย ไอรดา รื่นภิรมย์ใจ, 2559.

ชั้นที่ 4 พื้นที่ข้อมูล resource center เป็นห้องสมุดและห้องทฤษฎี มีสื่อการเรียนรู้มากกว่า 50,000 รายการ รวมทั้งหนังสือและมัลติมีเดียต่าง ๆ

Ref. code: 25605916033250DYQ

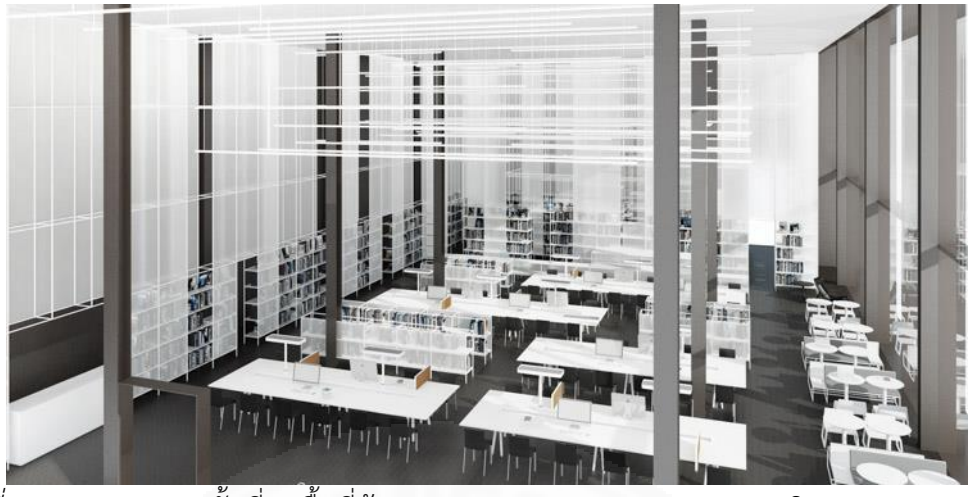

ภาพที่ 2.5 การออกแบบชั้นที่ 4 พื้นที่ข้อมูล resource center. จาก TCDC เจริญกรุง design center โฉมใหม่บนตึกเก่าไปรษณีย์กลางที่มีอายุเกือบ 80 ปี, โดย ไอรดา รื่นภิรมย์ใจ, 2559.

ชั้นที่ 5 พื้นที่การเรียนรู้ สันทนาการ และปรึกษาธุรกิจ เป็นพื้นที่พื้นที่โล่งแจ้ง ขยายออกไปเป็นสวน สำหรับกิจกรรมสันทนาการ อีกส่วนเป็นโซน creative space ที่มีพนักงานให้คำปรึกษาด้านธุรกิจประจำการอยู่ รวมถึงโซนคล้ายห้องสมุด ซึ่งมีนิตยสารให้เลือกมากมาย ทั้งด้านธุรกิจและการออกแบบดีไซน์ตามสไตล์ของศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ

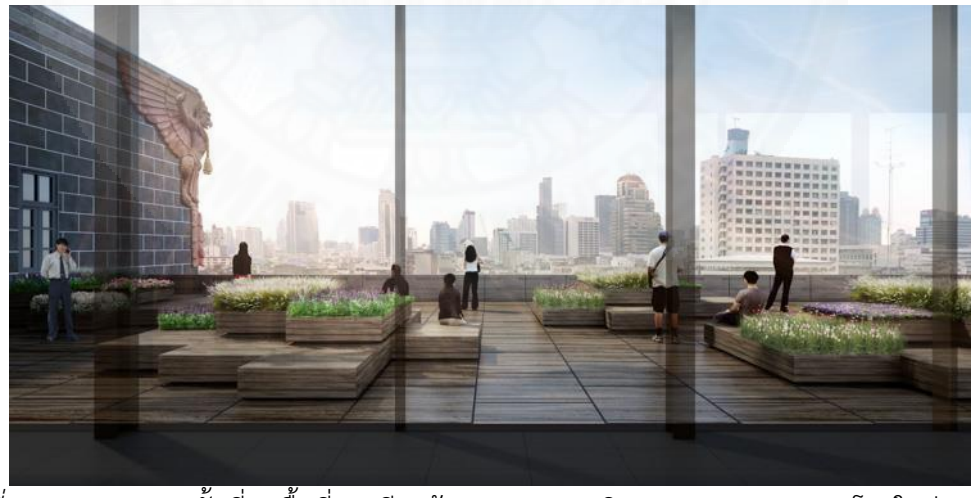

ภาพที่ 2.6 การออกแบบชั้นที่ 5 พื้นที่การเรียนรู้. จาก TCDC เจริญกรุง design center โฉมใหม่บนตึกเก่าไปรษณีย์กลางที่มีอายุเกือบ 80 ปี, โดย ไอรดา รื่นภิรมย์ใจ, 2559.

Ref. code: 25605916033250DYQ

2.2 ทฤษฎีความพึงพอใจ

2.2.1 ความหมายของความพึงพอใจ

ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลเมื่อได้รับความสุขหรือความผิดหวังจากการเปรียบเทียบการรับรู้กับความคาดหวังในผลลัพธ์ของสิ่งที่ต้องการ ถ้าการรับรู้ต่อสิ่งที่ต้องการพอดีกับความคาดหวังลูกค้าจะเกิดความพึงพอใจ (Kotler, 2000) และยังหมายความถึง ระดับความรู้สึกของลูกค้าซึ่งเป็นผลลัพธ์จากการเปรียบเทียบการรับรู้การทำงานของผลิตภัณฑ์กับความคาดหวังของลูกค้า ถ้าผลการทำงานของผลิตภัณฑ์เท่ากับความคาดหวัง ลูกค้าจะเกิดความพึงพอใจ แต่ถ้าผลการทำงานของผลิตภัณฑ์สูงกว่าความคาดหวังมาก ลูกค้าก็จะเกิดความพึงพอใจอย่างมาก (ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ, 2546) จึงสามารถสรุปได้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกหรือคุณค่าที่ผู้บริโภคหรือผู้ใช้บริการได้รับจากความคาดหวังที่จะใช้ผลิตภัณฑ์หรือบริการ

สำหรับธุรกิจบริการ สามารถพิจารณาว่าบริการนั้นเป็นที่พอใจหรือไม่ โดยวัดจาก (1) การให้บริการอย่างเท่าเทียม คือ การให้บริการที่มีความยุติธรรม (2) ความเสมอภาค (3) การให้บริการที่รวดเร็วและทันต่อเวลา คือ การให้บริการตามลักษณะความจำเป็นรีบด่วน (4) การให้บริการอย่างพอเพียง คือ ความเพียงพอในด้านสถานที่ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ (5) การให้บริการอย่างต่อเนื่องจนกว่าจะบรรลุผล และ (6) การให้บริการที่มีความก้าวหน้า คือ การพัฒนางานบริการทั้งด้านปริมาณและด้านคุณภาพให้มีความเจริญก้าวหน้าไปเรื่อย ๆ (Millet, 1954)

2.2.2 แนวคิดและทฤษฎีความพึงพอใจ

ทฤษฎีความพึงพอใจ เป็นทฤษฎีทางพฤติกรรมศาสตร์ที่เกี่ยวกับลักษณะและความต้องการของมนุษย์ ในอดีตที่ผ่านมามีนักวิชาการหลายท่านได้นำเสนอแนวคิดที่และทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ ดังนี้

2.2.2.1 ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการ (Maslow, 1970) โดยมีแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ดังนี้

(1) ความต้องการของมนุษย์เป็นไปตามลำดับขั้นความสำคัญ โดยเริ่มจากความต้องการขั้นต่ำไปสู่ความต้องการขั้นสูง มนุษย์มีความต้องการอยู่เสมอ เมื่อความต้องการหนึ่งได้รับการตอบสนองแล้ว จะไม่จูงใจให้เกิดพฤติกรรมต่อสิ่งนั้น แต่จะมีความต้องการในระดับสูงกว่าเข้ามาแทนและเป็นแรงจูงใจให้เกิดพฤติกรรมต่อสิ่งนั้น

(2) ลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์มี 5 ระดับ คือ 1) ความต้องการทางกายภาพเป็นความต้องการเบื้องต้นเพื่อความอยู่รอด เช่น ความต้องการอาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค เป็นต้น 2) ความต้องการทางร่างกาย มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของมนุษย์เมื่อความต้องการทั้งหมดยังไม่ได้รับการตอบสนอง 3) ความต้องการความปลอดภัย เป็นการป้องกันเพื่อให้เกิดความปลอดภัยจากอันตรายต่าง ๆ

Ref. code: 25605916033250DYQ

ที่จะเกิดขึ้นกับร่างกาย ความสูญเสียทางเศรษฐกิจ รวมถึงการประกันความมั่นคงในหน้าที่การงานและส่งเสริมเพื่อให้เกิดความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจ 4) ความต้องการความรักและความต้องการทางสังคม เป็นความต้องการที่เกี่ยวข้องกับการอยู่ร่วมกันและการได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่น และ 5) ความต้องการการยกย่อง เป็นความต้องการระดับสูงที่เกี่ยวข้องกับความมั่นใจในตนเอง เป็นความต้องการที่จะให้ผู้อื่นยกย่องสรรเสริญตนเมื่อทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งสำเร็จ

2.2.2.2 ทฤษฎี ERG (Clayton, 1976) โดยมีแนวคิดพื้นฐานที่ว่าความต้องการมีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมของมนุษย์ ซึ่งแบ่งได้ดังนี้

(1) ความต้องการเพื่อการดำรงชีวิต เป็นความต้องการทางกายภาพและความต้องการทางวัตถุที่ช่วยให้มนุษย์สามารถอยู่รอดได้ เช่น อาหาร น้ำ ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค เป็นต้น นอกจากนี้ ค่าจ้าง ความมั่นคง ความปลอดภัย ก็จัดอยู่ในกลุ่มความต้องการเพื่อการดำรงชีวิตด้วย

(2) ความต้องการความสัมพันธ์ เป็นความต้องการที่หมายรวมถึงความต้องการทางสังคม ความต้องการความปลอดภัย การได้รับการยอมรับ การมีชื่อเสียง และการได้รับการยกย่องจากสังคม

Clayton สร้างทฤษฎีนี้ขึ้นจากแนวคิดพื้นฐานที่ว่ามนุษย์อาจมีความต้องการหลายอย่างเกิดขึ้นในเวลาเดียวกัน โดยไม่จำเป็นว่าความต้องการขั้นต่ำจะต้องได้รับการตอบสนองก่อนจึงจะเกิดความต้องการขั้นสูง หากความต้องการได้รับการตอบสนองน้อยเท่าใดบุคคลนั้นจะมีความต้องการแต่ละประเภทมากยิ่งขึ้น และหากความต้องการขั้นสูงได้รับการตอบสนองน้อยเท่าใดบุคคลนั้นจะมีความต้องการในขั้นต่ำมากขึ้นเท่านั้น

กล่าวโดยสรุป จะเห็นได้ว่าความต้องการของมนุษย์มีมากมายทั้งขอบเขตและปริมาณ เนื่องจากมนุษย์อยู่ในสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน การกำหนดความต้องการจึงแตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม หากความต้องการของมนุษย์ได้รับการตอบสนองแล้ว มนุษย์จะเกิดความพึงพอใจในระดับหนึ่งซึ่งสิ่งเหล่านี้จะส่งผลถึงประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ด้วย

2.2.3 กระบวนการเปลี่ยนเจตคติหรือความพึงพอใจ

กระบวนการเปลี่ยนแปลงเจตคติ เป็นกระบวนการยอมรับ ประกอบด้วย 5 ขั้น (จิระวัฒน์ วงสวัสดิ์วัฒน์, 2538) ดังนี้

2.2.3.1 ขั้นรับรู้ คือ การที่บุคคลได้รับรู้แนวคิดใหม่แต่ยังไม่มีความรู้เกี่ยวกับรายละเอียดในเชิงลึกที่จะกระตุ้นให้เกิดความสนใจศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับสิ่งนั้น การรับรู้ที่ตรงกับปัญหาหรือความสนใจย่อมกระตุ้นให้เกิดความสนใจได้ง่ายกว่าการรับรู้ในเรื่องทั่วไป

2.2.3.2 ขั้นความสนใจ คือ ความสนใจเกี่ยวกับสิ่งใหม่ เป็นการแสวงหาความรู้อย่างมีจุดมุ่งหมาย ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับความสามารถทางสมองและจิตลักษณะบางประการ เช่น ความทันสมัย บรรทัดฐานของสังคม การสื่อสารที่ดี การเปิดโอกาสให้สิ่งแปลกใหม่เข้าสู่สังคม เป็นต้น

Ref. code: 25605916033250DYQ

2.2.3.3 ขั้นประเมิน คือ การประเมินแนวความคิดใหม่ให้เข้ากับสถานการณ์ของตน เป็นการสร้างหรือเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่อนวัตกรรม หากแนวความคิดใหม่มีคุณค่าหรือมีประโยชน์ก็จะทดลองทำ สิ่งสำคัญที่จะเกิดขึ้นใหม่ในขั้นนี้ คือ ความรู้สึกหรือเจตคติต่อความรู้ใหม่

2.2.3.4 ขั้นทดลอง คือ การลงมือทำบางส่วนเพื่อให้เกิดความแน่ใจ ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญ เพราะเป็นขั้นทดลองและกระบวนการคัดเลือก หากเห็นว่าดีก็เลือกปฏิบัติ หากเห็นว่าไม่ดีก็สิ้นสุดในขั้นนี้

2.2.3.5 ขั้นยอมรับ คือ การยอมรับความรู้ใหม่และมีการนำไปใช้จริง เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมหรือการแสดงออกจากลักษณะและองค์ประกอบของเจตคติ ตลอดจนการเกิดและการเปลี่ยนแปลงเจตคติ

กล่าวโดยสรุป จะเห็นได้ว่าเจตคติเป็นสิ่งที่สามารถปลูกฝังและปรับปรุงเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ต้องการได้ โดยอาศัยเทคนิควิธีการที่มีความเหมาะสม เช่น การใช้แรงจูงใจให้บุคคลเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ตามความสนใจ การเปิดโอกาสให้รับรู้สิ่งใหม่อย่างมีเหตุผล เป็นต้น

2.3 หลักการบริหารทรัพยากรอาคาร

2.3.1 แนวคิดของการบริหารทรัพยากรกายภาพ

การบริหารทรัพยากรกายภาพอาคาร หมายถึง กระบวนการบริหารและจัดการทรัพยากรกายภาพ เพื่อตอบสนองความต้องการและกิจกรรมขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ช่วยเพิ่มศักยภาพการทำงาน ผลผลิต และความสามารถในการแข่งขันขององค์กร (เสริชย์ โชติพานิช, 2549)

แนวคิดพื้นฐานของการบริหารทรัพยากรกายภาพ คือ การบริหารทรัพยากรกายภาพ (place) ให้ทำหน้าที่สนองตอบและสนับสนุนกิจกรรมองค์กร (process) และบุคลากรขององค์กร (people) อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด กล่าวคือ ทรัพยากรกายภาพสามารถทำงานได้อย่างสอดคล้องและสมดุลตามเป้าหมาย พันธกิจ และรูปแบบกิจกรรมขององค์กร เพื่อสนับสนุนให้องค์กรบรรลุเป้าหมาย โดยใช้งบประมาณที่เหมาะสม

Ref. code: 25605916033250DYQ

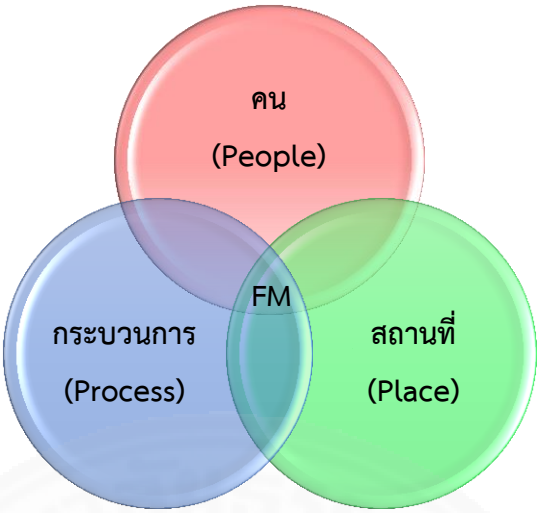

ภาพที่ 2.7 แนวคิดพื้นฐานของการบริหารทรัพยากรกายภาพ. จาก การบริหารจัดการอาคารสถานที่ Facility Management, โดย Builder News, 2557, ดัดแปลงโดย ผู้วิจัย, 2560.

นอกจากนี้ การบริหารทรัพยากรกายภาพ ยังเป็นการมุ่งเน้นการจัดการให้สถานที่ทำงานและพื้นที่ทำงาน (workplace and workspace) เป็นปัจจัยที่ส่งเสริมการสร้างผลผลิตในการทำงานประสิทธิภาพสูงสุดในการใช้ประโยชน์ของพื้นที่ทำงาน โดยเฉพาะในส่วนของพื้นที่อาคารสำนักงานเพื่อลดค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นและสนับสนุนแผนปฏิบัติการในระยะสั้นและแผนกลยุทธ์ในระยะยาวขององค์กร

โครงสร้างของการบริหารทรัพยากรกายภาพ สามารถแบ่งออกได้ 2 ส่วนหลัก ได้แก่ 1) ส่วนบริหารจัดการ (strategic FM) เป็นการกำหนดนโยบาย วางแผน จัดการแผน และดำเนินการในระดับยุทธศาสตร์ เพื่อให้องค์กรมีทรัพยากรกายภาพที่เพียงพอและสามารถใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในระยะกลางและระยะยาว และ 2) ส่วนจัดการงานปฏิบัติงาน (operational FM) เป็นการจัดการงานในระดับปฏิบัติการ ได้แก่ งานบริการอาคารสถานที่ งานซ่อมบำรุง งานทำความสะอาด งานรักษาความปลอดภัย และงานบริการอื่น ๆ เพื่อให้ผู้ใช้งานอาคารได้รับความสะดวกสบายและความปลอดภัย (Barrett, 1995)

2.3.2 การวางแผนด้านทรัพยากรกายภาพ (facility and space planning)

พื้นที่อาคาร (space) เป็นองค์ประกอบสำคัญของทรัพยากรกายภาพ เนื่องจากเป็นสถานที่รองรับการทำกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กร การวางแผนด้านทรัพยากรกายภาพจึงจำเป็นต้องมีการวางแผนเพื่อให้เกิดความเหมาะสมในระยะยาว ทั้งพื้นที่อาคาร พื้นที่ทำงาน พื้นที่บริการ ระบบประกอบอาคาร เทคโนโลยี อุปกรณ์ประกอบการทำงาน สิ่งอำนวยความสะดวก ทำเลที่ตั้งอาคาร ซึ่งขั้นตอนต่าง ๆ ในการวางแผนด้านทรัพยากรกายภาพโดยทั่วไป ประกอบด้วย 3 ส่วนงาน ดังนี้

2.3.2.1 การวางแผนทรัพยากรกายภาพ (facility planning) เป็นการวางแผนเตรียมการให้องค์กรมีทรัพยากรกายภาพอย่างเพียงพอและเหมาะสม ซึ่งครอบคลุมการจัดหาและจัดเตรียม

Ref. code: 25605916033250DYQ

พื้นที่สำนักงานให้สามารถรองรับความต้องการในระยะยาว โดยการสร้างสมดุลระหว่างอุปทานทรัพยากรกายภาพกับความต้องการพื้นที่อาคาร ประกอบด้วย การวิเคราะห์แผนการเปลี่ยนแปลงขององค์กร การวิเคราะห์ทรัพยากรกายภาพที่ต้องการในอนาคต การสำรวจสภาพ/การประเมินความสามารถของทรัพยากรกายภาพในปัจจุบัน การคัดเลือกทรัพยากรกายภาพที่ต้องการใช้ในอนาคต การวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการดำเนินการ และการจัดทำแผนความต้องการทรัพยากรกายภาพขององค์กร

2.3.2.2 การครอบครอง (facility investment and acquisition) เป็นการจัดหาทรัพยากรกายภาพตามความต้องการ โดยพิจารณาถึงความสามารถของทรัพยากรกายภาพ ต้นทุนค่าใช้จ่าย ระยะเวลาในการดำเนินการ และสิทธิในการครอบครองซึ่งต้องสอดคล้องกับนโยบายขององค์กร ทั้งนี้ สามารถทำได้โดยการซื้อ การเช่า การก่อสร้าง และการขอยืมใช้

2.3.2.3 การวางแผนและการจัดการพื้นที่ (workspace planning and workspace management) เป็นการวางแผนการจัดสรรพื้นที่ให้เหมาะสมต่อความต้องการใช้พื้นที่ เพื่อให้กิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กรสามารถดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ โดยการระบุความต้องการใช้พื้นที่ การวางแผนความสัมพันธ์ของกิจกรรมการทำงานของพื้นที่แต่ละส่วน การวางแผนระบบประกอบอาคาร การวางแผนการจัดวางจุดเชื่อมต่ออุปกรณ์ต่าง ๆ การจัดสรรพื้นที่ใช้สอย และการออกแบบผังพื้นที่

2.3.3 หลักการจัดการพื้นที่ (space management)

การจัดการพื้นที่ เป็นการจัดสรรพื้นที่ใช้สอยอย่างเหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อให้ผู้ใช้สถานมีความพึงพอใจในระดับที่ยอมรับได้และลดค่าใช้จ่ายขององค์กรให้ได้มากที่สุด การบริหารจัดการพื้นที่ที่แตกต่างกัน ทำให้ทัศนคติของผู้ใช้สถานที่ในแต่ละองค์กรมีความแตกต่างกัน หลักการจัดการพื้นที่ตามหลักการบริหารทรัพยากรอาคาร จึงต้องอาศัยความรู้ทั้งในด้านการออกแบบ การดูแลรักษาการซ่อมบำรุง และการบริหารจัดการ เพื่อให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพและตอบสนองนโยบายขององค์กรตลอดจนมีการใช้ทรัพยากรให้เกิดคุณค่ามากที่สุด (บัณฑิต จุลาสัย และเสริชย์ โชติพานิช, 2547) นอกจากนี้ การบริหารจัดการพื้นที่ ยังเป็นการจัดส่วนประกอบต่าง ๆ วัสดุอุปกรณ์ เฟอร์นิเจอร์ ให้เหมาะกับผู้ใช้งานกิจกรรมในพื้นที่ (การใช้สอยพื้นที่) และพื้นที่ใช้สอยที่มีอยู่ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด มีความสอดคล้องและสัมพันธ์กันระหว่างวัสดุอุปกรณ์ เฟอร์นิเจอร์ต่าง ๆ เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อย และสะดวกต่อกิจกรรมของผู้ใช้งานด้วย (ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ, 2545)

วัตถุประสงค์ของการบริหารจัดการพื้นที่ ได้แก่ 1) จัดให้มีพื้นที่ที่เพียงพอและถูกนำไปใช้ประโยชน์ให้ได้มากที่สุด 2) ผู้ใช้สถานที่ได้รับความสะดวกสบายและเกิดความพอใจ 3) การไหลของงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล 4) กำหนดตำแหน่งงานให้เกิดวิธีการปฏิบัติและมีระบบการหมุนเวียนของงาน (work flow) ที่มีประสิทธิภาพ 5) เกิดการใช้ประโยชน์จากการใช้พื้นที่ร่วมกับปัจจัยสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ เช่น แสง เสียง สี อากาศ เป็นต้น ได้อย่างเหมาะสม 6) เกิดความยืดหยุ่นในการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงการจัดแผนผังและการขยายปริมาณงานในอนาคต 7) การสื่อสารระหว่างบุคคลเป็นไปอย่าง

Ref. code: 25605916033250DYQ

สะดวกและรวดเร็ว 8) ตรวจสอบแผนการบริหารพื้นที่และทำการปรับปรุงได้เมื่อมีความจำเป็น 9) สะดวกต่อการควบคุมบังคับบัญชา 10) เกิดความสัมพันธ์กันอย่างเหมาะสมระหว่างวัสดุอุปกรณ์และบุคลากรในแต่ละขั้นตอนของงาน และ 11) ก่อให้เกิดความคุ้มค่าต่อหน่วยพื้นที่

สรุปได้ว่า การจัดการพื้นที่ตามหลักการบริหารทรัพยากรกายภาพ ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ พื้นที่ (place) บุคคล (people) และกระบวนการ (process) โดยมุ่งเน้นการจัดองค์ประกอบต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับพื้นที่ที่มีอยู่ มีการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด ทำให้ผู้ใช้สถานที่ (ผู้ปฏิบัติงานและผู้ที่เกี่ยวข้อง) มีความพึงพอใจในระดับที่ยอมรับได้ และลดค่าใช้จ่ายขององค์กรให้ได้มากที่สุด

2.3.4 การประเมินการใช้งานอาคาร (Post Occupancy Evaluation: POE)

การประเมินการใช้งานอาคาร เป็นการศึกษาเพื่อทำการประเมินสภาพแวดล้อมทางกายภาพของอาคารภายหลังการเข้าใช้ประโยชน์ในพื้นที่ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับสังคมและพฤติกรรม (Wener, 1989) โดยเกณฑ์การประเมินจะให้ความสำคัญกับศักยภาพของอาคารและความต้องการของมนุษย์ เน้นไปที่ประโยชน์ใช้สอย (function) เทคนิค (technical) และพฤติกรรม (behavioural) (Preiser et al., 1988) ประกอบด้วย ด้านเทคนิคการออกแบบและก่อสร้างอาคาร เป็นการประเมินสภาพแวดล้อมภายในอาคารว่าด้วยเรื่องที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้ใช้อาคาร ด้านประโยชน์ใช้สอย เป็นการประเมินศักยภาพของพื้นที่ใช้งานว่าด้วยเรื่องความสอดคล้องของสภาพแวดล้อมกับความต้องการทางกายภาพของผู้ใช้ ซึ่งมีผลต่อความสามารถและประสิทธิภาพในการทำงานของผู้ใช้อาคาร และด้านพฤติกรรม เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจและความเป็นอยู่ของผู้ใช้อาคาร

ต่อมา Voordt & Wegen (2005) ได้ทำการบูรณาการปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินการใช้งานอาคาร โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการใช้งาน (function) เป็นการประเมินศักยภาพส่วนใช้งานของอาคาร ประกอบด้วย รายละเอียดการประเมิน ประสิทธิภาพของอาคาร ความยืดหยุ่นในการใช้งาน ความปลอดภัย การจัดพื้นที่ความเป็นส่วนตัว และความเหมาะสมทางกายภาพ 2) ด้านสุนทรียศาสตร์หรือความงาม (aesthetics) เป็นการประเมินการออกแบบและการตกแต่งภายใน ประกอบด้วย ความสวยงาม ความเป็นระเบียบ การใช้สัญลักษณ์ และการมีคุณค่าทางวัฒนธรรม 3) ด้านเทคนิค (technical) เกี่ยวกับการก่อสร้างและงานระบบต่าง ๆ รวมถึงความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืน และ 4) ด้านเศรษฐศาสตร์และกฎหมาย (economic and legal) เกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการลงทุนและกฎหมายข้อบังคับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

เกณฑ์การเมินคุณภาพของอาคาร ภายใต้พื้นฐานที่ว่า อาคารที่ดีต้องสร้างขึ้นให้เหมาะสมกับกิจกรรมการใช้งาน ผู้ใช้อาคารสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สะดวกสบายและปลอดภัย ซึ่งแบ่งออกเป็น 9 ประการ (Voordt & Wegen, 2005) ดังนี้

(1) ความสามารถในการเข้าถึงและที่จอดรถ (reachability and parking facilities) หมายถึง อาคารต้องสามารถเข้าถึงได้สะดวกทั้งกรณีใช้รถส่วนตัวและระบบขนส่งสาธารณะ มีจำนวน

Ref. code: 25605916033250DYQ

ที่จอดรถเพียงพอกับการใช้งาน และเมื่อเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉิน รถพยาบาลหรือรถดับเพลิงสามารถเข้าถึงตัวอาคารได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว

(2) ความสะดวกในการเข้าถึง (accessibility) หมายถึง การเข้าถึงทางกายภาพ คือ การที่ผู้ใช้สามารถเข้าถึงตัวอาคารและเข้าใช้งานพื้นที่ต่าง ๆ ได้อย่างสะดวก มีการออกแบบเส้นทางสัญจรไว้สำหรับผู้ใช้งาน รวมถึงในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินควรมีเส้นทางให้สามารถหลบหนีได้อย่างรวดเร็ว ที่สำคัญมีการคำนึงถึงหลักการออกแบบเพื่อทุกคน (universal design) เพื่อให้เกิดความเท่าเทียมกันของผู้ใช้งานทุกกลุ่ม และการเข้าถึงทางจิตวิทยา คือ ความพึงพอใจของผู้ใช้งาน ซึ่งจะเกิดขึ้นเมื่อตัวอาคารสามารถหาทางเข้าออกได้สะดวก รูปแบบการจัดพื้นที่ใช้งานง่ายแก่การรับรู้และเข้าใจ มีการแบ่งพื้นที่อย่างชัดเจนระหว่างพื้นที่สาธารณะและพื้นที่ส่วนตัว

(3) ประสิทธิภาพ (efficiency) หมายถึง อาคารที่สามารถใช้งานได้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และคุ้มค่ากับการลงทุน ประกอบด้วย ตำแหน่งที่ตั้งอาคารควรมีความเหมาะสม เข้าถึงได้ง่าย ทางเข้า-ออกอาคารมีเพียงพอ การแบ่งพื้นที่มีความเหมาะสมและมีขนาดเพียงพอสำหรับกิจกรรมต่าง ๆ ความสูงในแนวดิ่งจากระดับพื้นถึงเพดาน การใช้สีและวัสดุเหมาะสมในการทำความสะอาดและดูแลรักษาได้ง่าย สิ่งอำนวยความสะดวกและอุปกรณ์เครื่องใช้ต่าง ๆ มีจำนวนเพียงพอกับความต้องการ ตลอดจนมีสภาพแวดล้อมภายในอาคารที่ดี

(4) ความยืดหยุ่น (flexibility) หมายถึง มีความยืดหยุ่นในการใช้งาน สามารถปรับเปลี่ยนได้ง่าย เพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป สามารถปรับการใช้งานได้ง่ายเมื่อกลุ่มผู้ใช้งานมีความต้องการเปลี่ยนไปและรองรับกิจกรรมที่หลากหลายได้

(5) ความปลอดภัย (safety) หมายถึง การที่ผู้ใช้อาคารรู้สึกปลอดภัยและมั่นคง

(6) การจัดพื้นที่ (spatial orientation) หมายถึง สามารถเข้าถึงได้สะดวกและจำได้ง่าย

(7) ความเป็นส่วนตัว การมีอาณาเขตครอบครอง และการติดต่อกันทางสังคม (privacy, territoriality and social contact) หมายถึง สภาพแวดล้อมที่ก่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของมนุษย์ ประกอบด้วย ความเป็นส่วนตัว คือ การที่บุคคลควบคุมและจัดการการเข้าถึงตนเองและระยะห่างระหว่างบุคคล และการมีอาณาเขตครอบครอง คือ ขอบเขตที่ว่างรอบตัวที่ป้องกันไม่ให้มีการบุกรุกถึงตัว

(8) สุขภาพและความเหมาะสมทางกายภาพ (health and physical well-being) ประกอบด้วย แสง (คุณภาพ ปริมาณ ทิศทาง และสี) เสียงรบกวน สภาพอากาศภายในอาคาร (อุณหภูมิและความชื้นในอากาศ)

(9) ความยั่งยืน (sustainability) หมายถึง การพัฒนาเพื่อสนองตอบต่อความต้องการของคนในรุ่นปัจจุบัน โดยไม่กระทบความต้องการของคนรุ่นต่อไปในอนาคต

2.3.5 การเปลี่ยนแปลงพื้นที่

2.3.5.1 แรงกระตุ้นที่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพื้นที่

Ref. code: 25605916033250DYQ

การเปลี่ยนแปลงพื้นที่อาคาร เป็นผลมาจากแรงกระตุ้น ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 5 ประเด็นหลัก (Riratanaphong, 2011) ได้แก่ (1) การลดค่าใช้จ่าย (cost reduction) เป็นเหตุผลสำคัญที่องค์กรคำนึงถึง เพราะส่งผลกระทบโดยตรงกับผลการดำเนินงานขององค์กร (2) วัฒนธรรมองค์กร (organizational culture) (3) เทคโนโลยี (technology) ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีส่งผลต่อการเปลี่ยนพื้นที่ เพื่อตอบสนองความต้องการใช้พื้นที่อย่างเหมาะสมที่สุด (4) โครงสร้างองค์กร (organizational structure) ส่งผลต่อรูปแบบและลักษณะของพื้นที่ และ (5) การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการทำงาน (changing work pattern) เพื่อให้ตอบสนองความต้องการใช้งานที่เปลี่ยนแปลงไป

2.3.5.2 การเตรียมการเปลี่ยนแปลง

การบริหารการเปลี่ยนแปลงเป็นการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับผู้ใช้งานอาคาร ซึ่งได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว องค์กรจึงต้องปรับเปลี่ยนพื้นที่ให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับการปรับตัวของผู้ใช้งานอาคารให้เข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่อย่างมีประสิทธิภาพ (Queensland Government, 2011 อ้างถึงใน ไพลิน อุดมตระกูลวงศ์, 2558, น.52-53)

2.3.5.3 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ (Gemma, 2016) มี 7 ประการ ได้แก่ (1) ทำเลที่ตั้ง ควรพิจารณาเลือกพื้นที่สำนักงานที่สามารถเข้าถึงได้ง่ายและสะดวก ทั้งบุคลากรขององค์กรและผู้ใช้บริการอาคาร (2) ราคา ควรมีราคาเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ รวมถึงความสามารถในการจ่ายเงินและการหลีกเลี่ยงค่าใช้จ่ายที่ไม่คาดคิด (3) ขนาด ขนาดพื้นของสำนักงานเป็นสิ่งสำคัญที่มีผลต่อประสิทธิผลและประสิทธิภาพของการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กร (4) ระบบโครงสร้างพื้นฐาน ต้องมีระบบโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ขององค์กร (5) รูปแบบ มาจากการรับรู้ถึงผลกระทบต่อผู้ใช้งานอาคาร ควรออกแบบให้สะท้อนภาพลักษณ์ขององค์กร (6) ภาพลักษณ์ สร้างการรับรู้ของผู้ใช้งานอาคาร ส่งเสริมศักยภาพในการพัฒนาองค์กร และ (7) แผนฉุกเฉิน การกำหนดกลยุทธ์ในกรณีที่พื้นที่อาคารไม่สามารถตอบสนองความต้องการได้หรือมีสถานการณ์ที่คาดไม่ถึงเกิดขึ้น

2.3.5.4 ปัจจัยสำเร็จในการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ (Queensland Government, 2011 อ้างถึงใน ไพลิน อุดมตระกูลวงศ์, 2558, น.53-55) สามารถแบ่งได้ 5 ปัจจัย ได้แก่ (1) การวางแผน โดยการวางแผนการเปลี่ยนแปลงในภาพรวม กำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์อย่างชัดเจน บันทึกรายละเอียดการเปลี่ยนแปลง (สาเหตุ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย ผลกระทบ ผลประโยชน์) และประเมินผลการดำเนินการและพัฒนาแผนการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง (2) องค์กร โดยการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน จัดตั้งทีมคณะทำงานกำกับดูแลให้การดำเนินการเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ตั้งไว้ ทีมงานประสานงานการเปลี่ยนแปลง และทีมงานดำเนินการเปลี่ยนแปลงซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะส่วนงาน (3) ผู้นำองค์กร โดยการกำหนดกฎระเบียบขององค์กร การสนับสนุนการดำเนินการ และการเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการอย่างสม่ำเสมอ (4) การมีส่วนร่วมของผู้ได้รับผลกระทบ โดยการมีปฏิสัมพันธ์และการสื่อสารกับบุคคลที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลง การแจ้งให้ผู้ได้รับผลกระทบทราบถึงวัตถุประสงค์ในการ

Ref. code: 25605916033250DYQ

เปลี่ยนแปลง การศึกษาความต้องการและลักษณะการใช้งานของผู้ได้รับผลกระทบ และการประชาสัมพันธ์กระบวนการเปลี่ยนแปลงให้ผู้ได้รับผลกระทบทราบ และ (5) แรงงาน โดยการระบุผลกระทบจากการดำเนินการที่มีต่อแรงงาน การประเมินความสามารถของแรงงาน เพื่อการพัฒนาศักยภาพแรงงานให้ได้มาตรฐานขององค์กร และการพัฒนาแรงงานควบคู่กับการพัฒนาองค์กร

2.3.5.5 ขั้นตอนการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ สามารถสรุปได้ 10 ขั้นตอน (Lee, 2014 อ้างถึงใน ไพลิน อุดมตระกูลวงศ์, 2558, น.55-56) ได้แก่ (1) การวางแผนล่วงหน้าก่อนการเปลี่ยนแปลง (2) การรวบรวมตัวแทนผู้ได้รับผลกระทบและจัดตั้งทีมดำเนินการ (3) สำรวจความต้องการของผู้ได้รับผลกระทบ (4) จัดการประชุมหารือและมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบ (5) จัดการประชุมทีมผู้นำเพื่อเป็นตัวแทนในการดำเนินการ (6) จัดตั้งทีมผู้นำหรือตัวแทนในการประชาสัมพันธ์ถึงข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ (7) จัดทำสื่อเพื่อรายงานความคืบหน้าและผลการดำเนินการ (8) จัดการประชุมเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ได้รับผลกระทบได้แสดงความคิดเห็น (9) การนำเสนอรูปแบบการใช้งานพื้นที่ และ (10) การสร้างความประทับใจในการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ให้กับผู้ใช้งานอาคาร

2.4 หลักการออกแบบพื้นที่นิทรรศการ

2.4.1 การออกแบบพื้นที่

การออกแบบพื้นที่นิทรรศการเป็นปัจจัยสำคัญต่อลักษณะการจัดแสดงงานนิทรรศการ ทั้งนี้ การออกแบบผังของพื้นที่การแสดงนิทรรศการขึ้นอยู่กับขนาดและโครงสร้างของพื้นที่ ซึ่งสามารถแบ่งเป็น 5 ลักษณะ ดังนี้ (Geoffrey, 1991)

2.4.1.1 ผังแบบ open plan ได้แก่ ผังที่มีลักษณะเป็นห้องกว้าง มีทิศทางการเดินชมแบบอิสระ (free circulation) และมีทางเข้ากับทางออกเป็นทางเดียวกัน เป็นรูปแบบที่เหมาะสำหรับการจัดแสดงในลักษณะทั่วไป

2.4.1.2 ผังแบบ core and satellites ได้แก่ ผังที่มีห้องหลักอยู่ตรงกลางและมีห้องย่อยรายล้อมและเชื่อมต่อกับห้องหลัก มีทิศทางการเดินชมแบบอิสระและแบบเดินชมจากห้องหลักแล้วแยกไปยังห้องย่อยแต่ละห้อง (circulation control core to specific satellites) และมีทางเข้ากับทางออกเป็นทางเดียวกัน เป็นรูปแบบที่เหมาะสำหรับการจัดแสดงนิทรรศการหลักในห้องกลางและการจัดนิทรรศการหมุนเวียนหรือนิทรรศการพิเศษในห้องย่อยต่าง ๆ

2.4.1.3 ผังแบบ linear procession ได้แก่ ผังที่มีห้องหลายห้องเรียงรายและเชื่อมต่อกัน มีทิศทางการเดินชมแบบกำหนดได้ (controlled circulation) คือ การเดินชมจากห้องแรกไปยังห้องสุดท้าย และมีทางเข้ากับทางออกไม่ใช่ทางเดียวกัน เป็นรูปแบบที่เหมาะสำหรับการจัดแสดงผลงานตามลำดับหรือตามหัวข้อ เช่น ยุคสมัยของศิลปะ งานศิลปะประเภทต่าง ๆ เป็นต้น

Ref. code: 25605916033250DYQ

2.4.1.4 ผังแบบ loop ได้แก่ ผังที่มีห้องเรียงรายต่อกันเป็นกลุ่ม มีทิศทางการเดินชมจากห้องหนึ่งไปยังอีกห้องหนึ่งจนครบ (circulation retums to entrance) และมีทางเข้ากับทางออกเป็นทางเดียวกันกระจายไปยังห้องต่าง ๆ เป็นรูปแบบที่เหมาะสำหรับนิทรรศการต้องการเล่าเรื่องราว มีลำดับเหตุการณ์หรือลำดับประเภทงานที่แสดง

2.4.1.5 ผังแบบ complex ได้แก่ ผังที่มีห้องหลายห้องเรียงรายและเชื่อมต่อกันในหลายลักษณะ มีทิศทางการเดินชมขึ้นอยู่กับความต่อเนื่องของห้องต่าง ๆ และมีทางเข้ากับทางออกเป็นทางเดียวกัน เป็นรูปแบบที่เหมาะสำหรับการจัดแสดงที่มีความซับซ้อนหรือการจัดแสดงหลายหัวข้อ

2.4.2 การจัดระยะและทิศทาง (distance and direction)

พื้นที่สำหรับจัดแสดงนิทรรศการสามารถจำแนกเป็นลักษณะใหญ่ ๆ ได้แก่ พื้นที่โล่งกว้างและพื้นที่ภายในห้องจัดแสดง การจัดแสดงนิทรรศการมีองค์ประกอบสำคัญที่ควรคำนึงถึงหลายประการดังนี้

2.4.2.1 ขนาดของพื้นที่จัดแสดง เป็นปัจจัยสำคัญสำหรับการจัดแสดงในแต่ละพื้นที่และมีความสัมพันธ์ต่อการกำหนดขนาดและจำนวนของงานที่นำมาจัดแสดง การจัดสรรพื้นที่ที่ดีจึงควรคำนึงถึงความเหมาะสมระหว่างพื้นที่จัดแสดงและพื้นที่สำหรับการเดินชมของผู้ใช้บริการ

2.4.2.2 ระยะและตำแหน่งทิศทาง การจัดระยะและตำแหน่งทิศทางในการจัดแสดงในการให้ข้อมูลอย่างเหมาะสมเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยอำนวยความสะดวกให้กับผู้ใช้บริการ การจัดการพื้นที่ที่ดีจึงควรติดตั้งป้ายบอกทิศทางให้สามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจนตรงบริเวณจุดสำคัญต่าง ๆ การติดตั้งป้ายอธิบายอย่างถูกต้องเหมาะสม คือ การติดตั้งโดยคำนึงถึงความสัมพันธ์กับการจัดแสดงและขนาดของงานนิทรรศการที่จัดแสดงเป็นสำคัญ

2.4.3 ฉากและแผงกั้น

ฉากและแผงกั้นเป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งของการจัดแสดงนิทรรศการ มีประโยชน์ในการช่วยให้การออกแบบการจัดแสดงเป็นระเบียบ มีพื้นที่ใช้สอยอย่างเหมาะสม และดึงดูดความสนใจของผู้ใช้บริการ

2.4.3.1 ประเภทของฉากและแผงกั้น แบ่งออกเป็น 5 ประเภท ได้แก่ แผงเดี่ยวมีขาตั้งบนพื้น แผงหลายแผงเป็นมุมเชื่อมต่อกัน แผงแขวนติดตั้งกับเพดาน แผงที่ติดตั้งกับพื้นเพดาน และแผงที่เลื่อนไปมาด้านข้าง

2.4.3.2 การติดตั้งฉากและแผงกั้น แนวทางที่สำคัญในการออกแบบการติดตั้งฉากและแผงกั้น ได้แก่ การติดตั้งแบบเป็นมุมฉากและแผงกั้นเชื่อมต่อกันเป็นมุมฉาก เป็นแนวทางการติดตั้งที่สะดวกต่อการออกแบบการจัดแสดง และช่วยสร้างความเป็นระเบียบให้กับการจัดแสดง การติดตั้งฉากและแผงกั้นเชื่อมต่อกันแบบไม่เป็นมุมฉาก เป็นแนวทางการติดตั้งที่มีความยืดหยุ่น ดึงดูดความสนใจ และสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความต้องการ

Ref. code: 25605916033250DYQ

2.4.4 ทิศทางการเดินชม (circulation)

เป็นทิศทางการเดินชมงานนิทรรศการ ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ ประกอบด้วย ลักษณะของผังห้องจัดแสดง ตำแหน่งการจัดวางงานนิทรรศการ การติดตั้งแผงกั้นภายในห้องจัดแสดง และการตัดสินใจของผู้เข้าชม

2.4.4.1 ห้องที่จัดแสดงงานชิ้นเดียวบริเวณกลางห้อง โดยส่วนมากห้องที่มีการจัดแสดงงานชิ้นเดียวบริเวณกลางห้อง มักเป็นการจัดแสดงงานที่มีความสำคัญเป็นพิเศษ ดังนั้น ผู้เข้าชมจึงมักใช้เวลาในการดูค่อนข้างมากและมีทิศทางการเดินชมเป็นการเดินชมโดยรอบงานที่แสดง

2.4.4.2 ห้องที่จัดแสดงงานเป็นกลุ่มบริเวณกลางห้อง ทิศทางการเดินชมห้องที่มีการจัดแสดงงานเป็นกลุ่มบริเวณกลางห้อง เป็นการเดินชมโดยรอบกลุ่มของงานที่จัดแสดง งานที่จัดแสดงเป็นกลุ่มมักเป็นงานที่มีความสัมพันธ์และลักษณะใกล้เคียงกัน

2.4.4.3 ห้องจัดแสดงงานกระจายทั่วห้อง ทิศทางการเดินชมห้องที่มีการจัดแสดงงานกระจายอยู่ทั่วห้อง เป็นการเดินชมแบบอิสระ ผู้เข้าชมสามารถเดินชมงานต่าง ๆ ที่จัดแสดงตามความสนใจของแต่ละคน

2.4.4.4 ห้องที่จัดแสดงงานชิ้นพิเศษอยู่ด้านในสุดของห้อง ทิศทางการเดินชมห้องที่มีการจัดแสดงงานชิ้นพิเศษอยู่ด้านในสุดของห้อง ประกอบด้วย การเดินชมที่มุ่งเน้นความสนใจไปยังงานชิ้นพิเศษซึ่งจัดแสดงอยู่ด้านในสุดของห้องและการเดินชมงานอื่น ๆ ที่ร่วมจัดแสดงอยู่ภายในห้อง

2.4.4.5 ห้องที่จัดแสดงงานชิ้นพิเศษหลายชิ้นบริเวณหน้าแผงกั้น ทิศทางการเดินชมห้องที่มีการจัดแสดงงานชิ้นพิเศษหลายชิ้นหน้าแผงกั้น ประกอบด้วย การเดินชมงานชิ้นพิเศษหลายชิ้นและการเดินชมงานที่จัดแสดงบนแผงกั้นซึ่งอยู่ใกล้กับงานชิ้นพิเศษ

2.4.4.6 ห้องที่จัดแสดงงานชิ้นพิเศษหลายชิ้นบริเวณทางเดินกลางห้อง ทิศทางการเดินชมห้องที่มีการจัดแสดงงานชิ้นพิเศษหลายชิ้นบริเวณทางเดินกลางห้อง ประกอบด้วย การเดินชมงานชิ้นพิเศษหลายชิ้นซึ่งจัดอยู่บริเวณทางเดินกลางห้องและการเดินชมงานที่จัดแสดงอยู่ด้านข้างทั้งสองด้านระหว่างทางเดิน

2.4.4.7 ห้องที่จัดแสดงงานในลักษณะกำหนดทิศทางการเดิน ทิศทางการเดินชมห้องที่มีการจัดแสดงในลักษณะกำหนดทิศทางการเดิน เป็นการเดินชมงานทั้งหมดที่จัดแสดงตามทิศทางที่กำหนดไว้ด้วยการใช้แผงกั้น

2.4.4.8 ห้องที่จัดแสดงงานชิ้นพิเศษอยู่ใกล้กับทางเดิน ทางการเดินชมห้องที่มีการจัดแสดงงานชิ้นพิเศษอยู่ใกล้กับทางเดิน ประกอบด้วย การเดินชมงานชิ้นพิเศษซึ่งจัดแสดงใกล้กับทางเดินและการเดินชมอื่น ๆ ที่จัดแสดงอย่างเป็นสัดส่วนระหว่างแผงกั้น

Ref. code: 25605916033250DYQ

2.4.4.9 ห้องที่จัดแสดงงานชิ้นพิเศษอยู่ด้านหน้าและงานหลายชิ้นอยู่ด้านหลัง ทิศทางการเดินชมห้องที่มีการจัดแสดงงานชิ้นพิเศษอยู่ด้านหน้าและงานหลายชิ้นอยู่ด้านใน1 เป็นการเดินชมงานชิ้นพิเศษซึ่งจัดแสดงอยู่ด้านหน้าและการเลือกเดินชมงานอื่น ๆ ที่จัดแสดงอยู่ภายในห้อง

2.4.4.10 ห้องที่จัดแสดงงานชิ้นพิเศษอยู่ด้านหน้าและด้านในสุดของห้อง ทิศทางการเดินชมห้องที่มีการจัดแสดงงานชิ้นพิเศษอยู่ด้านหน้าและด้านในสุดของห้อง ประกอบด้วย การเดินชมงานชิ้นพิเศษซึ่งจัดแสดงอยู่ด้านหน้าและด้านในสุดของห้องและการเลือกเดินชมงานอื่น ๆ ที่จัดแสดงอยู่ด้านข้างระหว่างทางเดินภายในห้อง

2.4.5 แสงและการมองเห็น

การจัดแสดงงานนิทรรศการมีความสัมพันธ์กับเรื่องของแสงและการมองเห็น ซึ่งต้องคำนึงถึงความถูกต้อง ความเหมาะสม ความสะดวก ความปลอดภัย การรักษาผลงานที่จัดแสดง ตลอดจนความสัมพันธ์สอดคล้องกับลักษณะทางกายภาพของผู้เข้าชม

2.4.5.1 แสงสว่างภายในหอศิลปะ ช่วยอำนวยความสะดวกให้กับผู้เข้าชม สามารถดึงดูดความสนใจของผู้เข้าชม และชี้นำทิศทางในการเดินชมของผู้เข้าชมได้

2.4.5.2 พื้นที่ในการมองเห็น ประกอบด้วย การมองเห็นในแนวตั้งและการมองเห็นในแนวนอน

2.4.5.3 มุมที่แสงมีผลกระทบต่อการมองเห็น

2.5 การใช้อาคารเก่าในฟังก์ชั่นใหม่

2.5.1 หลักการปรับประโยชน์ใช้สอยอาคารเก่า

การอนุรักษ์อาคาร เป็นการรักษาและคงประโยชน์ใช้สอยเดิมของอาคารไว้ แต่ปรับเปลี่ยนประโยชน์ใช้สอยให้ตอบรับกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปเป็นการหาประโยชน์ใช้สอยใหม่ที่เหมาะสมกับลักษณะทางกายภาพของอาคารเดิมภายใต้การเปลี่ยนแปลงที่น้อยที่สุด ภายใต้เงื่อนไขดังนี้ (1) ความหมายและความเหมาะสมทางด้านรูปลักษณ์ของอาคารเดิม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นวิธีการในการนำอาคารเก่ากลับมาใช้ใหม่ สร้างคุณค่าทางด้านสังคมและเศรษฐกิจให้กับอาคาร ช่วยเพิ่มศักยภาพด้านการใช้พื้นที่เพื่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจ และเป็นการอนุรักษ์คุณค่าทางประวัติศาสตร์ (2) ความต้องการของผู้ใช้งาน โดยความต้องการนั้นมาจากคน 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) ผู้ใช้อาคาร ซึ่งต้องสภาพแวดล้อมภายในอาคารที่ดี รวมถึงความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน 2) ผู้ลงทุน ซึ่งต้องการมูลค่าอาคารสูงสุด โดยให้ผลตอบแทนสูงสุด ด้วยค่าใช้จ่ายต่ำที่สุด และ 3) องค์กร ซึ่งต้องการสถานที่ทำงานที่มีประสิทธิภาพในการสร้างผลผลิตและค่าใช้จ่ายการใช้งานภายในอาคารที่ต่ำ และ (3) ปัจจัยในการใช้ประโยชน์พื้นที่อาคาร โดยพิจารณาจากผู้ใช้งานอาคาร ประกอบด้วย จำนวนผู้ใช้ ประเภท พฤติกรรม กิจกรรมที่ทำ พื้นที่อาคาร ประกอบด้วย

Ref. code: 25605916033250DYQ

รูปทรง การใช้งาน บริการ รูปแบบของที่ว่าง สาธารณูปโภค และเวลา ประกอบด้วย ระยะเวลาและช่วงเวลา (ปิ่นรัชฎ์ กาญจนัษฐิติ, 2552)

2.5.2 กรณีศึกษาการใช้อาคารเก่าในฟังก์ชั่นใหม่

อาคารคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีเดลฟท์ ซึ่งได้นำแนวความคิดนวัตกรรมการออกแบบสถานที่ทำงานมาใช้กับอาคารชั่วคราวของคณะฯ เพื่อทดแทนอาคารหลังเดิมที่ถูกไฟไหม้จนได้รับความเสียหายทั้งหลัง เมื่อวันที่ 13 พฤษภาคม พ.ศ. 2551 หลังเกิดเพลิงไหม้ ทำให้ต้องจัดการเรียนการสอนในเต็นท์ ส่งผลให้ต้องหาอาคารทดแทนสำหรับการจัดการเรียนการสอนและการทำงาน

สำหรับอาคารที่ถูกเลือก เป็นอาคารหลักของ Julianalaan ซึ่งไม่เพียงแต่จะเป็นอาคารที่มีความพร้อมใช้งาน แต่ยังช่วยให้ต้นทุนค่าก่อสร้างต่ำและสามารถเข้าใช้งานได้ในเวลาอันสั้นด้วย เนื่องจากข้อจำกัดด้านพื้นที่ แนวทางในการพัฒนาอาคารหลังดังกล่าวจึงอยู่ภายใต้แนวคิดการใช้พื้นที่ให้มีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายสูงสุด อาคารชั่วคราวหลังนี้มีพื้นที่ใช้สอย 32,000 ตารางเมตร น้อยกว่าอาคารเดิมซึ่งมีพื้นที่ใช้สอยมากถึง 45,000 ตารางเมตร ด้วยจำนวนพนักงานมากกว่า 800 คน แนวคิดเกี่ยวกับสถานที่ทำงานแบบยืดหยุ่นจึงถูกนำมาใช้ชั่วคราว ซึ่งไม่เพียงตอบข้อจำกัดด้านพื้นที่ แต่ยังทำให้มีสถานที่ทำงานที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เหตุผลหลักก็คือ ไม่สามารถดัดแปลงให้มีพื้นที่ว่างขนาดใหญ่ในห้องขนาดเล็กได้โดยไม่สูญเสียพื้นที่ว่างจำนวนมาก แนวคิดเกี่ยวกับสถานที่ทำงานที่มีความยืดหยุ่น คือ ความสามารถในการปรับตัวของคนงานในสภาพแวดล้อมการทำงาน โดยให้อิสระในการเลือกสภาพแวดล้อมการทำงานที่เหมาะสมกับความต้องการของพวกเขา การทำงานที่มีความยืดหยุ่นเป็นสิ่งที่จำเป็นเพื่อหลีกเลี่ยงอัตราการว่างงานในสำนักงานที่ต่ำและช่วยเพิ่มพื้นที่ว่างที่สามารถใช้เป็นพื้นที่สำหรับการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Riratanaphong, 2009)

ภาพที่ 2.8 อาคารชั่วคราว คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีเดลฟท์. จาก Delft University of Technology, 2009a, อ้างถึงใน Riratanaphong, C., 2009.

Ref. code: 25605916033250DYQ

2.6 หลักการเกี่ยวกับบริบทองค์กร

2.6.1 ความหมายของบริบทองค์กร

บริบทองค์กร เป็นสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ ประกอบด้วย (1) บริบทภายในองค์กร ได้แก่ ข้อมูลพื้นฐานขององค์กรที่แสดงให้บุคคลภายนอกทราบถึงลักษณะและภาพลักษณ์ขององค์กร ได้แก่ ความเป็นมา เป้าหมาย วัตถุประสงค์ นโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ รูปแบบทางธุรกิจ โครงสร้างองค์กร และวัฒนธรรมองค์กร และ (2) บริบทภายนอกองค์กร ได้แก่ ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินงานขององค์กร แต่องค์กรไม่สามารถควบคุมได้ อาทิ สภาพสังคม สภาวะเศรษฐกิจ กฎหมายและข้อบังคับ เทคโนโลยี เป็นต้น (Stojanovic, 2014)

2.6.2 รูปแบบองค์กร

รูปแบบองค์กรสามารถแบ่งออกตามการจัดกลุ่มโครงสร้างอุตสาหกรรมได้ 8 กลุ่ม ได้แก่ (1) กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร (2) กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค (3) กลุ่มธุรกิจการเงิน (4) กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม (5) กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง (6) กลุ่มทรัพยากร (7) กลุ่มธุรกิจบริการ และ (8) กลุ่มเทคโนโลยี (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2558)

2.6.3 โครงสร้างองค์กร

โครงสร้างองค์กร หมายถึง รูปแบบของความสัมพันธ์ระหว่างตำแหน่งต่าง ๆ และระหว่างสมาชิกในองค์กร เป็นตัวกำหนดงาน ความรับผิดชอบ บทบาท ความสัมพันธ์ของงาน และช่วงของการติดต่อสื่อสาร (Mullins, 1985)

2.6.4 วัฒนธรรมองค์กร

วัฒนธรรมองค์กร หมายถึง การกำหนดบรรทัดฐานและค่านิยมร่วมกันที่ใช้ควบคุมความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในองค์การและความสัมพันธ์ระหว่างผู้ขายปัจจัยการผลิต ลูกค้า และบุคคลภายนอกองค์กร (วัลลี พุทโสม, 2550) เป็นค่านิยมและความเชื่อที่มีร่วมกันในองค์กรอย่างเป็นระบบและใช้เป็นแนวทางในการกำหนดพฤติกรรมของคนในองค์กร จึงเป็นเสมือนบุคลิกภาพหรือจิตวิญญาณขององค์กร (วิรัช สงวนวงศ์วาน, 2547) นอกจากนี้ ทุกองค์กรต้องทำการแก้ไขปัญหา 2 ประการ คือ การปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมภายนอกและการบูรณาการส่วนต่าง ๆ ภายในองค์กรให้ประสานสอดคล้องกัน (Schein, 1992)

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษากระบวนการเตรียมการในการเปลี่ยนแปลงพื้นที่สำนักงาน กรณีศึกษา สำนักงานบริเวณศูนย์กลางธุรกิจกรุงเทพมหานคร เพื่อศึกษาความคล้ายและความแตกต่างของกระบวนการ

Ref. code: 25605916033250DYQ

การเปลี่ยนแปลงพื้นที่สำนักงาน พบว่า รูปแบบของกระบวนการเตรียมการ แบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ ได้แก่ (1) รูปแบบกระบวนการด้านการจัดการ ซึ่งเป็นการเตรียมการในขั้นตอนของการวางแผน การออกแบบผังพื้นที่สำนักงานใหม่ รวมถึงการวัดผลความพึงพอใจของผู้ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลง และ (2) รูปแบบการเตรียมความพร้อมด้านพื้นที่ก่อนการเปลี่ยนแปลง ซึ่งจากการศึกษาข้อมูลของกรณีศึกษา พบว่า บริบทภายในองค์กร อาทิ รูปแบบธุรกิจองค์กร นโยบายและวัตถุประสงค์ขององค์กร โครงสร้างองค์กร และวัฒนธรรมองค์กร เป็นส่วนสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการเตรียมการในการเปลี่ยนแปลงพื้นที่สำนักงานที่เกิดขึ้น (ไพลิน อุดมตระกูลวงศ์, 2559) นอกจากนี้ ยังมีการศึกษาแนวทางการออกแบบและบริหารจัดการพื้นที่เปิดโล่งภายนอกอาคารสำนักงานเพื่อก่อให้เกิดกิจกรรมและปฏิสัมพันธ์ที่สนับสนุนสุขภาวะทางจิตวิญญาณของผู้ใช้งานพื้นที่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางกายภาพและการบริหารจัดการพื้นที่เปิดโล่งภายนอกอาคารสำนักงานที่ก่อให้เกิดกิจกรรม ซึ่งพบว่า แนวทางการออกแบบลักษณะทางกายภาพของพื้นที่เปิดโล่งที่คำนึงถึงองค์รมและมีความสอดคล้องกันขององค์ประกอบและประโยชน์ใช้สอยของพื้นที่ที่สามารถก่อให้เกิดความคุ้นเคย ความอบอุ่น และความมั่นใจในการใช้งาน ส่วนแนวทางการบริหารจัดการพื้นที่เปิดโล่ง มุ่งเน้นการบูรณาการ 3 ส่วน ได้แก่ บุคคล การทำงาน และพื้นที่เปิดโล่ง ให้มีความสอดคล้องกัน ส่วนที่สำคัญที่สุดในการบริหารจัดการพื้นที่เปิดโล่งภายนอกอาคารสำนักงาน ได้แก่ การทำงาน อันประกอบไปด้วย การรักษาความปลอดภัย การรักษาความสะอาด การซ่อมบำรุง และการกำหนดนโยบายการบริหารจัดการ ซึ่งทำไปพร้อมการออกแบบทางกายภาพ เนื่องจากส่งผลต่อกันโดยตรง (อากาศ วังน้อย, 2552)

ในประเทศอังกฤษ ได้มีการศึกษาผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสถานที่ทำงานต่อสุขภาพจิตและความเป็นอยู่ที่ดีของพนักงาน จำนวน 5,400 คน ด้วยการวัดผลการเปลี่ยนแปลงขององค์กร โดยสถาบันประกันสุขภาพแห่งชาติของสหราชอาณาจักร จำนวน 6 แห่ง ซึ่งทำการประเมินสุขภาพจิตโดยใช้แบบสอบถามสุขภาพทั่วไป (General Health Questionnaire - 12) ของ GHQ ซึ่งพบว่า เพียงแค่หนึ่งในสี่ของขนาดกลุ่มตัวอย่างมีความเสี่ยงต่อการป่วยเป็นโรคทางจิตเวช หลังจากทำการควบคุมตัวแปรด้านลักษณะส่วนบุคคลและตัวแปรด้านการทำงาน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่รายงานการเพิ่มขึ้นของปริมาณงานจากปีที่ผ่านมา มีแนวโน้มที่จะถูกจัดกลุ่มเป็นกรณี GHQ ในขณะที่การฝึกอบรม การเลื่อนตำแหน่ง และปรับปรุงความมั่นคงในการทำงาน มีผลดีต่อสุขภาพจิตของพนักงาน (มีโอกาสน้อยที่จะเป็นกรณี GHQ) ปริมาณหรือระดับของการเปลี่ยนแปลงแสดงความสัมพันธ์ที่คลุมเครือกับสถานะ GHQ ซึ่งข้อค้นพบในการวิจัยครั้งนี้มีความขัดแย้งกับสมมติฐานที่ว่าการเปลี่ยนแปลงอาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพและระบุถึงพื้นที่ เช่น การส่งเสริมและการพัฒนาซึ่งคาดว่าจะมีผลกระทบเชิงบวก (Loretto, Platt, & Popham, 2010)

Ref. code: 25605916033250DYQ

บทที่ 3
วิธีการวิจัย

การศึกษาความพึงพอใจของพนักงานที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงพื้นที่: กรณีศึกษาศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจของพนักงานของศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ ศึกษาลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ทั้งก่อนและหลังการเปลี่ยนแปลง ตลอดจนแนวคิด นโยบาย และบริบทภายในองค์กร กระบวนการ และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ โดยใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสม (mixed mothodology) ซึ่งเป็นการผนวกรวมรูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) เข้าด้วยกัน เพื่อตอบปัญหาการวิจัยได้อย่างสมบูรณ์และมุ่งเน้นองค์รวมด้วยการนำความแตกต่างของกระบวนการวิจัยทั้งสองรูปแบบมาสนับสนุนซึ่งกันและกันจนเกิดเป็นกระบวนทัศน์การวิจัยที่แสวงหาความรู้จากหลายกระบวนวิธี (Johnson & Onwuegbuzie, 2004) ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการวิจัย ดังนี้

3.1 การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

3.1.1 พนักงานของศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร ซึ่งเข้าทำงานตั้งแต่ช่วงที่ยังดำเนินการที่ศูนย์การค้าเอ็มโพเรียมจำนวน 110 ราย ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์จากจำนวนประชากร คือ จำนวนประชากรทั้งหมดเป็นหลักร้อย ขนาดของกลุ่มตัวอย่างคิดเป็นร้อยละ 15 – 30 (บุญชม ศรีสะอาด, 2535) ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ร้อยละ 30 ในการคำนวณ จึงได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 33 ราย ทั้งนี้ ผู้วิจัยจะทำการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (convenience sampling) จำนวน 50 ราย เพื่อเป็นการป้องกันความไม่สมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับมา

3.1.2 ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร ได้แก่ ผู้บริหาร คณะทำงาน และทีมผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ จำนวน 7 ราย

Ref. code: 25605916033250DYQ

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2.1 การออกแบบเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีดังนี้

3.2.1.1 แบบสอบถาม ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นพนักงานของศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยทำการออกแบบแบบสอบถาม โดยแบ่งข้อคำถามออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นข้อคำถามแบบมีตัวเลือก (multiple choice question) ได้แก่ อายุ ตำแหน่งงาน ประสบการณ์การทำงาน รายได้ส่วนบุคคล ที่พักอาศัยในปัจจุบัน วิธีการเดินทางมาทำงาน ผลกระทบต่อค่าครองชีพจากการย้ายที่ทำการ และปัญหาต่อการดำรงชีวิต (กรณีที่ค่าครองชีพเพิ่มขึ้น)

ส่วนที่ 2 ความพึงพอใจต่อการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร เป็นข้อคำถามแบบมาตราส่วน (rating scale) 5 ระดับ ได้แก่ มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด มีความพึงพอใจในระดับมาก มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง มีความพึงพอใจในระดับน้อย และมีความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด โดยข้อคำถามจะประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านพื้นที่ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและวัสดุอุปกรณ์สำนักงาน ด้านการบริหารทรัพยากรอาคาร และด้านกระบวนการเปลี่ยนแปลงพื้นที่

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเพิ่มเติม เป็นข้อคำถามปลายเปิด (opened end question)

3.2.1.2 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยทำการออกแบบแบบสัมภาษณ์ โดยแบ่งข้อคำถามออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 แนวคิด นโยบาย และบริบทภายในองค์กร

ส่วนที่ 3 กระบวนการและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงพื้นที่

3.2.2 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการหาค่าความเที่ยงตรง (validity) ของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยนำแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหา (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยใช้เกณฑ์ คือ ค่า IOC ≥ 0.5 (สุวิมล ติรกานันท์, 2551) สำหรับข้อคำถามที่ได้ค่า IOC ไม่ถึงเกณฑ์ ต้องทำการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนอีกครั้งก่อนนำไปใช้จริง ซึ่งผลการวัดค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม (IOC) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 จึงยอมรับได้ว่า

Ref. code: 25605916033250DYQ

ข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหา จึงสามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้จริง

นอกจากนี้ ผู้วิจัยจะทำการหาค่าความเที่ยง (reliability) โดยนำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้ว ไปทำการทดสอบ (try out) กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 15 ชุด และนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากแบบสอบถามดังกล่าวมาทดสอบหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค (Cronbach alpha coefficient) ซึ่งผลการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค เท่ากับ .930 แสดงให้เห็นว่าแบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือเพียงพอที่จะสามารถนำไปศึกษากับกลุ่มตัวอย่างเพื่อหาคำตอบที่สอดคล้องกับจุดประสงค์ได้

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.3.1 ทำการศึกษาและทบทวนวรรณกรรมจากตำรา บทความทางวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.3.2 ทำการสำรวจลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบกรุงเทพมหานคร ทั้งก่อนและหลังการเปลี่ยนแปลง โดยทำการศึกษารูปแบบการวางผังและการจัดสรรพื้นที่ใช้สอย จากรูปแปลนอาคาร การสังเกต การจดบันทึก และการบันทึกภาพถ่าย

3.3.3 ทำการสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร โดยใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

3.3.4 ทำการประเมินความพึงพอใจของพนักงานที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร โดยใช้แบบสอบถาม

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

3.4.1 ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจลักษณะทางกายภาพ ใช้การวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบ (comparison analysis)

3.4.2 ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

3.4.3 ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ใช้สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistic) ได้แก่ ร้อยละ (percentage)

Ref. code: 25605916033250DYQ

ตารางที่ 3.1

กรอบวิธีการวิจัย

วัตถุประสงค์	ตัวแปรที่ทำการศึกษา	เครื่องมือ/วิธีการที่ใช้	แหล่งข้อมูล	การวิเคราะห์ข้อมูล
1. ประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้งานอาคารต่อการเปลี่ยนแปลงพื้นที่	- ความพึงพอใจ	- แบบสอบถาม	- พนักงานที่ทำงานกับศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบมาตั้งแต่อยู่ที่ศูนย์การค้าเอ็มโพเรียม	- สถิติเชิงพรรณนา (ร้อยละ)
2. ศึกษาลักษณะทางกายภาพทั้งก่อนและหลังการเปลี่ยนแปลง	- สำรวจรูปแบบการวางผัง - การจัดสรรพื้นที่ใช้สอย	- การสำรวจ/การสังเกต - การจดบันทึก/การบันทึกภาพถ่าย	- รูปแปลนอาคาร - ภาพถ่าย	- การวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบ

3. ศึกษาแนวคิด นโยบาย บริบทภายในองค์กร กระบวนการเตรียมการและการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ และปัจจัยที่เกี่ยวข้อง	- แนวคิด/นโยบายการเปลี่ยนแปลง
	- บริบทภายในองค์กร
	  - รูปแบบองค์กร
	  - เป้าหมาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ
	  - โครงสร้าง/วัฒนธรรมองค์กร
	- กระบวนการเตรียมการ
	  - วัตถุประสงค์การเปลี่ยนแปลง
	  - ขั้นตอนและวิธีการดำเนินการ
	  - ปัญหาและอุปสรรค
	  - ผลกระทบที่เกิดขึ้น
	- ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง
	  - พื้นที่/วัสดุอุปกรณ์/ทรัพยากร
		- การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง	- ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการเปลี่ยนแปลง
			  - ผู้บริหาร
			  - คณะทำงาน
			  - ทีมผู้ดำเนินการ
				- การวิเคราะห์เนื้อหา

Ref. code: 25605916033250DYQ

บทที่ 4
ผลการวิจัย

4.1 ผลการสำรวจความพึงพอใจของพนักงานของศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานครที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงพื้นที่

ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจความพึงพอใจที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ของกลุ่มตัวอย่างพนักงานของศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร ซึ่งคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างได้ จำนวน 33 ราย โดยผู้วิจัยทำการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (convenience sampling) จำนวน 50 ราย เพื่อเป็นการป้องกันความไม่สมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับมา ซึ่งสามารถเก็บแบบสอบถามได้จำนวน 43 ชุด คิดเป็นร้อยละ 130.30 ของขนาดกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้ สามารถแสดงผลการศึกษาได้ดังนี้

4.1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.1

ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. อายุ		
(1) 21 – 30 ปี	23	53.49
(2) 31 – 40 ปี	20	46.51
(3) 41 – 50 ปี	-	-
(4) 51 – 60 ปี	-	-
(5) มากกว่า 60 ปี	-	-
รวม	43	100.00
2. ตำแหน่งงาน		
(1) ระดับปฏิบัติการ	41	95.35
(2) ระดับบริหาร	2	4.65
รวม	43	100.00

Ref. code: 25605916033250DYQ

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
3. ประสบการณ์การทำงานกับศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร		
(1) น้อยกว่า 5 ปี	26	60.46
(2) 5 – 10 ปี	12	27.91
(3) มากกว่า 10 ปี	5	11.63
รวม	43	100.00
4. รายได้ส่วนบุคคลต่อเดือน		
(1) ไม่เกิน 15,000 บาท	-	-
(2) 15,001 – 30,000 บาท	29	67.44
(3) 30,001 – 45,000 บาท	14	32.56
(4) 45,001 – 60,000 บาท	-	-
(5) มากกว่า 60,000 บาท	-	-
รวม	43	100.00
5. ที่พักอาศัยในปัจจุบัน		
(1) กรุงเทพมหานคร	34	79.07
(2) ปริมณฑล	9	20.93
(3) จังหวัดอื่น	-	-
รวม	43	100.00
6. การเดินทางมาทำงานที่ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร (อาคารไปรษณีย์กลาง บางรัก)		
(1) รถส่วนตัว	19	44.19
(2) รถไฟฟ้า	9	20.93
(3) รถโดยสารประจำทาง	5	11.63
(4) รถแท็กซี่	1	2.33
(5) รถมอเตอร์ไซค์รับจ้าง	2	4.65
(6) อื่น ๆ	7	16.27
รวม	43	100.00

Ref. code: 25605916033250DYQ

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
7. ผลกระทบต่อค่าครองชีพของท่านที่เกิดขึ้นจากการย้ายที่ทำการศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ		
(1) มากขึ้น	15	34.88
(2) น้อยลง	20	46.51
(3) ไม่กระทบ	8	18.61
รวม	35	100.00
8. กรณีที่ค่าครองชีพเพิ่มขึ้น ท่านคิดว่าเป็นปัญหาต่อการดำรงชีวิตหรือการทำงานในที่ทำการใหม่หรือไม่		
(1) ใช่	6	40.00
(2) ไม่ใช่	9	60.00
รวม	15	100.00

จากตารางที่ 4.1 สามารถแสดงร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามข้อมูลพื้นฐานได้ดังนี้

(1) อายุ

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 21 – 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 53.49 คิดเป็นร้อยละ 46.51 และมีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี

(2) ตำแหน่งงาน

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ทำงานในตำแหน่งงานระดับปฏิบัติการ คิดเป็นร้อยละ 95.35 และทำงานในตำแหน่งงานระดับบริหาร คิดเป็นร้อยละ 4.65

(3) ประสบการณ์การทำงานกับศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานกับศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบกรุงเทพมหานครเป็นระยะเวลาน้อยกว่า 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 60.46 รองลงมาคือมีประสบการณ์ 5 – 10 ปี และมากกว่า 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 27.91 และ 11.63 ตามลำดับ

Ref. code: 25605916033250DYQ

(4) รายได้ส่วนบุคคลต่อเดือน

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้ส่วนบุคคลอยู่ระหว่าง 15,001 – 30,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 67.44 และมีรายได้อยู่ระหว่าง 30,001 – 45,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 32.56

(5) พื้นที่พักอาศัยในปัจจุบัน

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่พักอาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร คิดเป็นร้อยละ 79.07 และพักอาศัยอยู่ในพื้นที่ปริมณฑล คิดเป็นร้อยละ 20.93 โดยพักอยู่ในจังหวัดนนทบุรี จังหวัดปทุมธานี และจังหวัดสมุทรปราการ

(6) วิธีการเดินทางมาทำงาน

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เดินทางมาทำงานโดยรถยนต์ส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 44.19 รองลงมาคือ รถไฟฟ้า (คิดเป็นร้อยละ 20.93) วิธีอื่น ๆ ได้แก่ เรือ รถไฟ และรถจักรยานต์ (คิดเป็นร้อยละ 16.27) รถโดยสารประจำทาง (คิดเป็นร้อยละ 11.63) รถมอเตอร์ไซค์รับจ้าง (คิดเป็นร้อยละ 4.65 เท่ากัน) และรถแท็กซี่ (คิดเป็นร้อยละ 2.33)

(7) ผลกระทบต่อค่าครองชีพ

การย้ายที่ทำการของศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร จากศูนย์การค้าเอ็มโพเรียมไปยังอาคารไปรษณีย์กลาง บางรัก ส่งผลให้ผู้ตอบแบบสอบถามมีค่าครองชีพน้อยลงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 46.51 รองลงมาคือ มีค่าครองชีพมากขึ้นและไม่กระทบกับค่าครองชีพ คิดเป็นร้อยละ 34.88 และ 18.61 ตามลำดับ

(8) ปัญหาจากค่าครองชีพที่เพิ่มขึ้น

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่ได้รับปัญหาในการดำรงชีวิตประจำวันจากการที่ค่าครองชีพเพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 60.00 ในขณะที่ค่าครองชีพที่เพิ่มขึ้นเป็นปัญหาต่อการดำรงชีวิตประจำวันของผู้ตอบแบบสอบถาม คิดเป็นร้อยละ 40.00

Ref. code: 25605916033250DYQ

4.1.2 ความพึงพอใจต่อการเปลี่ยนแปลงพื้นที่

ตารางที่ 4.2

ความพึงพอใจของพนักงานที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบกรุงเทพมหานคร

ปัจจัย	ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละระดับคะแนนความพึงพอใจ					สัดส่วนของผู้ตอบแบบสอบถาม
	1	2	3	4	5	ความพึงพอใจ*
ด้านพื้นที่						
1. ขนาดพื้นที่อาคารที่ทำการใหม่	0.00	4.65	18.60	44.19	32.56	76.74
2. ความสว่างภายในพื้นที่ทำงาน	0.00	6.98	18.60	39.53	34.88	74.42
3. บรรยากาศภายในพื้นที่ทำงาน	0.00	9.30	18.60	65.12	6.98	72.09
4. การจัดสรรพื้นที่ในแต่ละส่วน	0.00	9.30	30.23	48.84	11.63	60.47
5. กลิ่นภายในพื้นที่ทำงาน	2.33	9.30	30.23	34.88	23.26	58.14
6. ระดับเสียงภายในพื้นที่ทำงาน	0.00	4.65	39.53	39.53	16.28	55.81
7. ความยืดหยุ่นในการปรับพื้นที่	4.65	4.65	37.21	44.19	9.30	53.49
8. ความสวยงาม/สภาพแวดล้อม	0.00	4.65	44.19	46.51	4.65	51.16
9. อุณหภูมิ/การระบายอากาศ	0.00	9.30	48.84	27.91	13.95	41.86
10. การใช้สีและวัสดุตกแต่งภายใน	0.00	11.63	46.51	30.23	11.63	41.86
11. ความสะดวกในการเดินทาง	2.33	30.23	39.53	13.95	13.95	27.91
12. ตำแหน่งที่ตั้งของที่ทำการใหม่	2.33	18.60	55.81	20.93	2.33	23.26
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและวัสดุอุปกรณ์สำนักงาน						
13. ความเหมาะสมของการจัดวางพื้นที่สนับสนุนต่าง ๆ เช่น ที่จอดรถ ห้องประชุม พื้นที่พักผ่อน เป็นต้น	0.00	6.98	25.58	39.53	27.91	67.44

Ref. code: 25605916033250DYQ

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ความพึงพอใจของพนักงานที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบกรุงเทพมหานคร

ปัจจัย	ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละระดับคะแนนความพึงพอใจ					สัดส่วนของผู้ตอบแบบสอบถาม
	1	2	3	4	5	ความพึงพอใจ*
14. วัสดุอุปกรณ์สำนักงาน เช่น เครื่องถ่ายเอกสาร เครื่องพิมพ์ ตู้กดน้ำ เป็นต้น มีความเพียงพอต่อความต้องการใช้	0.00	13.95	18.60	48.84	18.60	67.44
15. ความเหมาะสมของการจัดวางวัสดุอุปกรณ์สำนักงาน เช่น เครื่องถ่ายเอกสาร เครื่องพิมพ์ ตู้กดน้ำ เป็นต้น	2.33	9.30	20.93	55.81	11.63	67.44
16. พื้นที่สนับสนุนต่าง ๆ เช่น ที่จอดรถ ห้องประชุม พื้นที่พักผ่อน เป็นต้น มีความเพียงพอต่อความต้องการใช้	2.33	13.95	18.60	55.81	9.30	65.12
ด้านการบริหารทรัพยากรอาคาร						
17. ระบบการรักษาความปลอดภัย	0.00	0.00	25.58	39.53	34.88	74.42
18. การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อย	0.00	0.00	25.58	41.86	32.56	74.42
19. การบำรุงรักษาอาคารและงานระบบต่าง ๆ	2.33	18.60	30.23	20.93	27.91	48.84
ด้านกระบวนการเปลี่ยนแปลงพื้นที่						
20. การประชาสัมพันธ์/การกระจายข่าวสารเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ทำการ	0.00	6.98	34.88	41.86	16.28	58.14

Ref. code: 25605916033250DYQ

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ความพึงพอใจของพนักงานที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบกรุงเทพมหานคร

ปัจจัย	ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละระดับคะแนนความพึงพอใจ					สัดส่วนของผู้ตอบแบบสอบถาม
	1	2	3	4	5	ความพึงพอใจ*
21. กระบวนการ/วิธีการขนย้าย	0.00	0.00	46.51	37.21	16.28	53.49
22. การเตรียมความพร้อมของพื้นที่ที่ทำการใหม่ก่อนย้ายเข้า	0.00	6.98	41.86	37.21	13.95	51.16
23. บริษัทผู้รับจ้างขนย้ายวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ	2.33	2.33	48.84	46.51	0.00	46.51
24. ระยะเวลาในการย้ายที่ทำการ	0.00	13.95	44.19	39.53	2.33	41.86
25. ระยะเวลาในการเตรียมการก่อนทำการย้ายที่ทำการ	0.00	13.95	46.51	37.21	2.33	39.53
26. การรับฟังความคิดเห็นของพนักงาน	0.00	9.30	53.49	32.56	4.65	37.21

หมายเหตุ * คือ ผลรวมของร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามที่ให้คะแนนความพึงพอใจ เท่ากับ 4-5

จากตารางที่ 4.2 แสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจต่อลักษณะทางกายภาพและการบริหารทรัพยากรอาคารเป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ในการสรุปผลความพึงพอใจ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 กรณี ได้แก่

(1) กรณีที่สัดส่วนของผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มที่มีความพึงพอใจมีจำนวนมากกว่าร้อยละ 75 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามพึงพอใจมาก

(2) กรณีที่สัดส่วนของผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มที่มีความพึงพอใจมีจำนวนมากกว่าร้อยละ 50 แต่ไม่เกินร้อยละ 75 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามพึงพอใจปานกลาง

(3) กรณีที่สัดส่วนของผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มที่มีความพึงพอใจมีจำนวนไม่เกินร้อยละ 50 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามพึงพอใจน้อย

Ref. code: 25605916033250DYQ

เมื่อพิจารณาความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อลักษณะทางกายภาพและการบริหารทรัพยากรอาคารเป็นรายด้าน สามารถแสดงดังนี้

(1) ด้านพื้นที่

ปัจจัยด้านพื้นที่ที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจมาก มี 1 ปัจจัย ได้แก่ ขนาดพื้นที่อาคารที่ทำการใหม่ (คิดเป็นร้อยละ 76.74)

ปัจจัยด้านพื้นที่ที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจปานกลาง มี 7 ปัจจัย ได้แก่ ความสว่างภายในพื้นที่ทำงาน (คิดเป็นร้อยละ 74.42) และบรรยากาศภายในพื้นที่ทำงาน (คิดเป็นร้อยละ 72.09) การจัดสรรพื้นที่ในแต่ละส่วน (คิดเป็นร้อยละ 60.47) กลิ่นภายในพื้นที่ทำงาน (คิดเป็นร้อยละ 58.14) ระดับเสียงภายในพื้นที่ทำงาน (คิดเป็นร้อยละ 55.81) ความยืดหยุ่นในการปรับพื้นที่ใช้งาน (คิดเป็นร้อยละ 53.49) และความสวยงาม/สภาพแวดล้อมโดยรอบ (คิดเป็นร้อยละ 51.16) ตามลำดับ

ในขณะที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจต่ออุณหภูมิและระบบการระบายอากาศ การใช้สีและวัสดุตกแต่งภายใน ความสะดวกในการเดินทาง และตำแหน่งที่ตั้งของที่ทำการใหม่ อยู่ในระดับน้อย โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามพึงพอใจคิดเป็นร้อยละ 41.86, 41.86, 27.91 และ 23.26ตามลำดับ ทั้งนี้ เป็นผลมาจากที่ทำการเดิม ณ ศูนย์การค้าเอ็มโพเรียม ตั้งอยู่บนถนนสุขุมวิท ซึ่งถูกจัดให้เป็นศูนย์กลางการคมนาคมหลักใจกลางเมือง พนักงานสามารถเดินทางโดยรถไฟฟ้ามาลงที่สถานีพร้อมพงษ์ซึ่งมีทางเชื่อมต่อไปยังตัวอาคารศูนย์การค้าเอ็มโพเรียม ในขณะที่ไปรษณีย์กลาง บางรักมีทำเลที่ตั้งห่างจากแหล่งชุมชนและพื้นที่ศูนย์กลางทางธุรกิจ คือ ตั้งอยู่ห่างจากห้างสรรพสินค้าโรบินสัน บางรัก เป็นระยะทาง 1.6 กิโลเมตร และห่างจากถนนเจริญกรุงซึ่งเป็นถนนสายหลัก เป็นระยะทาง 2.0 กิโลเมตร พนักงานที่เดินทางมาทำงานโดยรถไฟฟ้าต้องลงที่สถานีสุรศักดิ์ และต่อรถประจำทางมายังไปรษณีย์กลางบางรัก เป็นระยะทาง 1.6 กิโลเมตร โดยมีรถประจำทางที่วิ่งผ่านเพียง 2 สาย ส่งผลให้การเดินทางของพนักงานไม่สะดวกสบายเมื่อเทียบกับที่ทำการเดิม นอกจากนี้ ยังพบว่าอาคารที่ทำการใหม่เป็นการปรับปรุงโครงสร้างอาคารเก่าให้ตอบสนองลักษณะความต้องการใช้งาน ส่งผลให้เกิดข้อจำกัดในการบริหารจัดการงานระบบอาคาร เช่น งานระบบปรับอากาศและระบายอากาศ เป็นต้น รวมถึงแนวคิดการออกแบบที่เน้นโทนสีเทาเข้ม ซึ่งมีความแตกต่างจากที่ทำการเดิมที่เน้นการใช้สีสดใส

(2) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและวัสดุอุปกรณ์สำนักงาน

ไม่มีปัจจัยด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและวัสดุอุปกรณ์สำนักงานที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจมากและไม่มีความพึงพอใจ โดยผู้ตอบแบบสอบถามค่อนข้างพึงพอใจต่อปัจจัยด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและวัสดุอุปกรณ์สำนักงานทุกปัจจัยอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ ความเหมาะสมของการจัดวางพื้นที่สนับสนุนต่าง ๆ เช่น ที่จอดรถ ห้องประชุม พื้นที่พักผ่อน เป็นต้น

Ref. code: 25605916033250DYQ

วัสดุอุปกรณ์สำนักงาน เช่น เครื่องถ่ายเอกสาร เครื่องพิมพ์ ตู้กดน้ำ เป็นต้น มีความเพียงพอต่อความต้องการใช้ ความเหมาะสมของการจัดวางวัสดุอุปกรณ์สำนักงาน เช่น เครื่องถ่ายเอกสาร เครื่องพิมพ์ ตู้กดน้ำ เป็นต้น (คิดเป็นร้อยละ 67.44 เท่ากัน) และพื้นที่สนับสนุนต่าง ๆ เช่น ที่จอดรถ ห้องประชุม พื้นที่พักผ่อน เป็นต้น มีความเพียงพอต่อความต้องการใช้ (คิดเป็นร้อยละ 65.12) ตามลำดับ

(3) ด้านการบริหารทรัพยากรอาคาร

ไม่มีปัจจัยด้านการบริหารทรัพยากรอาคารที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจมาก โดยปัจจัยด้านการบริหารทรัพยากรอาคารที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจปานกลาง มี 2 ปัจจัย ได้แก่ ระบบการรักษาความปลอดภัยและการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อย (คิดเป็นร้อยละ 74.42 เท่ากัน) ส่วนการบำรุงรักษาอาคารและงานระบบต่าง ๆ เป็นปัจจัยด้านการบริหารทรัพยากรอาคารที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจน้อย (คิดเป็นร้อยละ 48.84) ทั้งนี้ เป็นผลมาจากการบริหารทรัพยากรกายภาพของอาคารไปรษณีย์กลาง บางรัก เป็นการแบ่งการบริหารจัดการระหว่างศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร และไปรษณีย์กลาง โดยพื้นที่ด้านล่างของอาคารไปรษณีย์กลางเป็นผู้บริหารจัดการ ทำให้ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร ไม่สามารถบริหารจัดการทรัพยากรอาคารได้อย่างเต็มที่

(4) ด้านกระบวนการเปลี่ยนแปลงพื้นที่

ผู้วิจัยไม่พบปัจจัยด้านกระบวนการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจมาก ส่วนปัจจัยด้านกระบวนการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจปานกลาง มี 3 ปัจจัย ได้แก่ การประชาสัมพันธ์/การกระจายข่าวสารเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ทำการ(คิดเป็นร้อยละ 58.14) กระบวนการ/วิธีการขนย้าย (คิดเป็นร้อยละ 53.49) และการเตรียมความพร้อมของพื้นที่ทำการใหม่ก่อนย้ายเข้า (คิดเป็นร้อยละ 51.16) ในขณะที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจต่อบริษัทผู้รับจ้างขนย้ายวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ระยะเวลาในการย้ายที่ทำการ ระยะเวลาในการเตรียมการก่อนการย้ายที่ทำการ และการรับฟังความคิดเห็นของพนักงาน อยู่ในระดับน้อย โดยผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจคิดเป็นร้อยละ 46.51, 41.86, 39.53 และ 37.21 ตามลำดับ ทั้งนี้ เป็นผลมาจากอัตรากำลังคนของบริษัทขนย้ายมีจำนวนน้อยเมื่อเทียบกับปริมาณงาน ประกอบกับพนักงานแต่ละส่วนมีลักษณะงานแตกต่างกัน วัสดุอุปกรณ์ที่อยู่ในความรับผิดชอบจึงแตกต่างกัน ส่งผลให้พนักงานแต่ละคนต้องการเวลาในการเตรียมการไม่เท่ากัน อย่างไรก็ตาม แม้ว่าศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร จะมีการทำ workshop กับพนักงาน แต่ด้วยข้อจำกัดของลักษณะพื้นที่ จึงทำให้ไม่สามารถบริหารจัดการได้ตรงตามความต้องการของพนักงานอย่างครบถ้วน

Ref. code: 25605916033250DYQ

4.2 ผลการศึกษาลักษณะทางกายภาพ (ก่อนและหลังการเปลี่ยนแปลง)

4.2.1 ลักษณะทางกายภาพก่อนการเปลี่ยนแปลงพื้นที่

ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร มีที่ทำการเดิมก่อนการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ตั้งอยู่บนชั้น 6 ศูนย์การค้าเอ็มโพเรียม อาคารมีอายุการใช้งาน 21 ปี โครงสร้างอาคารเป็นคอนกรีตเสริมเหล็ก การจัดสรรพื้นที่ใช้งานของศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร (ก่อนการเปลี่ยนแปลง) แบ่งเป็นส่วนต่าง ๆ รวม 5 ส่วน ดังนี้

4.2.1.1 พื้นที่ล็อบบี้ (the lobby) อยู่บริเวณด้านหน้าทางเข้าห้องสมุดเฉพาะด้านการออกแบบ เป็น พื้นที่เปิด ขนาดพื้นที่ใช้สอยประมาณ 130 ตารางเมตร เป็นบริเวณที่ผู้ใช้บริการและผู้เข้าเยี่ยมชมจะต้องเดินผ่าน เพื่อไปยังห้องสมุดเฉพาะด้านการออกแบบ และสามารถมองเห็นได้จากโถงด้านหน้านิทรรศการ เหมาะสำหรับการจัดนิทรรศการขนาดเล็ก งานแถลงข่าว และงานแสดงผลิตภัณฑ์

4.2.1.2 ห้องเวิร์คช็อป (the workshop room) อยู่บริเวณด้านขวามือ ก่อนเข้าห้องสมุดเฉพาะด้านการออกแบบ เป็นห้องปิดรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ขนาดพื้นที่ใช้สอย 60 ตารางเมตร สามารถจัดเก้าอี้ในลักษณะนั่งฟังบรรยาย (theater) ได้ประมาณ 40 ที่นั่ง และแบบห้องเรียน (classroom) ได้ 25 ที่นั่ง และมีหน้าต่างรับแสงธรรมชาติได้ เหมาะสำหรับการนิทรรศการขนาดเล็ก การประชุมปฏิบัติการขนาดเล็ก งานสัมมนาขนาดเล็ก และงานแถลงข่าวขนาดเล็ก (ไม่เกิน 50 คน)

4.2.1.3 พื้นที่ครีเอทีฟสเปซ (the creative space) อยู่บริเวณด้านซ้ายมือก่อนเข้าห้องสมุดเฉพาะด้านการออกแบบ เป็นพื้นที่เปิดรูปสามเหลี่ยม ขนาดพื้นที่ใช้สอย 34 ตารางเมตร สามารถจัดเก้าอี้ในลักษณะนั่งฟังบรรยาย (theater) ได้ประมาณ 50 ที่นั่ง และมีเคาน์เตอร์บาร์ เครื่องดนตรี ระบบเสียง โปรเจคเตอร์ และจอรับภาพขนาด 200 นิ้ว เหมาะสำหรับงานแถลงข่าวขนาดเล็ก (ไม่เกิน 50 คน) งานแถลงข่าวขนาดเล็ก งานเปิดตัวสินค้า และการประชุมปฏิบัติการขนาดเล็ก

4.2.1.4 ห้องออดิทอเรียม (the auditorium) อยู่บริเวณภายในห้องสมุดเฉพาะด้านการออกแบบ ระหว่างเมมเบอส์เลานจ์และเอ็มซีเอ็กซ์ เป็นห้องสี่เหลี่ยมผืนผ้า ขนาดพื้นที่ใช้สอย 130 ตารางเมตร สามารถจัดเก้าอี้ในลักษณะนั่งฟังบรรยาย (theater) ได้มากที่สุด 150 ที่นั่ง หรือแบบห้องเรียน (classroom) ได้ 70 ที่นั่ง และสามารถแบ่งออกเป็น 2 ห้องเล็กได้ โดยมีพื้นที่ห้องละประมาณ 65 ตารางเมตร เหมาะสำหรับงานประชุม งานบรรยาย/สัมมนา งานแถลงข่าว และงานเปิดตัวผลิตภัณฑ์

4.2.1.5 ห้องแกลเลอรี่ 2 (gallery 2) อยู่บริเวณด้านซ้ายของพื้นที่ล็อบบี้ เป็นห้องโถงขนาดพื้นที่ใช้สอย 560 ตารางเมตร ความสูงจากพื้นถึงฝ้าเพดาน 6 เมตร ผนังสีดำทั้ง 4 ด้าน ทำให้สามารถควบคุมแสงได้ร้อยละ 100 มีประตูทางเข้า-ออกระบบอัตโนมัติ 3 บาน พร้อมพื้นที่เตรียมงานด้านหลังประมาณ 15 ตารางเมตร สามารถจัดเก้าอี้ในลักษณะนั่งฟังบรรยาย (theater) ได้มากที่สุด 600 ที่นั่ง

Ref. code: 25605916033250DYQ

เหมาะสำหรับงานนิทรรศการขนาดใหญ่ การประชุมขนาดใหญ่ งานบรรยาย/ สัมมนาขนาดใหญ่ และงานแสดงแบบแฟชั่น

Ref. code: 25605916033250DYQ

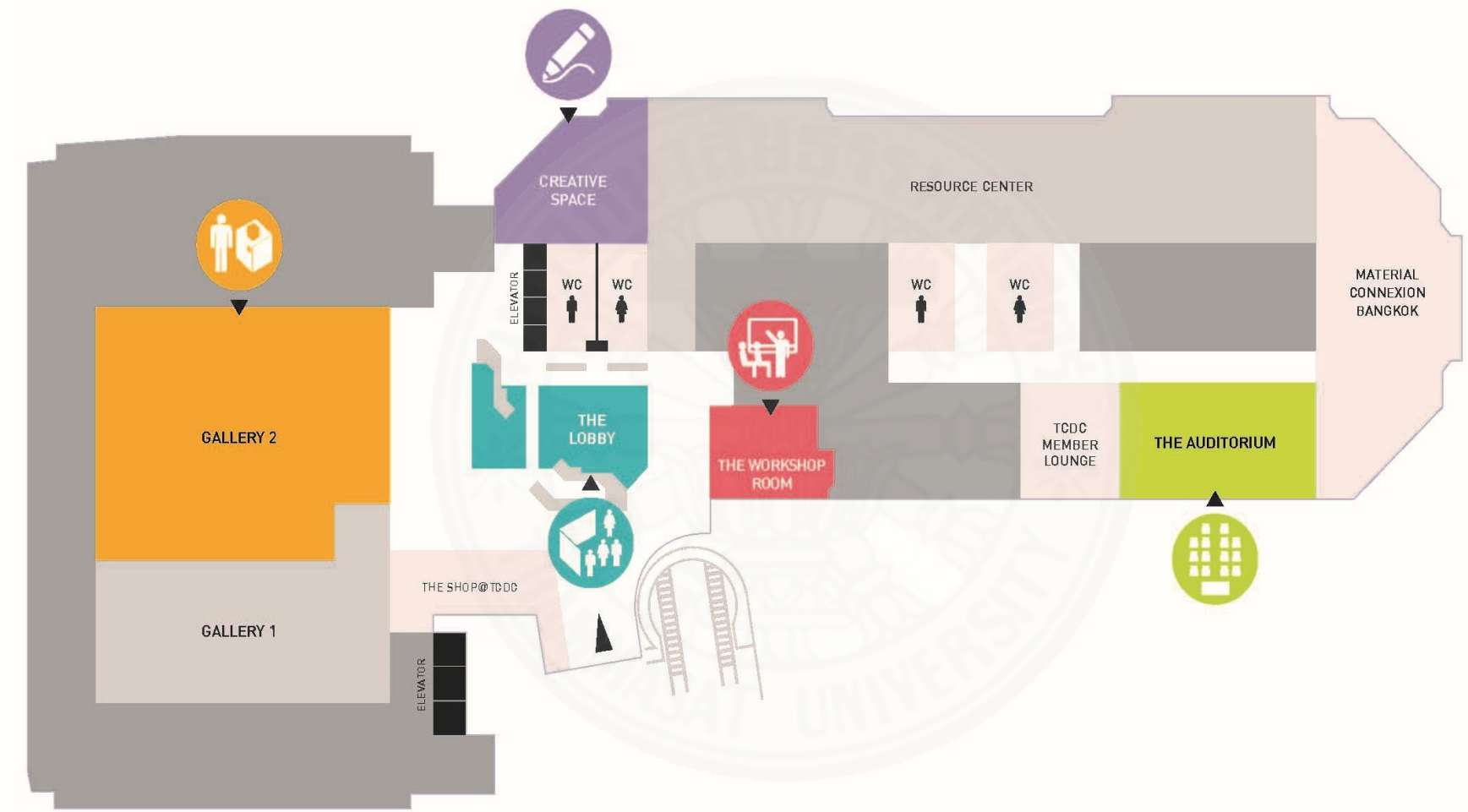

ภาพที่ 4.1 ผังพื้นที่ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ ณ ศูนย์การค้าเอ็มโพเรียม (ก่อนการเปลี่ยนแปลงพื้นที่). จาก *คู่มือการเช่าพื้นที่ของศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ (TCDC) : กรุงเทพฯ และเชียงใหม่* (น. 6), โดย ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ, ม.ป.ป., กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.

Ref. code: 25605916033250DYQ

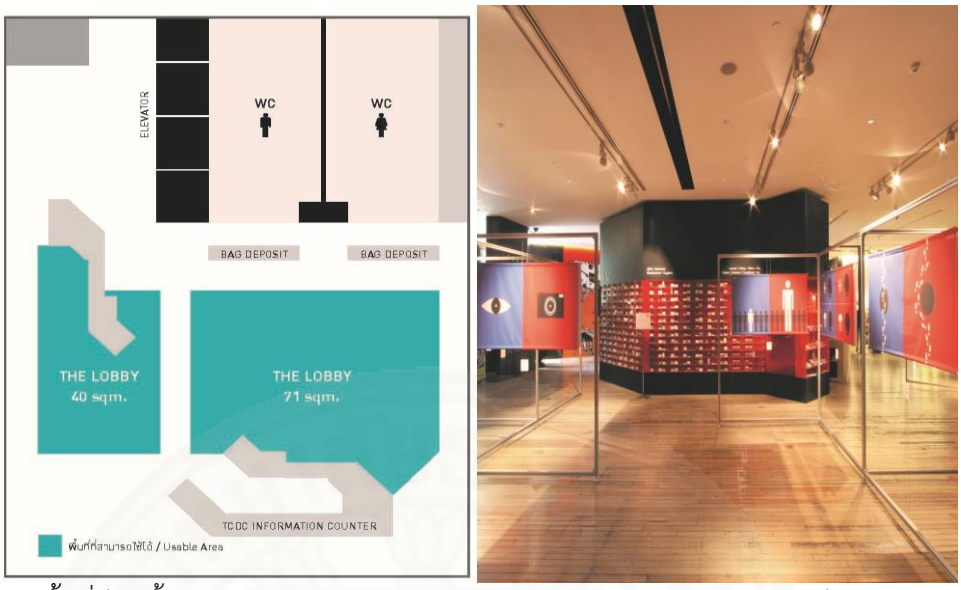

ภาพที่ 4.2 พื้นที่ล็อบบี้ (the lobby) ของศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ ณ ศูนย์การค้าเอ็มโพเรียม (ก่อนการเปลี่ยนแปลงพื้นที่). จาก *คู่มือการเช่าพื้นที่ของศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ (TCDC) : กรุงเทพฯ และเชียงใหม่* (น. 7-8), โดย ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ, ม.ป.ป., กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.

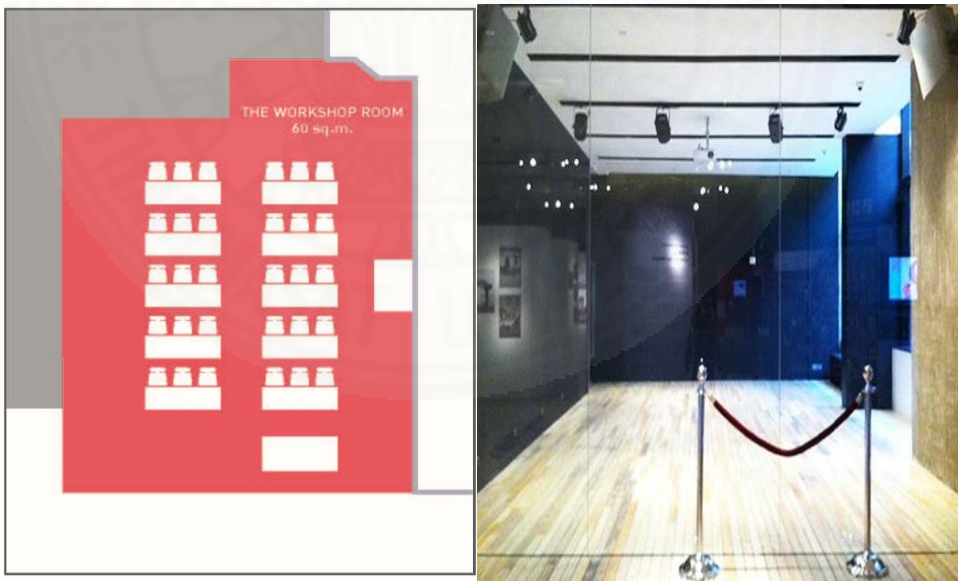

ภาพที่ 4.3 ห้องเวิร์คช็อป (the workshop room) ของศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ ณ ศูนย์การค้าเอ็มโพเรียม (ก่อนการเปลี่ยนแปลงพื้นที่). จาก *คู่มือการเช่าพื้นที่ของศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ (TCDC) : กรุงเทพฯ และเชียงใหม่* (น. 9-10), โดย ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ, ม.ป.ป., กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.

Ref. code: 25605916033250DYQ

ภาพที่ 4.4 พื้นที่ครีเอทีฟสเปซ (the creative space) ของศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ ณ ศูนย์การค้าเอ็มโพเรียม (ก่อนการเปลี่ยนแปลงพื้นที่). จาก *คู่มือการเช่าพื้นที่ของศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ (TCDC) : กรุงเทพฯ และเชียงใหม่* (น. 11-12), โดย ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ, ม.ป.ป., กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.

ภาพที่ 4.5 ห้องประชุม (the auditorium) ของศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ ณ ศูนย์การค้าเอ็มโพเรียม (ก่อนการเปลี่ยนแปลงพื้นที่). จาก *คู่มือการเช่าพื้นที่ของศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ (TCDC) : กรุงเทพฯ และเชียงใหม่* (น. 13-14), โดย ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ, ม.ป.ป., กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.

Ref. code: 25605916033250DYQ

ภาพที่ 4.6 แกลเลอรี่ 2 (gallery 2) ของศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ ณ ศูนย์การค้าเอ็มโพเรียม (ก่อนการเปลี่ยนแปลงพื้นที่). จาก *คู่มือการเช่าพื้นที่ของศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ (TCDC) : กรุงเทพฯ และเชียงใหม่* (น. 15-16), โดย ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ, ม.ป.ป., กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.

4.2.2 ลักษณะทางกายภาพหลังการเปลี่ยนแปลงพื้นที่

ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร มีที่ทำการใหม่หลังการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ตั้งอยู่ ณ อาคารไปรษณีย์กลาง บางรัก อาคารมีอายุการใช้งาน 78 ปี โครงสร้างอาคารเป็นคอนกรีตเสริมเหล็ก โดยพื้นที่ของศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร เป็นพื้นที่ปีกซ้ายของอาคาร รวมถึงชั้น 5 ของอาคาร ซึ่งทางศูนย์สร้างสรรค์งานออกไปได้ทำการต่อเติมใหม่ ขนาดพื้นที่รวม 5,126 ตารางเมตร การจัดสรรพื้นที่ใช้งาน (หลังการเปลี่ยนแปลง) แบ่งเป็นส่วนต่าง ๆ ดังนี้

ชั้น 1	Lobby และ Gallery	ขนาดพื้นที่ 1,207 ตารางเมตร
ชั้น M	Auditoriom	ขนาดพื้นที่ 218 ตารางเมตร
ชั้น 2	TCDC Office / Material and Design Innovatve Center	ขนาดพื้นที่ 1,179 ตารางเมตร
ชั้น 3	Meeting Room / Maker Sapce	ขนาดพื้นที่ 493 ตารางเมตร
ชั้น 4	Function Room / Resource Center	ขนาดพื้นที่ 764 ตารางเมตร
ชั้น 5	Creative Space	ขนาดพื้นที่ 1,265 ตารางเมตร

Ref. code: 25605916033250DYQ

ภาพที่ 4.7 ผังพื้นที่ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ ณ อาคารไปรษณีย์กลาง บางรัก (หลังการเปลี่ยนแปลงพื้นที่). จาก *TCDC เจริญกรุง design center โฉมใหม่บนตึกเก่าไปรษณีย์กลางที่มีอายุเกือบ 80 ปี,* โดย ไอรดา รื่นภิรมย์ใจ, 2559.

Ref. code: 25605916033250DYQ

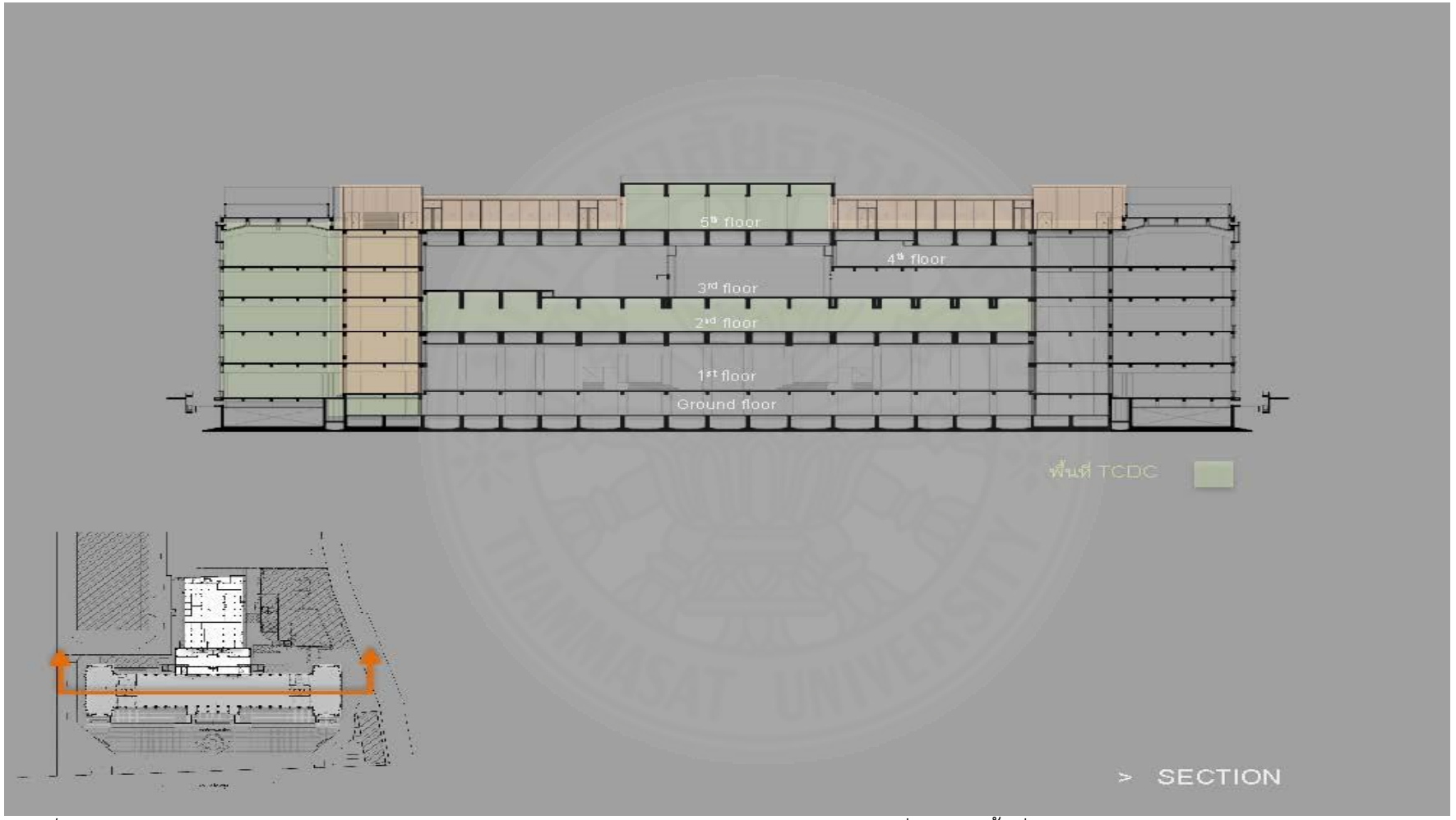

ภาพที่ 4.8 ผังอาคารด้านหน้าของศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ ณ อาคารไปรษณีย์กลาง บางรัก (หลังการเปลี่ยนแปลงพื้นที่). จาก *TCDC Bangkok*, โดย บริษัท SHMA จำกัด, ม.ป.ป., กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.

Ref. code: 25605916033250DYQ

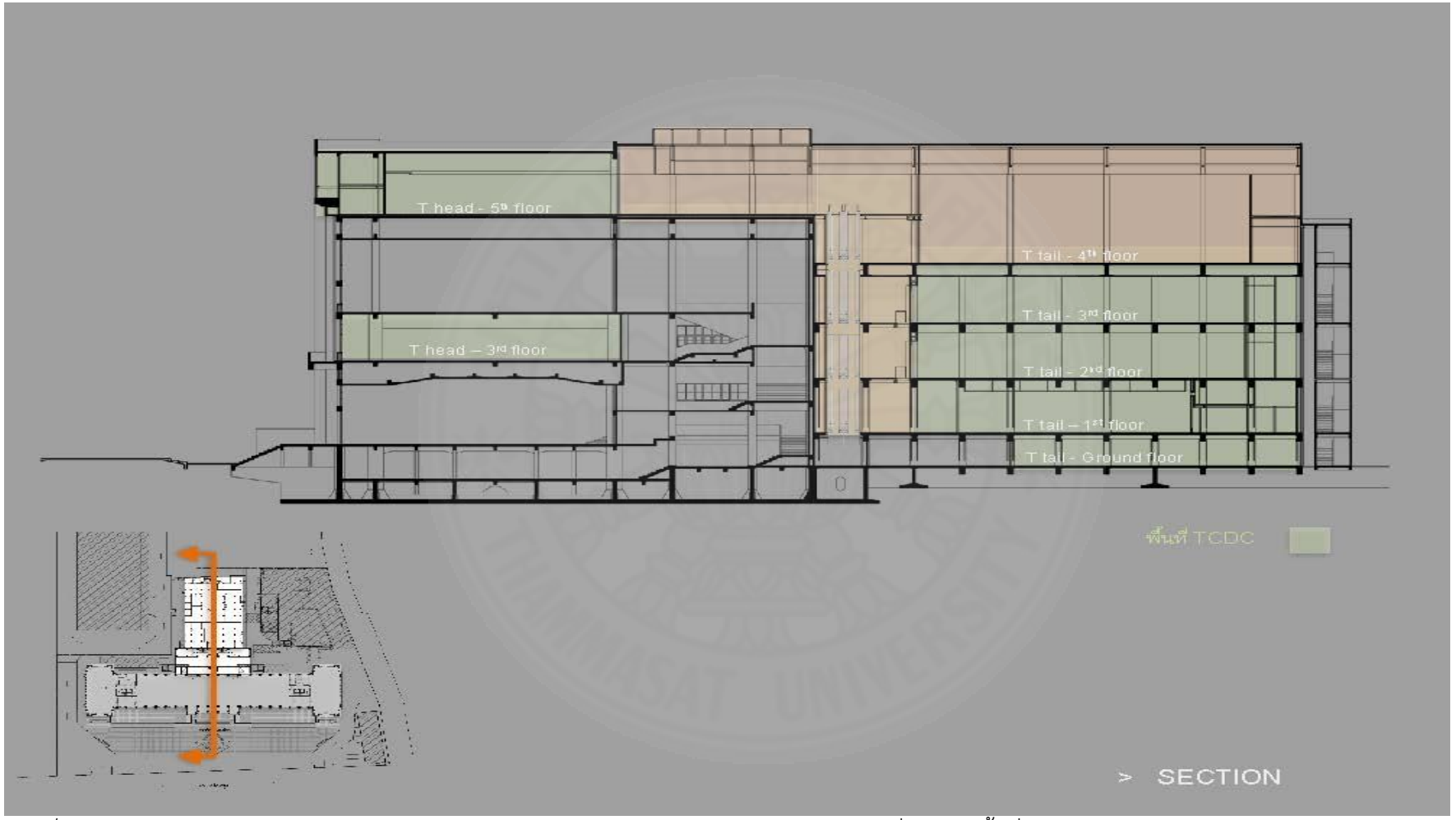

ภาพที่ 4.9 ผังอาคารด้านข้างของศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ ณ อาคารไปรษณีย์กลาง บางรัก (หลังการเปลี่ยนแปลงพื้นที่). จาก *TCDC Bangkok*, โดย บริษัท SHMA จำกัด, ม.ป.ป., กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.

Ref. code: 25605916033250DYQ

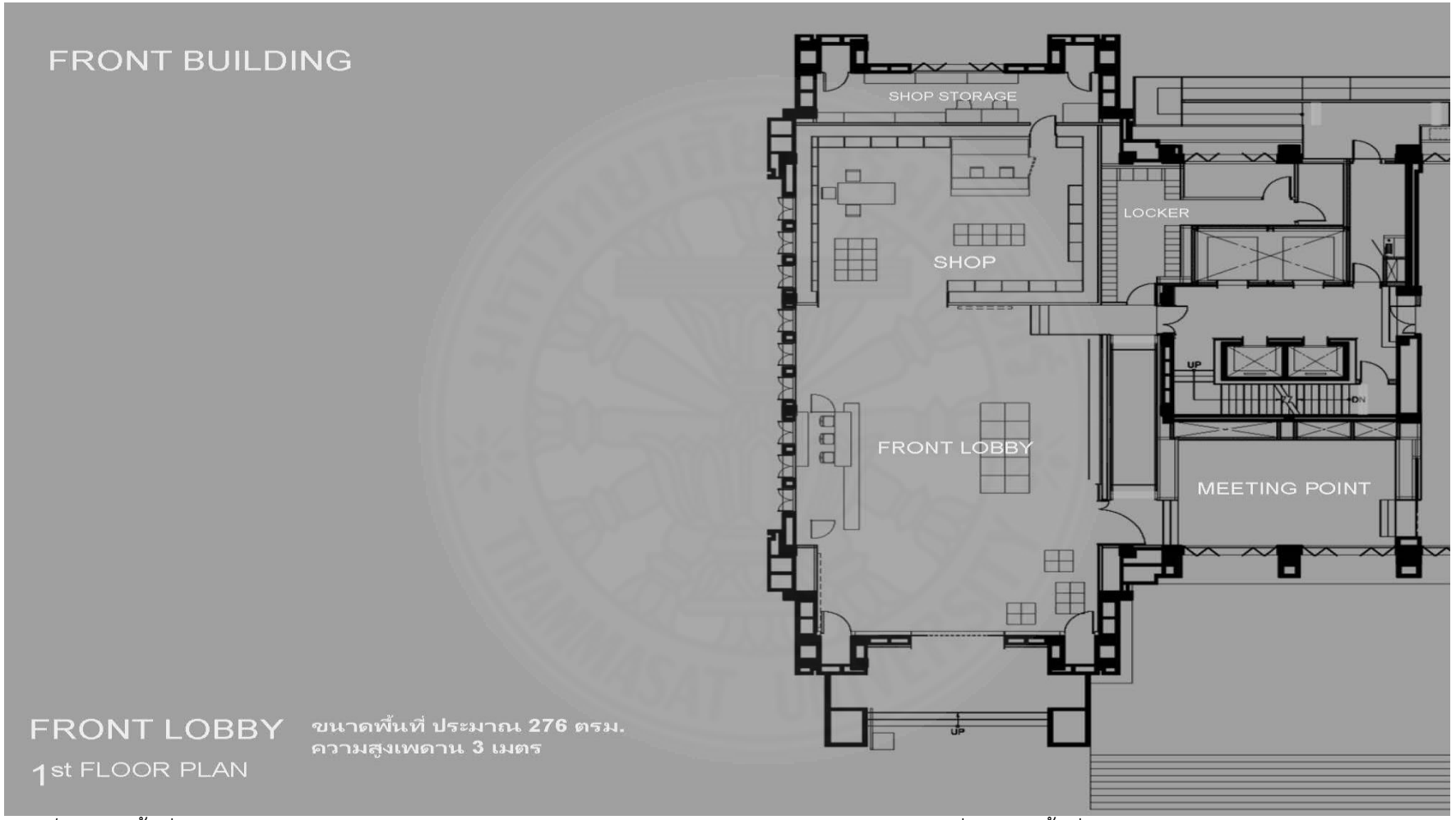

ภาพที่ 4.10 ผังพื้นที่ Front Lobby ของศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ ณ อาคารไปรษณีย์กลาง บางรัก (หลังการเปลี่ยนแปลงพื้นที่). จาก *TCDC Bangkok*, โดย บริษัท SHMA จำกัด, ม.ป.ป., กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.

Ref. code: 25605916033250DYQ

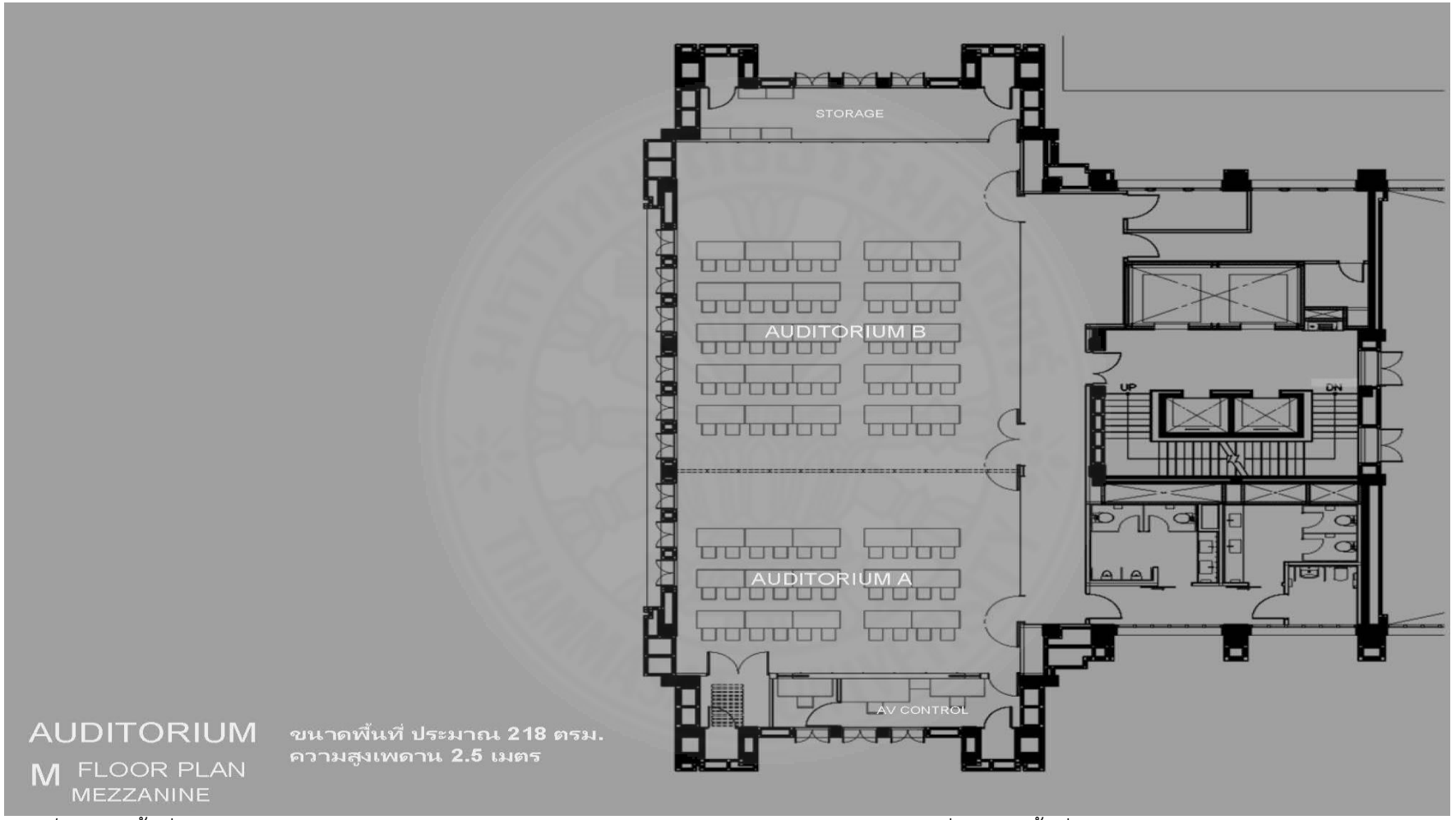

ภาพที่ 4.11 ผังพื้นที่ Auditorium ของศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ ณ อาคารไปรษณีย์กลาง บางรัก (หลังการเปลี่ยนแปลงพื้นที่). จาก *TCDC Bangkok*, โดย บริษัท SHMA จำกัด, ม.ป.ป., กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.

Ref. code: 25605916033250DYQ

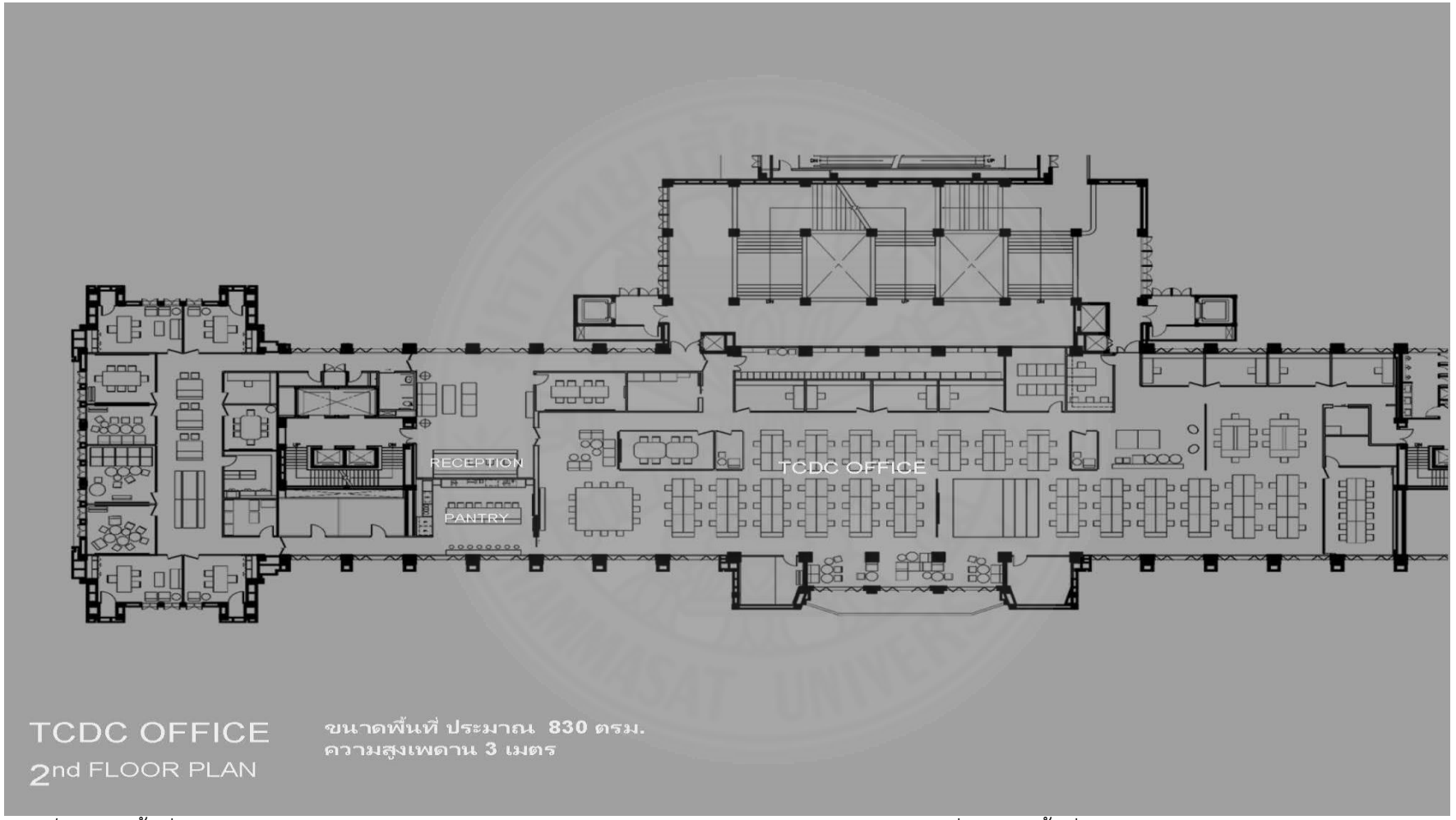

ภาพที่ 4.12 ผังพื้นที่ TCDC Office ของศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ ณ อาคารไปรษณีย์กลาง บางรัก (หลังการเปลี่ยนแปลงพื้นที่). จาก *TCDC Bangkok*, โดย บริษัท SHMA จำกัด, ม.ป.ป., กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.

Ref. code: 25605916033250DYQ

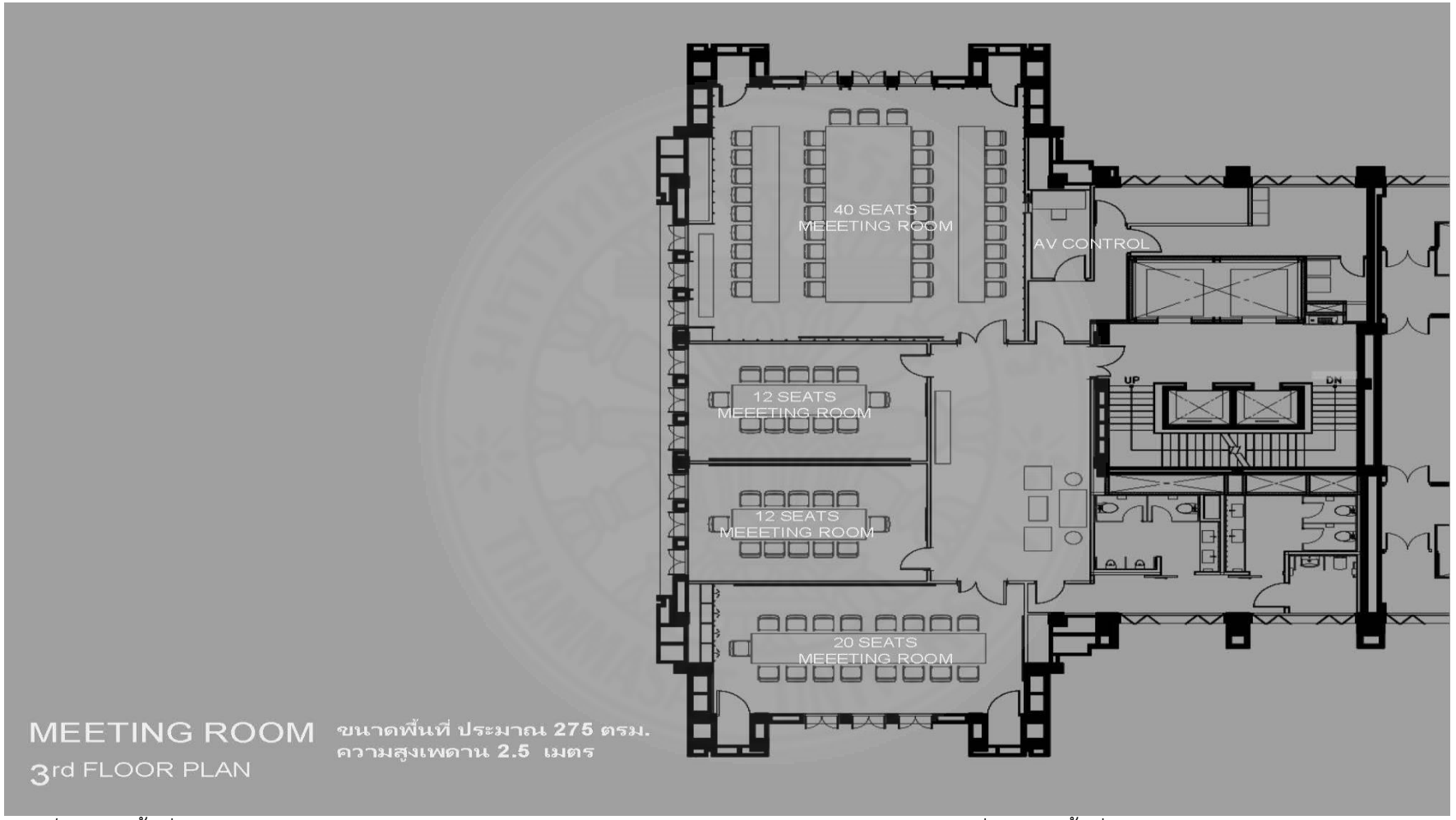

ภาพที่ 4.13 ผังพื้นที่ Meeting Room ของศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ ณ อาคารไปรษณีย์กลาง บางรัก (หลังการเปลี่ยนแปลงพื้นที่). จาก *TCDC Bangkok*, โดย บริษัท SHMA จำกัด, ม.ป.ป., กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.

Ref. code: 25605916033250DYQ

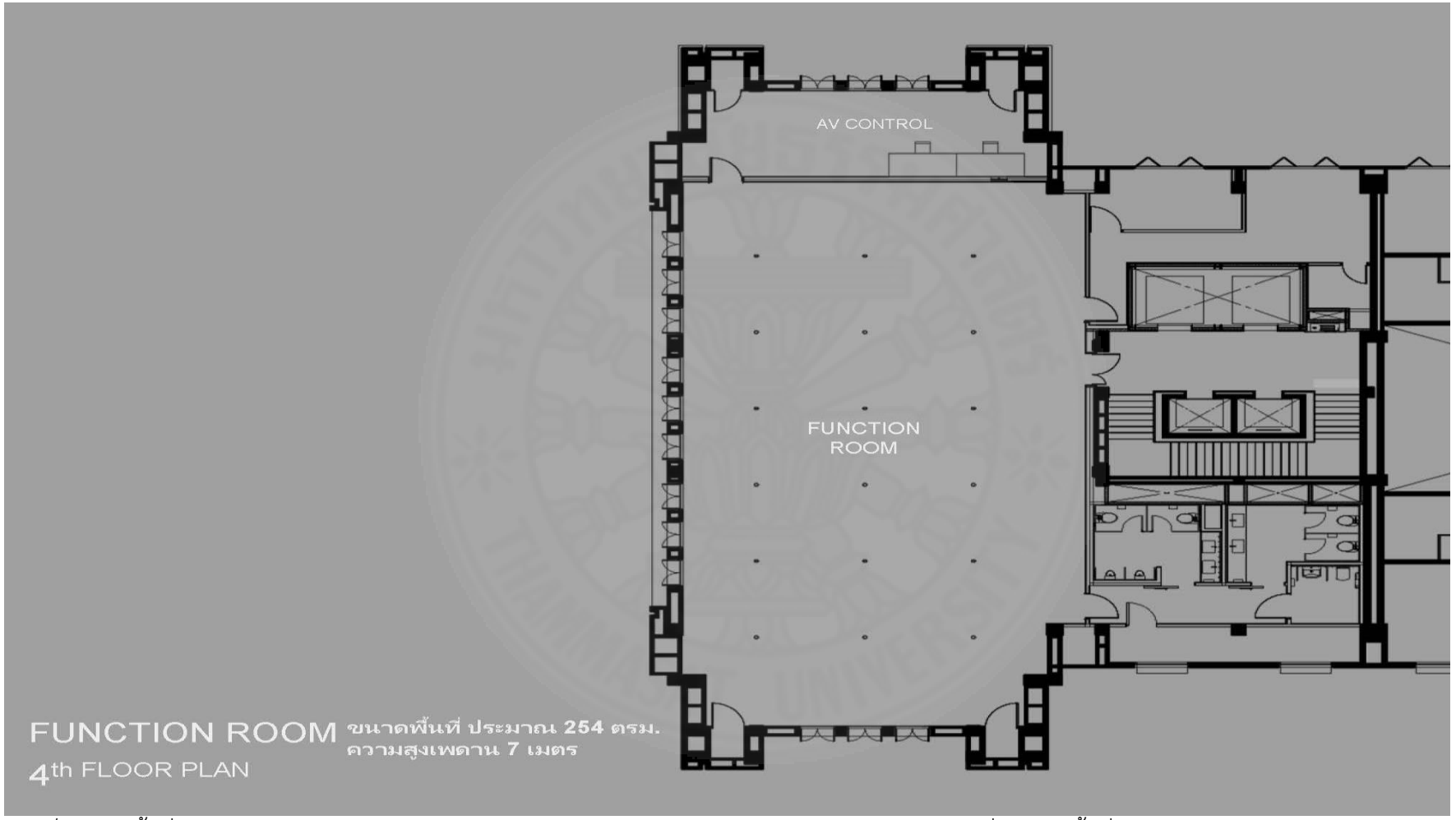

ภาพที่ 4.14 ผังพื้นที่ Function Room ของศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ ณ อาคารไปรษณีย์กลาง บางรัก (หลังการเปลี่ยนแปลงพื้นที่). จาก *TCDC Bangkok*, โดย บริษัท SHMA จำกัด, ม.ป.ป., กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.

Ref. code: 25605916033250DYQ

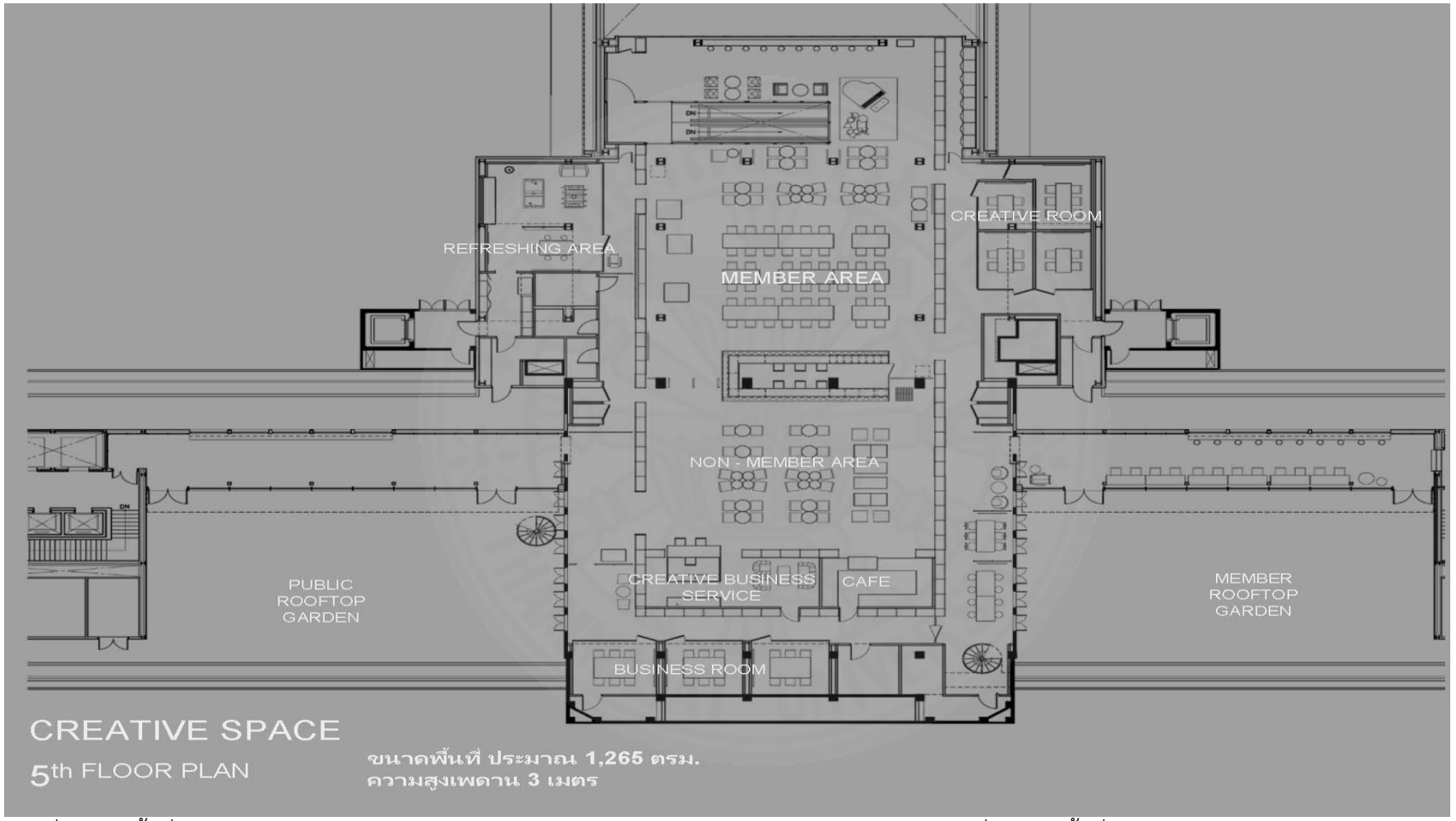

ภาพที่ 4.15 ผังพื้นที่ Creative Space ของศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ ณ อาคารไปรษณีย์กลาง บางรัก (หลังการเปลี่ยนแปลงพื้นที่). จาก *TCDC Bangkok*, โดย บริษัท SHMA จำกัด, ม.ป.ป., กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.

Ref. code: 25605916033250DYQ

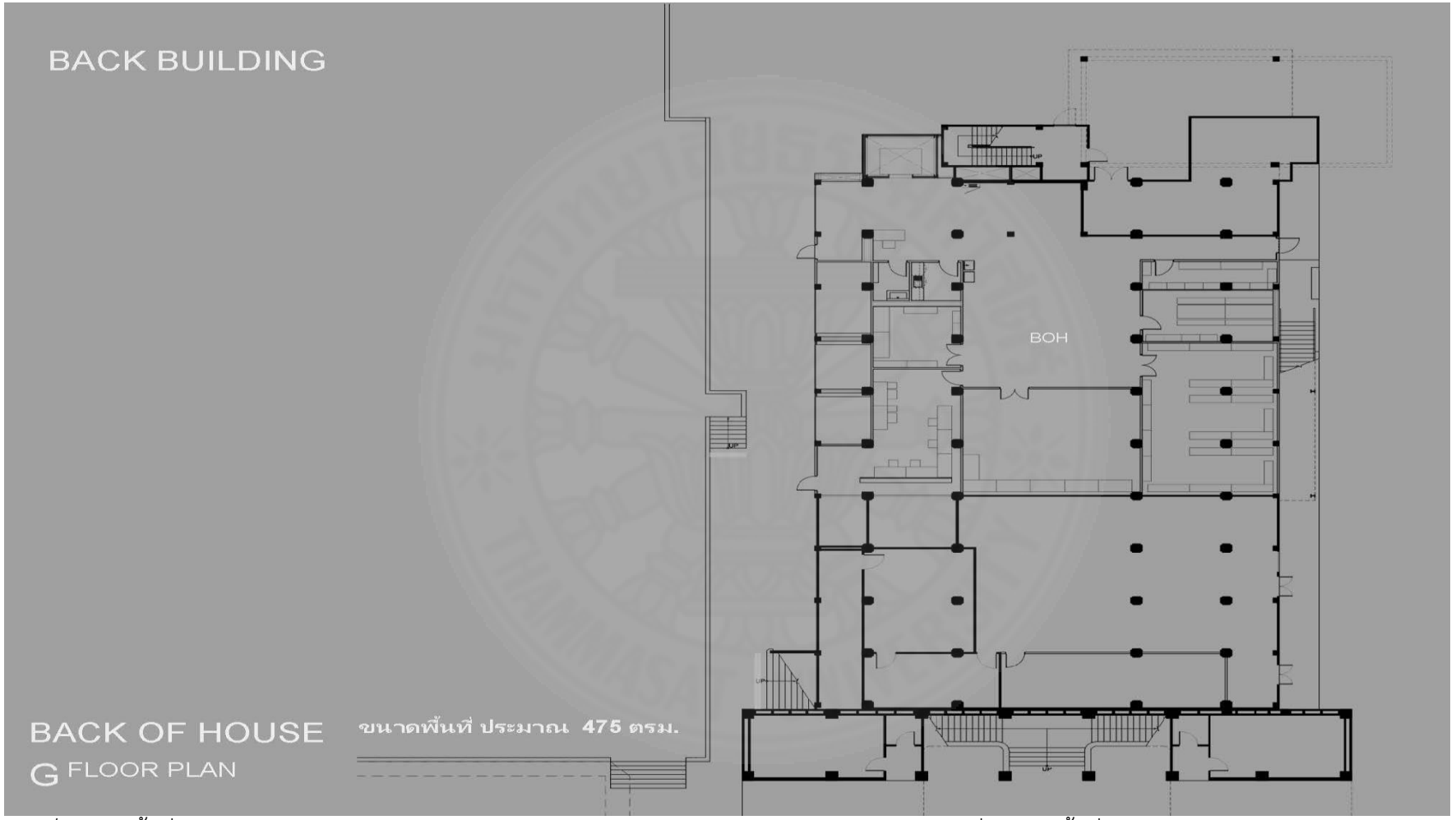

ภาพที่ 4.16 ผังพื้นที่ Back of House ของศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ ณ อาคารไปรษณีย์กลาง บางรัก (หลังการเปลี่ยนแปลงพื้นที่). จาก *TCDC Bangkok*, โดย บริษัท SHMA จำกัด, ม.ป.ป., กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.

Ref. code: 25605916033250DYQ

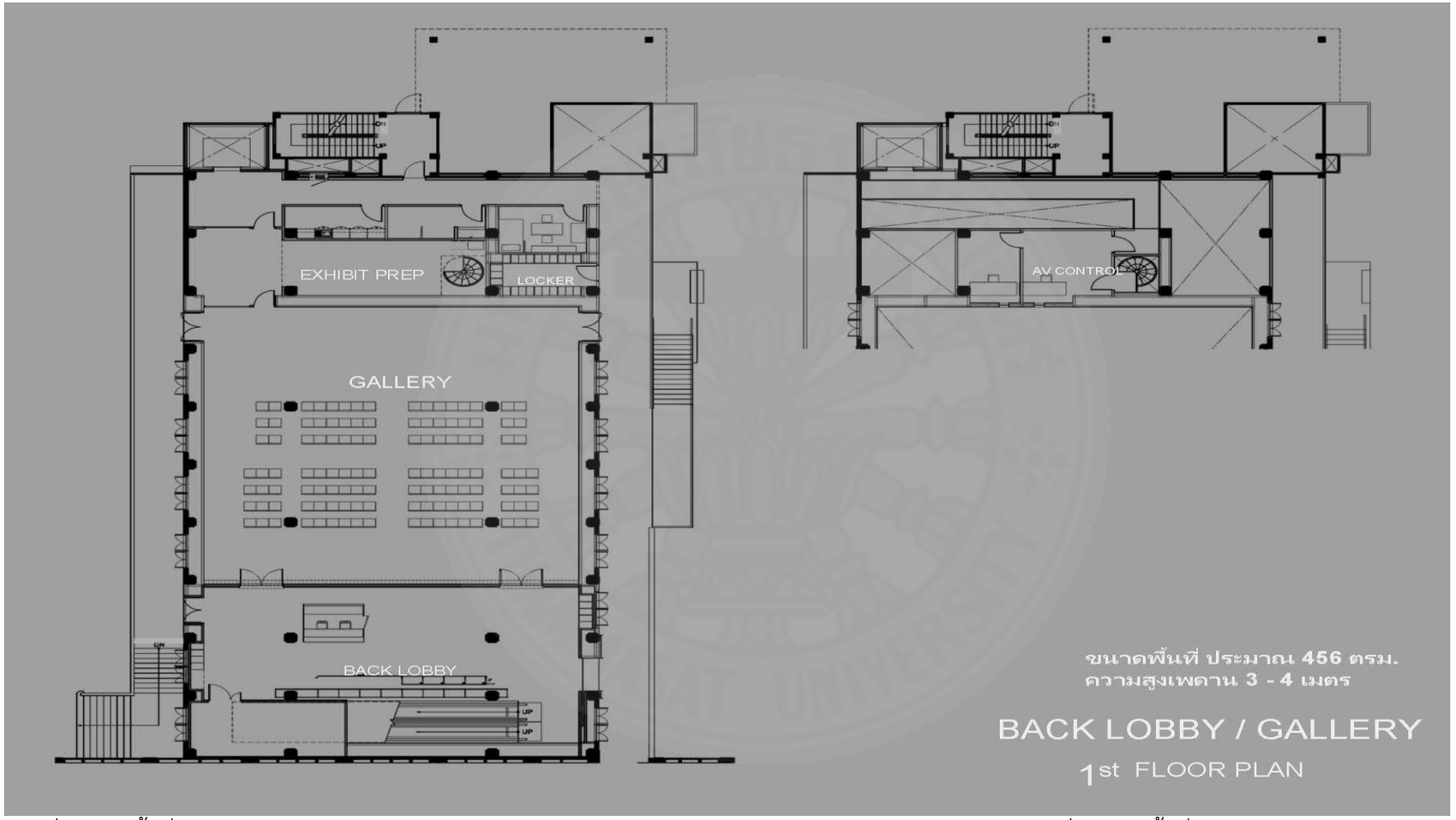

ภาพที่ 4.17 ผังพื้นที่ Back Lobby และ Gallery ของศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ ณ อาคารไปรษณีย์กลาง บางรัก (หลังการเปลี่ยนแปลงพื้นที่). จาก *TCDC Bangkok*, โดย บริษัท SHMA จำกัด, ม.ป.ป., กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.

Ref. code: 25605916033250DYQ

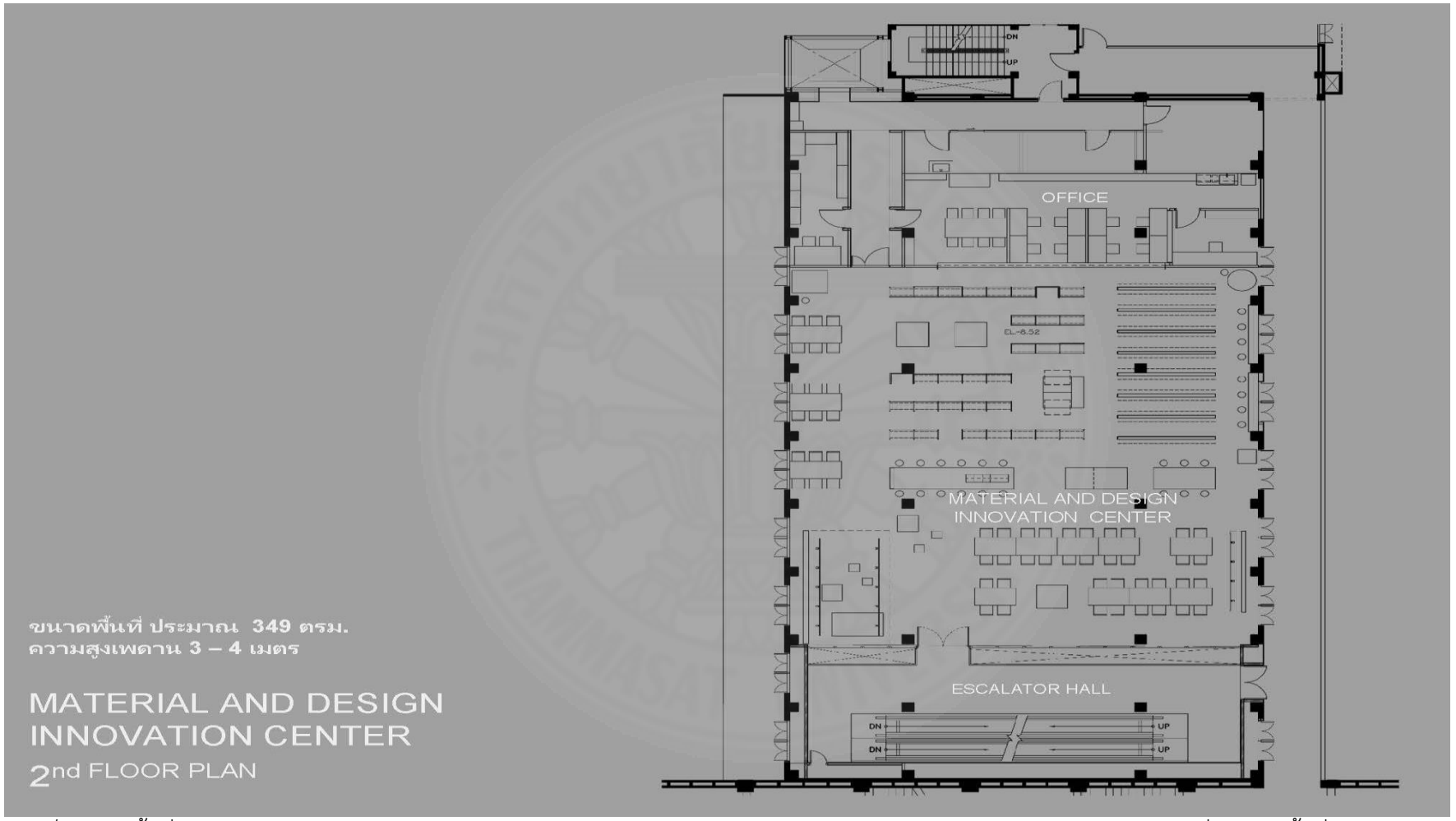

ภาพที่ 4.18 ผังพื้นที่ Marerial and Design Innovation Center ของศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ ณ อาคารไปรษณีย์กลาง บางรัก (หลังการเปลี่ยนแปลงพื้นที่). จาก *TCDC Bangkok*, โดย บริษัท SHMA จำกัด, ม.ป.ป., กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.

Ref. code: 25605916033250DYQ

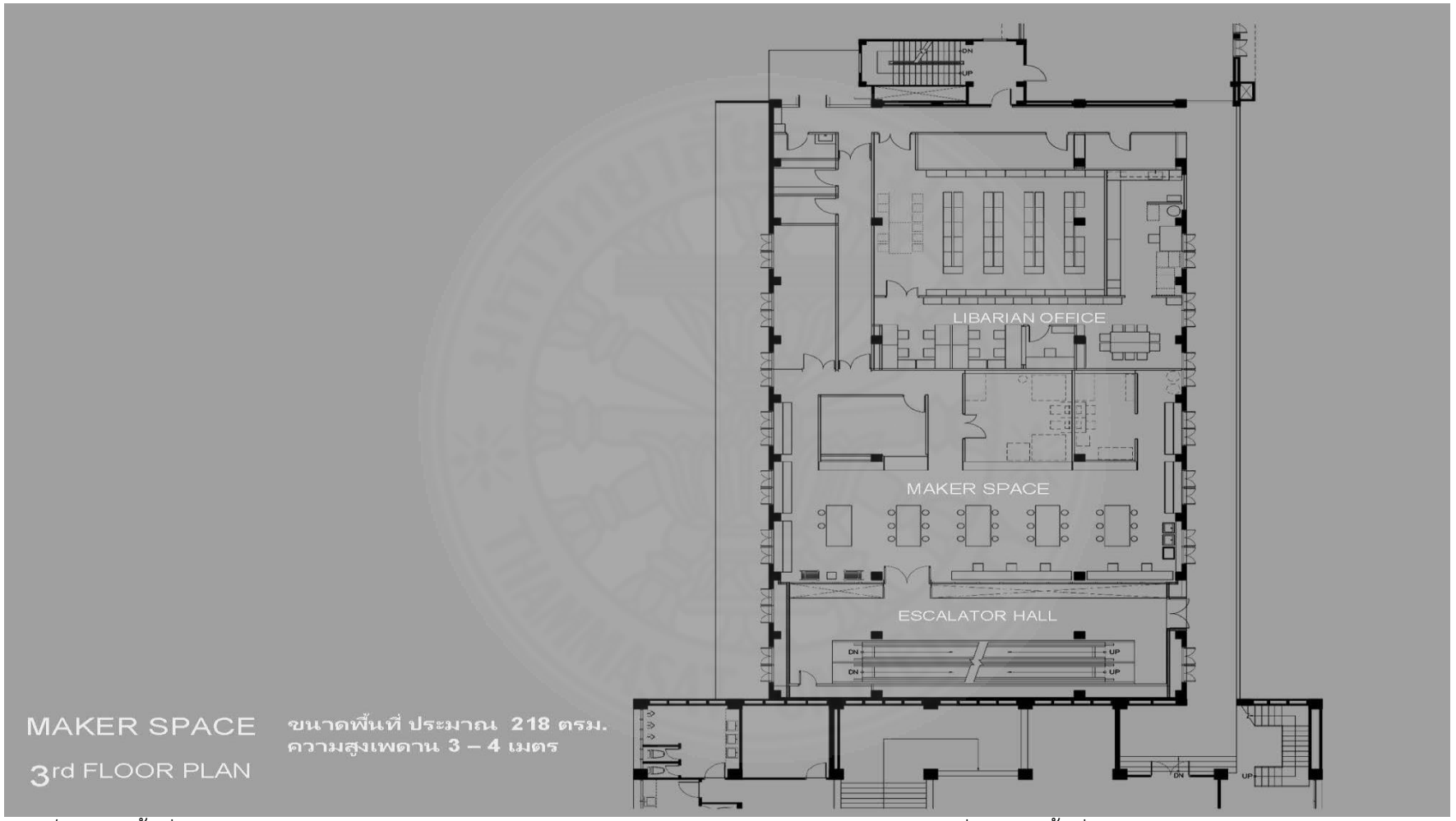

ภาพที่ 4.19 ผังพื้นที่ Maker Space ของศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ ณ อาคารไปรษณีย์กลาง บางรัก (หลังการเปลี่ยนแปลงพื้นที่). จาก *TCDC Bangkok*, โดย บริษัท SHMA จำกัด, ม.ป.ป., กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.

Ref. code: 25605916033250DYQ

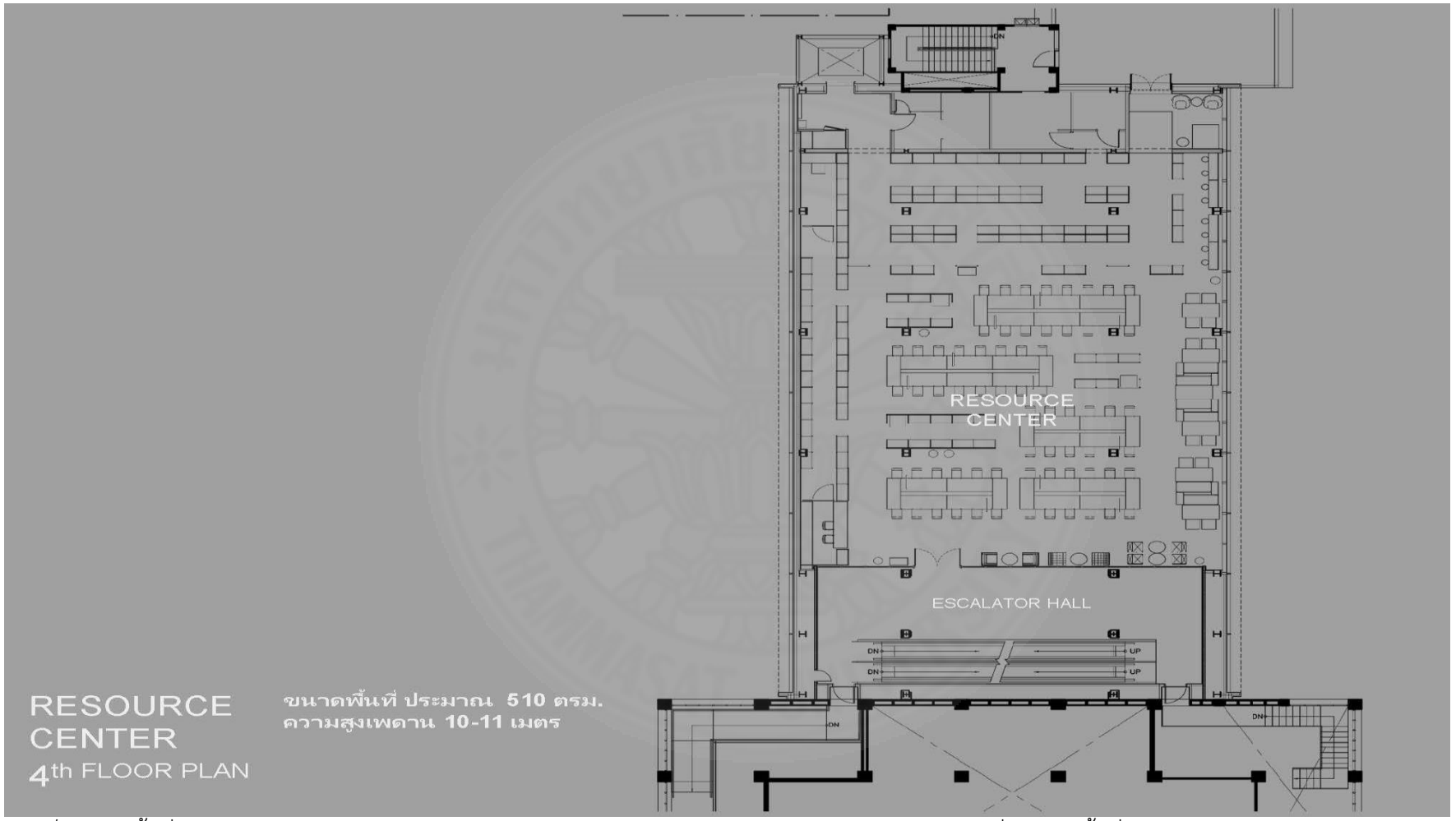

ภาพที่ 4.20 ผังพื้นที่ Resource Center ของศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ ณ อาคารไปรษณีย์กลาง บางรัก (หลังการเปลี่ยนแปลงพื้นที่). จาก *TCDC Bangkok*, โดย บริษัท SHMA จำกัด, ม.ป.ป., กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.

Ref. code: 25605916033250DYQ

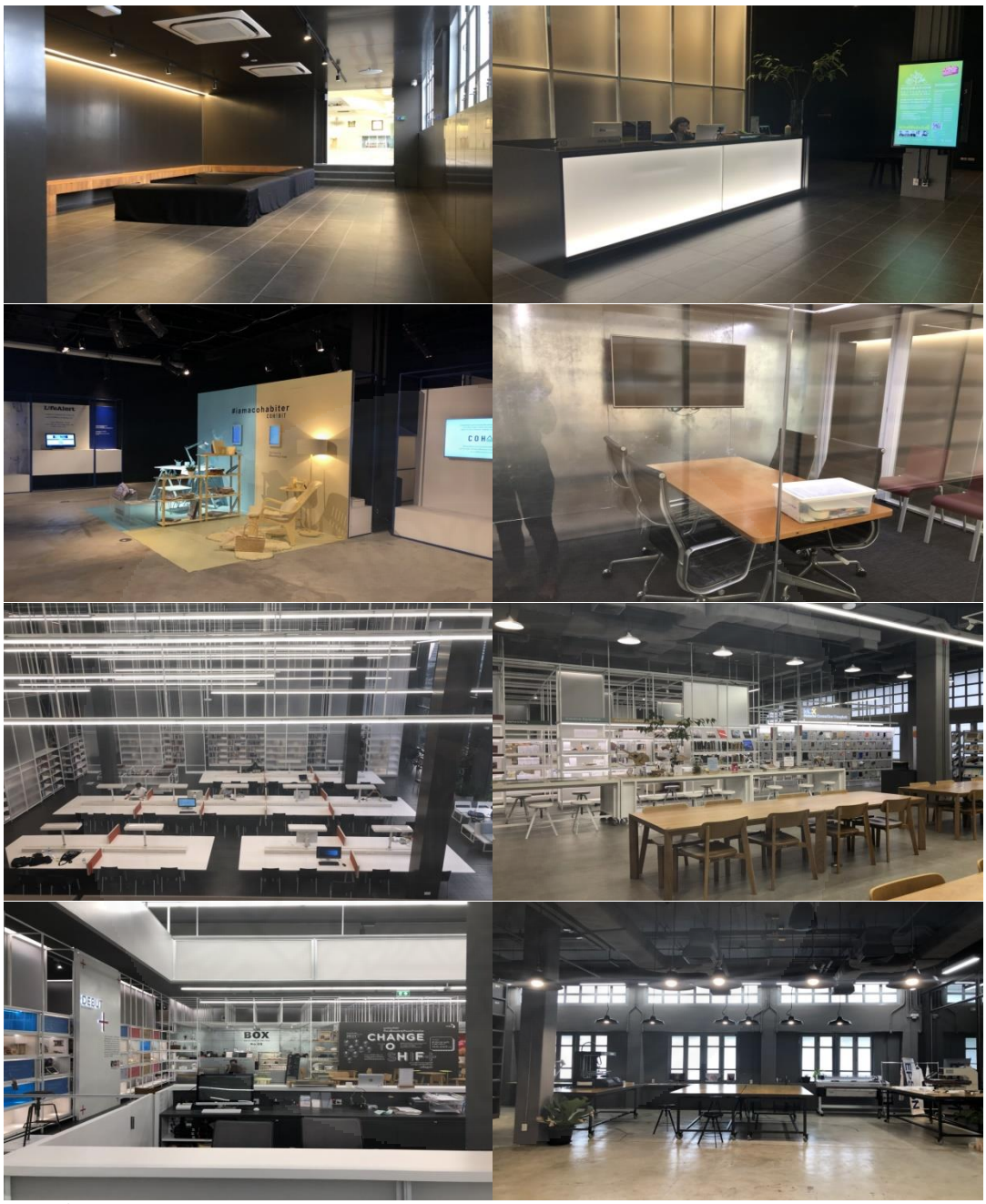

ภาพที่ 21 บรรยากาศภายในศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ ณ อาคารไปรษณีย์กลาง บางรัก (หลังการเปลี่ยนแปลงพื้นที่), โดย ผู้วิจัย, 2561.

Ref. code: 25605916033250DYQ

ตารางที่ 4.3

ผลการเปรียบเทียบลักษณะทางกายภาพก่อนและหลังการเปลี่ยนแปลง

ลักษณะทางกายภาพ	**ที่ทำการเดิม (ชั้น 6 ศูนย์การค้าเอ็มโพเรียม)**	**ที่ทำการใหม่ (อาคารไปรษณีย์กลาง บางรัก)**
ปีที่เปิดใช้งานอาคาร	พ.ศ. 2540	พ.ศ. 2483
อายุอาคาร (นับถึง พ.ศ. 2561)	21 ปี	78 ปี
โครงสร้างอาคาร	คอนกรีตเสริมเหล็ก	คอนกรีตเสริมเหล็ก
จำนวนชั้น	1 ชั้น	5 ชั้น
ขนาดพื้นที่	914 ตารางเมตร (ไม่รวมทางเดิน)	5,126 ตารางเมตร
ระบบทางสัญจร - ทางเข้า-ออก - ลิฟต์โดยสาร - ลิฟต์ขนของ	 1 ทาง ใช้ร่วมกับศูนย์การค้าเอ็มโพเรียม ใช้ร่วมกับศูนย์การค้าเอ็มโพเรียม	 3 ทาง 4 ตัว (ของ TCDC) 1 ตัว (ของ TCDC)
ที่จอดรถ	ใช้ร่วมกับศูนย์การค้าเอ็มโพเรียม	ใช้ร่วมกับไปรษณีย์กลาง บางรัก

4.3 ผลการศึกษาแนวคิด นโยบาย บริบทภายในองค์กร กระบวนการเตรียมการและการเปลี่ยนแปลงพื้นที่และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงพื้นที่

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร จำนวน 5 ราย ด้วยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เพื่อศึกษาแนวคิด นโยบาย บริบทภายในองค์กร กระบวนการเตรียมการและการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ รวมถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ สามารถสรุปผลการสัมภาษณ์ได้ดังนี้

(1) ที่ทำการเดิมของศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร ที่ตั้งอยู่ภายในศูนย์การค้าเอ็มโพเรียม เป็นเพียงต้นแบบของหน่วยงานที่เป็นองค์กรแห่งความรู้แห่งแรก โดยเป็นเพียงที่ทำการชั่วคราว ซึ่งมีแผนที่จะต้องหาที่ทำการถาวรที่มีความเหมาะสมทั้งด้านขนาดพื้นที่และการออกแบบพื้นที่ที่รองรับความหลากหลายของกิจกรรม ซึ่งอาคารไปรษณีย์กลาง บางรัก มีพื้นที่ขนาดใหญ่และเป็นพื้นที่ที่มีความน่าสนใจ ตั้งอยู่ในย่านประวัติศาสตร์ เป็นการนำพาให้ประวัติศาสตร์แห่งความภาคภูมิใจมาสู่คนรุ่นใหม่ ต้องการแสดงให้เห็นว่าการนำความคิดสร้างสรรค์และการออกแบบมามาใช้ จะช่วยสร้างผลลัพธ์ที่สัมฤทธิ์ผล ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของศูนย์สร้างสรรค์

Ref. code: 25605916033250DYQ

งานออกแบบ กรุงเทพมมหานคร ที่มุ่งส่งเสริมการเพิ่มคุณค่าของทรัพย์สินโดยใช้ความคิดสร้างสรรค์ นอกจากนี้ การเลือกอาคารไปรษณีย์กลาง บางรัก เป็นที่ทำการใหม่ของศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ จะเป็นการใช้อาคารเก่าให้เกิดประโยชน์ และเนื่องจากผู้ใช้บริการส่วนใหญ่เป็นคนรุ่นใหม่ จึงทำให้เกิดความเชื่อมโยงคุณค่าไปสู่คนรุ่นใหม่ได้

(2) ที่ทำการใหม่ของศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร ณ อาคารไปรษณีย์กลาง บางรัก มีแนวคิดในการออกแบบที่แตกต่างจากที่ทำการเดิมที่อยู่ภายในศูนย์การค้าเอ็มโพเรียม จากเดิมจะเน้นความหรูหราและใช้สีสันสดใส ในขณะที่ที่ทำการใหม่จะเน้นการใช้งานในพื้นที่เป็นหลัก โดยมีการแบ่งพื้นที่ความเป็นส่วนตัวเป็นสัดส่วนชัดเจน ทั้งนี้ การเข้าไปใช้พื้นที่ของไปรษณีย์กลาง บางรัก อยู่ภายใต้เงื่อนไขของโครงสร้างอาคารเดิม จึงต้องใช้แนวคิด adaptive reuse คือ การปรับเปลี่ยนพื้นที่ใช้สอยของอาคารเก่าเพื่อให้เกิดการใช้งานที่ลงตัว นอกจากนี้ ยังพบว่าพื้นที่ที่แตกต่างกันย่อมส่งผลให้วิธีคิดขององค์กรเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย

(3) การบริหารทรัพยากรอาคารไปรษณีย์กลาง บางรัก จะแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร เป็นผู้บริหารจัดการ และส่วนที่ไปรษณีย์กลางเป็นผู้บริหารจัดการ ซึ่งรวมถึงพื้นที่อาคารด้านล่างทั้งหมด

(4) กลยุทธ์ในการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ คือ การเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของย่านควบคู่กับการพัฒนาพื้นที่ในย่าน

(5) ในการเปลี่ยนแปลงพื้นที่จะมีการจัดสรรบุคลากรออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่เตรียมพื้นที่ใหม่ กลุ่มที่เคลียร์พื้นที่เก่า และกลุ่มที่ทำการขนย้ายสิ่งของ โดยการขนย้ายสิ่งของแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ การขนย้ายสิ่งของไปยังที่ทำการใหม่เลย การขนย้ายสิ่งของไปไว้ที่โกดังเพื่อรอขนย้ายไปยังที่ทำการใหม่ และการขนย้ายสิ่งของไปเก็บไว้ที่โกดังถาวร

(6) พนักงานทราบว่าต้องมีการย้ายพื้นที่ทำการตั้งแต่แรก แต่ยังไม่ทราบสถานที่ โดยตลอดระยะเวลาเตรียมการย้าย พนักงานจะเข้ามามีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลประกอบการออกแบบ เข้าร่วมประชุมให้ความคิดเห็น ร่วมทำ workshop ทำให้พนักงานมีความเข้าใจในเข้าใจพื้นที่ด้วย

(7) ปัญหาที่พบในการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ คือ ความล่าช้าในการก่อสร้าง ส่งผลให้แผนการดำเนินงานในส่วนอื่นต้องเลื่อนออกไป

Ref. code: 25605916033250DYQ

ตารางที่ 4.4

ผลการสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร

ข้อคำถาม	ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1	ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2	ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3	ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4	ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5
<u>ส่วนที่ 1</u> ชื่อ – นามสกุล	นายวรชาติ กรีประกอบ	นางสาวอรินรัตน์ สีดาเพ็ง	นางสาวธฤตวัน ไชยวสุ	นางสาวอภิญญา ละแมนชัง	นางสาวรัติมา เผือกนาโพธิ์
ตำแหน่งงาน	ผู้จัดการฝ่ายบริหารพื้นที่	ผู้จัดการบริหารโครงการ	บรรณารักษ์อาวุโส	ผู้จัดการส่วนงานบริการสร้างสรรค์	บรรณารักษ์
บริษัท/องค์กร/หน่วยงาน	ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร	ส่วนกิจกรรมนิทรรศการ	ฝ่ายพัฒนาองค์ความรู้สร้างสรรค์	ส่วนงานบริการสร้างสรรค์	ฝ่ายพัฒนาองค์ความรู้สร้างสรรค์
ประสบการณ์การทำงาน	11 ปี	7 ปี	12 ปี	12 ปี	9 ปี
หน้าที่ความรับผิดชอบ/ความเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร	ดูแลและควบคุมการทำงานด้านบริหารจัดการพื้นที่ขององค์กร	กำกับดูแลและรับผิดชอบการจัดกิจกรรมนิทรรศการ	กำกับดูแลและรับผิดชอบงานห้องสมุด	กำกับดูแลและรับผิดชอบงานบริการ	รับผิดชอบงานห้องสมุด
<u>ส่วนที่ 2</u> 1. ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร มีแนวคิดหรือนโยบายการดำเนินงานอย่างไร	-	-	-	-	-
2. ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร มีบริบทภายในองค์กรอย่างไร ทั้งด้านรูปแบบองค์กร วิสัยทัศน์ขององค์กร โครงสร้างองค์กร รูปแบบการดำเนินงาน และวัฒนธรรมองค์กร	-	-	-	-	-

Ref. code: 25605916033250DYQ

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ผลการสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร

ข้อคำถาม	ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1	ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2	ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3	ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4	ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5
ส่วนที่ 3 1. ในอดีตที่ผ่านมาศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร ได้ทำการเปลี่ยนแปลงพื้นที่หรือไม่ เมื่อใด อย่างไร และเพราะเหตุใด	ไม่เคย	ไม่เคย	ไม่เคย	ไม่เคย	ไม่เคย
2. ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร ต้องทำการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ (ย้ายจากศูนย์การค้าเอ็มโพเรียม) เพราะเหตุใด	เนื่องจาก TCDC หมดสัญญาเช่าที่ทำไว้กับเอ็มโพเรียมเมื่อเดือนกรกฎาคม 2560 จึงต้องคืนพื้นที่ให้กับเอ็มโพเรียมโดยด่วน ซึ่งตอนนั้นไม่ได้เก็บค่าเช่าแล้ว	-	-	หมดสัญญาเช่ากับทางเอ็มโพเรียม	-
3. ในการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร (ย้ายจากศูนย์การค้าเอ็มโพเรียม) มีเกณฑ์ในการพิจารณาเลือกพื้นที่ใหม่อย่างไร	จริง ๆ แล้วต้องการพื้นที่ 9,600 ตารางเมตร ซึ่งพื้นที่ที่ไปรษณีย์กลางในขณะนี้อยู่ที่ 8,000 ตารางเมตร โดยออกแบบใหม่ทั้งหมด การก่อสร้างจะแบ่งออกเป็น 2 เฟส คือ การก่อสร้างชั้น 2 และการก่อสร้างพื้นที่สำนักงานสำหรับพนักงาน ซึ่งมีความล่าช้าจากแผนงานค่อนข้างมาก	-	-	ต้องคำนึงถึงพื้นที่ที่สามารถรองรับฟังก์ชั่นของกิจกรรมได้ลงตัวที่สุด	-

Ref. code: 25605916033250DYQ

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ผลการสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร

ข้อคำถาม	ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1	ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2	ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3	ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4	ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5
4. ทำไมจึงเลือกเปลี่ยนแปลงศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบกรุงเทพมหานครจากศูนย์การค้าเอ็มโพเรียมไปยังไปรษณีย์กลาง บางรัก	ตอนแรกเลือกพื้นที่เยอะมาก เกิน 10 แห่ง เช่น 1) จามจุรีสแควร์ ซึ่งพื้นที่ไม่เพียงพอ ระยะระหว่างชั้นเตี้ยเกินไป 2) อาคาร FYI ตรงข้ามตลาดลองเตย ระยะเวลาเปิด-ปิดอาคารไม่สอดคล้องกับระยะเวลาทำการของ TCDC 3) Siam Discovery มีความเหมาะสมมากที่สุด ค่าเช่าถูก แต่ติดตรงที่ว่าเป็นการย้ายจากห้างไปห้าง 4) พื้นที่ตรงข้าม MBK ค่าเช่าถูก แต่ต้องเสียค่าเปิดหน้าดิน 200 ล้านบาท และ TCDC เองไม่อยากจะอิงกับสถาบันการศึกษาใด 5) เทคนิคกรุงเทพ 6) ไปรษณีย์กลาง จึงกลายเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมที่สุด เนื่องจากมีพื้นที่ขนาดใหญ่เพียงพอต่อการทำงานหลาย Function	-	-	-	-

Ref. code: 25605916033250DYQ

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ผลการสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร

ข้อคำถาม	ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1	ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2	ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3	ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4	ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5
5. การเปลี่ยนแปลงพื้นที่ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร ส่งผลกับรูปแบบการดำเนินงานหรือวัฒนธรรมองค์กรหรือไม่ อย่างไร	มีวัฒนธรรมองค์กรมีการเปลี่ยนแปลง เช่น เน้นส่วนของธุรกิจมากขึ้น จึงมีกิจกรรมมากขึ้น เป็นต้น โครงการหนึ่งของ TCDC คือ การพัฒนาย่านถนนเจริญกรุงให้เป็นย่านสร้างสรรค์ เนื่องจาก TCDC เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของพื้นที่นี้ จึงต้องทำการพัฒนาพื้นที่นี้ด้วย พอเป็นหน่วยราชการจึงทำการพัฒนาองค์กรว่าจะทำการต่อยอดได้อย่างไร	-	จริง ๆ ไม่ได้รู้สึกว่ามีการเปลี่ยนแปลงอะไร เพราะจะมีการบอกความต้องการกับทีมอาคารอยู่ตลอดและทีมอาคารก็คิดให้ว่าการย้ายพื้นที่จะต้องไม่กระทบกับรูปแบบการทำงานเดิม จึงไม่รู้สึกว่ามีผลกระทบอะไรต่อการทำงาน	-	การย้ายพื้นที่ไม่กระทบกับการทำงาน จึงไม่รู้สึกว่ามีผลกระทบอะไร
6. พื้นที่ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร ที่ศูนย์การค้าเอ็มโพเรียมกับไปรษณีย์กลาง คล้ายคลึงกันอย่างไร	ในเชิงกายภาพไม่มีอะไรที่เหมือนกัน	ไม่มี	-	ไม่มีอะไรที่เหมือนกัน	-

Ref. code: 25605916033250DYQ

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ผลการสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร

ข้อคำถาม	ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1	ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2	ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3	ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4	ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5
7. พื้นที่ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร ที่ศูนย์การค้าเอ็มโพเรียมกับไปรษณีย์กลาง แตกต่างกันอย่างไร ส่งผลอย่างไร และเตรียมการรองรับความแตกต่างดังกล่าวอย่างไร	1) ด้าน Facility เมื่อเกิดเหตุฉุกเฉินต่าง ๆ ต้องอิงตามห้าง ในขณะที่ที่ทำการใหม่เราสามารถจัดการได้เอง 2) การจราจร/การขนส่ง ห้างทำได้ยาก ในขณะที่ที่ทำการใหม่ทำได้สะดวกกว่า 3) การเข้า-ออกอาคารห้างต้องเข้า-ออกตามเวลาทำการของห้าง ในขณะที่ที่ทำการใหม่มีความยืดหยุ่นมากกว่า	ต่างจากที่เดิม อย่างในส่วนของงานนิทรรศการ เดิมเคยอยู่เอ็มโพเรียม ชั้น 7 ซึ่งเวลาจะขนย้ายสิ่งของขนาดใหญ่ จะใช้รถเครนซึ่งมีค่าใช้จ่ายสูง แต่สามารถขนย้ายได้อย่างรวดเร็ว แต่ที่ไปรษณีย์กลาง พื้นที่นิทรรศการอยู่ชั้น 1 ก็จริง แต่เส้นทางสัญจรที่ใช้ในการขนย้ายสิ่งของมีความซับซ้อนและแคบกว่าที่เดิมมาก จึงทำให้การขนย้ายมีความยากลำบากและใช้เวลานาน	มีความต่างมาก จากเดิมเป็นพื้นที่ชั้นเดียว แต่ที่ใหม่งานห้องสมุดจะกระจายไปตามชั้นต่าง ๆ	มีพื้นที่ขนาดใหญ่กว่าเดิมและมีหลายชั้น ทำให้การให้บริการกระจายไปตามพื้นที่ของส่วนงานต่าง ๆ ตามที่ได้จัดสรรไว้	มีความต่างมาก เพราะงานห้องสมุดจะกระจายไปตามชั้นต่าง ๆ

Ref. code: 25605916033250DYQ

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ผลการสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร

ข้อคำถาม	ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1	ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2	ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3	ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4	ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5
8. แนวคิดในการออกแบบพื้นที่ใช้งาน ณ ที่ทำการใหม่เป็นอย่างไร	การออกแบบจะเป็นแนวมืด ๆ ซึ่งไม่ตอบโจทย์ขององค์กร อาคารมี front building และ back building ตอนแรกมีแต่ส่วนหน้า ต้องมีการเช่าพื้นที่เชื่อมอาคาร	เป็นการปรับปรุงโครงสร้างอาคารเก่าให้ตอบสนองลักษณะของความต้องการใช้งาน ทำให้เกิดข้อจำกัดหลายอย่าง เช่น ความสูงและความกว้างของห้อง ความชื้นภายในห้อง ลักษณะที่ได้มาตรฐาน flow ของเส้นทางการสัญจร ซึ่งส่วนนิทรรศการที่ใหม่มีพื้นที่น้อยกว่าที่เดิม จึงเป็นปัญหาเกี่ยวกับความไม่สมบูรณ์และพื้นที่ที่ไม่ได้มาตรฐาน ซึ่งต่างจากที่เดิมที่ถูกออกแบบมาเพื่อการจัดนิทรรศการและกิจกรรมที่หลากหลาย จึงมีคุณลักษณะตรงตามมาตรฐานสากล ซึ่งไม่กระทบกับผู้เยี่ยมชม แต่จะกระทบกับคนทำงานมากกว่า และเกิดเป็นเงื่อนไขว่าการจัดนิรรศการต้องคำนึงถึงข้อจำกัดเรื่องพื้นที่และการขนย้ายด้วย	-	-	-

Ref. code: 25605916033250DYQ

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ผลการสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร

ข้อคำถาม	ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1	ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2	ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3	ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4	ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5
9. ใครเป็นผู้มีหน้าที่หลักในการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร จากศูนย์การค้าเอ็มโพเรียมไปยังอาคารไปรษณีย์กลาง	TCDC	TCDC	TCDC	TCDC	TCDC
10. กลยุทธ์ในการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร คืออะไร ในแต่ละช่วง (ก่อนดำเนินการ ระหว่างดำเนินการ และหลังดำเนินการ) มีความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร	-	ทำการสื่อสารให้ฝ่ายอาคารทราบถึงความต้องการและความจำเป็นต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องในทุกกระบวนการดำเนินการ	-	-	จัดทำแผนงานในแต่ละช่วงเวลา โดยกำหนดสิ่งที่ต้องทำ ระยะเวลาที่ต้องแล้วเสร็จ และบุคคลผู้รับผิดชอบ และแจ้งแผนนี้ให้พนักงานทุกคนทราบ เพื่อจะได้ทำงานไปในทิศทางเดียวกัน ตลอดจนควบคุมให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผนที่วางไว้
11. ในการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร มีขั้นตอนการดำเนินการอย่างไร และใช้ระยะเวลาในแต่ละขั้นตอนเท่าใด	เริ่มเข้ามาก่อสร้างเมื่อเดือนพฤษภาคม 2560 มีเวลาเตรียมการก่อสร้าง 1 เดือน และมีเวลาให้พนักงานเตรียมความพร้อม 2 เดือน ย้ายเข้ามาที่อาคารไปรษณีย์กลาง บางรัก เมื่อเดือนพฤศจิกายนที่ผ่านมา โดยเริ่มย้ายเข้ามาที่ชั้น 2 ก่อน	-	-	-	-

Ref. code: 25605916033250DYQ

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ผลการสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร

ข้อคำถาม	ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1	ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2	ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3	ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4	ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5
12. แผนการย้ายพื้นที่และการขนย้ายสิ่งของ วัสดุอุปกรณ์ และเฟอร์นิเจอร์ เป็นอย่างไร	1) แจ้งให้พนักงานทราบเพื่อเคลียร์ของใช้ส่วนตัว 2) ทรัพย์สินขององค์กรจะให้เบิกกล่องบรรจุ 2 กล่อง/คน 3) มีการลงรหัส เพื่อแยกของตามแผนก 4) จุดพักสิ่งของจะอยู่บริเวณ Loading และหน้าลิฟต์ขนของ 5) ให้บริษัทที่ว่าจ้างให้ทำการขนย้ายเข้ามาขนของไปวังที่โกดังที่มีขนาด 500 ตารางเมตร 6) ในส่วนของพื้นที่สำนักงานต้องทำการจัดซื้อ/ย้ายโต๊ะทำงานเข้าในพื้นที่ให้แล้วเสร็จก่อนเดือนพฤศจิกายน ทั้งนี้ ในส่วนของ Exhibition และห้องสมุด จะมีสิ่งของปริมาณมากที่สุด ซึ่งต้องทำการแยกหมวดหมู่ด้วย	ไฟล์งานและเอกสารต่าง ๆ จะถูกจัดเก็บ โดยแยกหมวดหมู่ตามประเภท เช่น รายงาน ซีดี หนังสือ สื่อต่าง ๆ เป็นต้น ส่วนวัสดุอุปกรณ์หรือชิ้นงานที่นำมาจัดนิทรรศการจะเป็น object ที่มีคุณค่า จะถูกจัดเก็บไว้ในหมวดหมู่เกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ประกอบ เช่น อะคริลิค เป็นต้น แต่เนื่องจากได้ข้อมูลว่าพื้นที่ใหม่มีจำกัด จึงนำมาเพียงบางส่วนที่เป็นสิ่งที่ใช้ บางส่วนก็มีผู้มาประมูลไป และบางส่วนก็ถูกจัดเก็บไว้ จากนั้นก็จะทำการขออุปกรณ์ขนย้าย เช่น กล่อง พลาสติกกันกระแทก เป็นต้น ในการขนย้ายสิ่งของเข้าพื้นที่ใหม่ก็ต้องนำบางส่วนไปไว้ในพื้นที่เตรียมนิทรรศการหรือพื้นที่ทำงาน ซึ่งทำให้จัด stock ไม่ได้อย่างที่ต้องการ	1) สำรวจทรัพยากรที่ครอบครองอยู่ทั้งปริมาณและขนาด เพื่อขอกล่องบรรจุให้เพียงพอและเหมาะสม ซึ่งทรัพยากรของห้องสมุดก็มีหนังสือ วารสาร สื่อมัลติมีเดีย อุปกรณ์สำนักงาน 2) ศึกษาแบบอาคารและผังอาคาร เพื่อดูว่าพื้นที่ใช้สอยของห้องสมุดอยู่ตรงจุดใดบ้างและมีขนาดพื้นที่เท่าใด 3) เนื่องจากพื้นที่บริการของห้องสมุดกระจายอยู่ในหลายชั้น จึงกำหนดชื่อเรียกและสัญลักษณ์เป็นสี เพื่อให้เจ้าหน้าที่ขนย้ายย้ายสิ่งของเข้าไปถูกจุด 4) หาพื้นที่พักทรัพย์สินระหว่างรอดำเนินการ คือ โกดังของ Zebra และใช้พื้นที่ชั้น 2 ของไปรษณีย์กลาง เก็บสิ่งของที่ต้องใช้และสิ่งของที่ต้องส่งให้สาขาหรือ AISDC 5) ประสานขออุปกรณ์ ขนย้าย เช่น กล่อง เทปปิดกล่อง bubble 6) ก่อนเก็บหนังสือลงกล่องต้องทำการสแกนบาร์โค้ดก่อน เพื่อให้รู้ที่อยู่ของหนังสือ 7) ป้ายติดกล่องมี 4 สี คือ สีเหลือง	ในส่วนของงานบริการจะเน้นการอำนวยความสะดวกให้กับสมาชิกและผู้ใช้บริการ โดยงานบริการได้ประสานไปยัง co-working space VISA เพื่อให้สมาชิกได้เข้าไปใช้บริการในระหว่างที่ยังดำเนินการย้ายพื้นที่ไปก่อน	-

Ref. code: 25605916033250DYQ

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ผลการสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร

ข้อคำถาม	ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1	ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2	ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3	ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4	ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5
12. แผนการย้ายพื้นที่และการขนย้ายสิ่งของ วัสดุอุปกรณ์ และเฟอร์นิเจอร์ เป็นอย่างไร (ต่อ)	-	-	ใช้กับทรัพยากรหมวดทั่วไปและหนังสือที่ต้องอยู่ชั้น 4 สีเขียวใช้กับสิ่งของที่ต้องอยู่ในพื้นที่สำนักงานบรรณารักษ์ ชั้น 3 และหนังสือที่ไม่ได้ให้บริการแล้ว ทรัพยากรรอขึ้นชั้น วารสารย้อนหลัง exclusive reference สีแดงใช้กับหนังสือที่เกี่ยวข้องกับ material เนื่องจาก material center อยู่ชั้น 2 ซึ่งเป็นคนละชั้นกับห้องสมุด และสีฟ้าใช้กับทรัพยากรที่ต้องจัดเก็บไว้ที่ TCDC office ทั้งนี้ ทำการแบ่งความรับผิดชอบให้กับพนักงานตามหมวดหนังสือ	-	-
13. ในการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร มีการว่าจ้างหน่วยงานภายนอกองค์กรในการดำเนินการหรือไม่ ถ้ามีมีเกณฑ์ในการพิจารณาว่าจ้างอย่างไร	ในการขนย้ายคนในทำงานเอง มีการจัดตั้ง คณะกรรมการขนย้าย คณะกรรมรื้อถอน คณะกรรมการก่อสร้าง คละชุด โดยให้ตัวแทนของแต่ละฝ่ายที่สามารถตัดสินใจได้เข้าร่วมเป็นคณะทำงาน และมีการว่าจ้างบริษัท Zebra จำกัด ซึ่งให้บริการด้าน Logistic มาทำการขนย้ายสิ่งของไปไว้ที่ใกล้	มีการว่าจ้างบริษัท Zebra เข้ามาช่วยในส่วนของการขนย้ายวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ซึ่งปกติก็ใช้บริการกันอยู่แล้ว เวลามีการจัดงานนิทรรศการต่าง ๆ จึงทำให้มีประสบการณ์การทำงานร่วมกันมาก่อน สื่อสารกันง่าย ทำให้เข้าใจแนวทางปฏิบัติงานและการขนย้ายเป็นอย่างดี	มีบริษัท Zebra จำกัด เข้ามาช่วยขนย้ายทรัพยากรต่าง ๆ และมีเจ้าหน้าที่ของ Zebra มาช่วยจัดหนังสือขึ้นชั้นต่าง ๆ แต่ไม่เยอะ ประมาณ 6 – 7 คน	บริษัท Zebra จำกัด	บริษัท Zebra จำกัด

Ref. code: 25605916033250DYQ

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ผลการสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร

ข้อคำถาม	ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1	ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2	ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3	ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4	ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5
14. แนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรกายภาพ (Facility Management) ในพื้นที่ทำการใหม่ของศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร (ไปรษณีย์กลาง บางรัก) เป็นอย่างไร ทั้งด้านการจัดสรรพื้นที่ การจัดการ และการบำรุงรักษา	การก่อสร้างที่อาคารไปรษณีย์กลางไม่สามารถควบคุมให้ดำเนินการได้เร็ว พื้นที่อาคารรวม 12,000 ตารางเมตร โดยไปรษณีย์กลางเช่ามาจากกรมธนารักษ์อีกที ซึ่งตอนแรก TCDC ต้องการพื้นที่ 9,600 ตารางเมตร ซึ่งอาจเป็นพื้นที่ถือครองที่มากเกินไป กรมธนารักษ์จึงไม่อยากให้ TCDC มาเช่า ไปรษณีย์กลางตัดพื้นที่ชั้นล่างออก เหลือพื้นที่ 8,000 ตารางเมตร TCDC ก็คำนึงถึงการทำงาน จึงมีการสร้างพื้นที่ต่อเนื่องไปที่ชั้น 5 ซึ่งเป็นชั้นดาดฟ้า	การบริหารจัดการทรัพยากรกายภาพง่ายขึ้น จากเดิมต้องอยู่ภายใต้ระเบียบและข้อกำหนดของเอ็มโพเรียม แต่ที่ใหม่มี facilities ของเราเอง เป็นสัดส่วนแยกกับไปรษณีย์กลาง ซึ่งสามารถบริหารจัดการได้เอง	-	-	-
15. ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและมีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการเปลี่ยนแปลงพื้นที่หรือไม่ อย่างไร	มีการเรียกประชุมเพื่อชี้แจงให้ทราบและเข้าใจไปในทิศทางเดียวกัน มีการ Service Design ทำให้ Office เป็น Office เดียวกัน มีการทำวิจัยกับกลุ่มพนักงาน เจ้าของพื้นที่ และชุมชนโดยรอบ	TCDC มีการทำ workshop กับพนักงานทุกฝ่าย โดยจะสอบถามถึงสิ่งของหรือทรัพยากรที่แต่ละฝ่ายครอบครองอยู่และกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อดูฟังก์ชั่นการทำงาน พนักงานก็มีส่วนร่วมในการนำเสนอฟังก์ชั่นของพื้นที่ด้วย	-	-	TCDC มีการทำ workshop กับพนักงานทุกฝ่าย เพื่อดูฟังก์ชั่นการทำงาน และให้พนักงานเข้ามามีส่วนร่วมในการนำเสนอการออกแบบการใช้ประโยชน์ของพื้นที่

Ref. code: 25605916033250DYQ

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ผลการสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร

ข้อคำถาม	ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1	ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2	ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3	ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4	ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5
16. ในการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบกรุงเทพมหานคร มีการประชาสัมพันธ์ การกระจายข้อมูลข่าวสาร และการรับฟังความคิดเห็นอย่างไร ผ่านช่องทางใด และมีวิธีการจัดการกับผลตอบรับหรือความคิดเห็นที่ได้รับอย่างไร	Facebook ป้ายประชาสัมพันธ์ co-working VISA ที่ให้สมาชิกของ TCDC เข้าไปทำงานได้ ซึ่งมีประมาณ 30 แห่ง	-	-	มีการประชาสัมพันธ์ให้พนักงานและผู้ใช้บริการทราบถึงการเปลี่ยนแปลงผ่านช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ เช่น Facebook page ของ TCDC ป้ายประชาสัมพันธ์ เป็นต้น	-
17. ในการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบกรุงเทพมหานคร คาดหวังผลอย่างไรและผลที่เกิดขึ้นจริงเป็นอย่างไร	ต้องการให้การย้ายที่ทำการแล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนดและมีค่าใช้จ่ายไม่เกินงบประมาณที่ได้เตรียมการไว้ ซึ่งก็เป็นไปตามที่คาดหวัง	ในส่วนของงานนิทรรศการพยายามจัดสรรพื้นที่ที่มีอยู่ให้ตรงตามฟังก์ชั่นงาน กิจกรรมต่าง ๆ หรือการจัดนิทรรศการแต่ละครั้ง ซึ่งเป็นเรื่องยากและท้าทายมาก	-	-	-

Ref. code: 25605916033250DYQ

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ผลการสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร

ข้อคำถาม	ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1	ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2	ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3	ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4	ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5
18. ในการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร พบปัญหาหรืออุปสรรคหรือไม่ อย่างไร และมีวิธีการแก้ไขอย่างไร	มีปัญหาเฉพาะบุคคลมากกว่า ความร่วมมือของพนักงานแต่ละคนไม่เท่ากัน ต้องการเวลาในการจัดสรรไม่เท่ากัน	ปัญหาที่พบในส่วนของงานนิทรรศการจะเป็นเรื่องข้อจำกัดในการใช้พื้นที่ให้เหมาะกับฟังก์ชั่นงาน เนื่องจากที่ไปรษณีย์กลางเป็นการรีโนเวทอาคารเดิม จึงกลายเป็นข้อจำกัด ส่วนงานนิทรรศการก็จะพยายามใช้พื้นที่ให้เหมาะสมกับฟังก์ชั่นที่ต้องการมากที่สุด ส่วนอีกปัญหาหนึ่งก็คือความไม่สะดวกสบายในการเดินทาง จากเดิมพนักงานส่วนหนึ่งก็ซื้อที่พักในบริเวณใกล้เคียงกับเอ็มโพเรียม พอย้ายมาที่ไปรษณีย์กลางก็คิดว่าต้องลำบากแน่ และประกอบกับความท้าทายในการทำงานที่มาจากข้อจำกัดเรื่องพื้นที่ด้วย แต่พอย้ายมาจริงก็ไม่ได้ลำบากมากเท่าที่คิดไว้	อุปสรรคที่พบก็คือเรื่องการอ่านแบบอาคารหรือผังอาคารไม่เป็น ทำให้มองไม่เห็นภาพในเชิง 3 มิติ ทำให้บางครั้งพื้นที่จริงผิดไปจากที่เข้าใจ ปัญหาอีกประการหนึ่ง คือ ปัญหาการขนย้ายหนังสือ เนื่องจากการเชื่อมต่อของอาคารและเส้นทางการสัญจรภายในอาคารที่ซับซ้อน และการที่ลิฟต์มีบริการแค่ชั้น 1 – 4 ทำให้การขนย้ายหนังสือไปที่ชั้นพื้นดินหรือชั้น 5 ค่อนข้างลำบาก ประกอบกับความต่างระดับของพื้นที่มีระยะหลายขั้นบันได ทำให้เวลาขนย้ายหนังสือต้องใช้ไม้พาดขั้นบันได แล้วสไลด์กล่องบรรจุหนังสือไปตามไม้นั้น	-	-
19. ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร มีแผนการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ในอนาคตหรือไม่ เพราะเหตุใด และเป็นอย่างไร	มีการต่อสัญญาทุก 3 ปี แต่มีสัญญาใจประมาณ 10 ปีขึ้นไป	-	-	เน้นการขยายสาขาเพื่อให้บริการสมาชิกในต่างจังหวัด เช่น ขอนแก่น เป็นต้น	-

Ref. code: 25605916033250DYQ

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ของศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร ในประเด็นที่ยังไม่ได้ข้อมูลและประเด็นที่น่าสนใจเพิ่มเติม สามารถแสดงผลการสัมภาษณ์ได้ดังนี้

คุณพันธิตรา สินพิบูลย์ หัวหน้าส่วนพัฒนากลยุทธ์และบริหารบริการสร้างสรรค์ ฝ่ายบริหารและพัฒนาพื้นที่สร้างสรรค์ ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบกรุงเทพมหานคร ได้กล่าวไว้ดังนี้

“แผนการย้าย TCDC มีมาตั้งแต่ต้น เพราะ TCDC ที่เก่า เป็นเหมือน prototype ของหน่วยงานแห่งแรกที่เป็นองค์กรแห่งความรู้ โจทย์แรก คือ คนไทยยังไม่คุ้นกับ design center ทำอย่างไรให้คนรู้จัก design center ครั้งแรกจะได้ที่ตึกอมรินทร์พลาซ่า แต่พอดีช่อง 3 ย้ายออก เอ็มโพเรียมจึงเป็นพื้นที่ที่มีความลงตัวมากที่สุดในขณะนั้น สามารถจัดแกลอรี่ได้ ต่อมาภารกิจของเราเพิ่มขึ้น เพราะเราเป็นหน่วยงานในการให้ข้อมูล มีทั้ง exhibition มีทั้งกิจกรรมต่าง ๆ จึงต้องหาพื้นที่ใหม่ ประกอบกับผู้ที่สนับสนุนงบประมาณก็มีคำถามว่าเราเป็นหน่วยงานของรัฐ แต่มาเช่าที่เอกชน เดิมมีพื้นที่ 4,500 ตารางเมตร ถ้าจะย้ายต้องได้พื้นที่เพิ่มขึ้น จนมาได้ตึกไปรษณีย์กลาง ซึ่งเป็นจังหวะที่กำลัง renovate เป็นรัชดาลัยคอมเพล็กซ์ แต่ไม่ได้ทำต่อ ข้อดีข้อเสียของที่เดิม คือ ที่เดิมเดินทางง่าย แต่ด้วยภารกิจที่เพิ่มขึ้น การย้ายมาที่นี่หลัก ๆ มี 2 ประการ คือ เดิมกลุ่มเป้าหมายของเรา คือ ผู้ประกอบการและนักออกแบบ จะทำอย่างไรที่จะส่งเสริมและสร้างศักยภาพให้กับเศรษฐกิจไทยด้วยความคิดสร้างสรรค์ แต่ที่เดิมกลุ่มผู้ใช้บริการหลักมากกว่า 80% คือ นักศึกษา ทำให้ผู้ประกอบการมาใช้บริการแล้วไม่มีพื้นที่ การมาที่นี่คิดอยู่แล้วว่าผู้ใช้บริการจะลดลง จึงต้องหาทางเพิ่มลูกค้าในย่านนี้ ซึ่งพบว่าในช่วง 1 ปีที่ย้ายมา กลุ่มลูกค้านักศึกษาลดลงแต่ไม่มาก การย้ายมาที่นี่กลุ่มเป้าหมายเป็นผู้ประกอบการ จึงจัดพื้นที่ maker space, material center นอกจากนี้ พื้นที่นี้เป็นพื้นที่ที่มีความรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจเป็นแห่งแรก ๆ ของประเทศ อาคารมีอายุมากกว่า 80 ปี มีพื้นที่ขนาดใหญ่ และเป็นย่าน การมาของเราจึงเป็นการมาเพื่อดึงศักยภาพของชุมชนให้คนอื่นเห็น เราอยากสร้างโอกาสให้กับชุมชน จึงกลายเป็น creative district โดย creative ecology จึงมาลงตัว ซึ่งถึงแม้ว่าการเดินทางจะลำบากกว่าเดิม แต่ลูกค้าก็ไม่ได้ลดลงอย่างที่คาดไว้ ลูกค้าบางคนก็ชอบที่ใหม่มากกว่า เช่น การออกแบบ เป็นต้น TCDC ร่วมกับธรรมศาสตร์ได้ทำการศึกษาย่านนี้ เช่น การเพิ่มพื้นที่สีเขียว การเพิ่มตรอกหรือซอยให้เชื่อมโยงกัน การเปลี่ยนป้าย การพัฒนาตึกร้าง การพัฒนาชุมชนริมน้ำ เป็นต้น ซึ่งระยะเวลาไม่ถึง 1 ปี เริ่มเห็นอะไรที่มันดีขึ้น”

“การออกแบบมีความแตกต่างกัน จากที่เดิมที่มีความหรูหรา การที่จะเดินผ่านเอ็มโพเรียมมาที่ TCDC บางคนไม่กล้าใส่กางเกงขาสั้นเข้ามา ที่นี่เป็นแนว minimal เข้ามาแล้วไปในทางเดียวกัน ไม่มีอะไรที่แปลกปลอมกัน มาที่นี่อาจจะมีความงง เพราะฝั่งหนึ่งอาจจะขึ้นลงด้วยลิฟต์ ฝั่งหนึ่งอาจจะขึ้นลงด้วยบันไดเลื่อน ความแตกต่างกัน คือ ที่นี่เน้นเรื่องการใช้งาน ไม่เน้นความหรูหรา มีการแบ่งพื้นที่ความเป็นส่วนตัว เช่น อยากคุยไปที่ด้านหน้าพื้นที่ชั้น 5 อยากได้

Ref. code: 25605916033250DYQ

ความเงียบไปที่ชั้น 4 พื้นที่อาคารที่เราได้อยู่ที่ประมาณ 9,000 ตารางเมตร อาคารจะมีลักษณะเป็นรูปตัวที พื้นที่ชั้น 5 จะเป็นดาดฟ้าเก่า ชั้น 4 เราสร้างเป็นกล่องขึ้นมา เพดานเลยสูงมากประมาณ 9 เมตร เพราะพื้นที่เราไม่พอ จึงต้องเพิ่มพื้นที่ในส่วนนี้"

"พนักงานรู้ว่าเราต้องย้ายแน่ ๆ แต่ไม่ทราบว่าจะย้ายไปที่ไหน ซึ่งใช้ระยะเวลาเตรียมการย้ายหลายปี พนักงานบางส่วนก็จะเข้ามามีส่วนร่วมในการออกแบบด้วย เช่น เลือกแบบ เลือกวัสดุที่เป็นมิตร เป็นต้น ก่อนย้ายพนักงานจะได้เห็นภาพคร่าว ๆ ว่าที่นี่มีพื้นที่อะไรและมีบรรยากาศอย่างไร โดยทำเป็นนิทรรศการให้เห็นเลยว่าที่ใหม่เป็นอย่างไร"

"เนื่องจากเป็นอาคารเก่า ระยะเวลาก่อสร้างจึงล่าช้า ไม่เป็นไปตามแผน แต่ส่วนออฟฟิซจะเสร็จก่อน หมดสัญญากับเอ็มโพเรียมประมาณเดือนตุลาคม จึงต้องปิดให้บริการ 7 เดือน แต่มีโครงการ co-working VISA ให้สมาชิกเข้าไปใช้บริการในช่วงระยะเวลา 7 เดือน หรือทำการคืนค่าบริการโดยคำนวณเป็นรายวัน"

"ระยะเวลาในการเตรียมตัวย้าย จริง ๆ เพียงพอ เพราะทุกอย่างอยู่ในแผน แต่มีปัญหาที่การก่อสร้างที่ล่าช้า เลยทำให้แผนเลื่อนออกไป แบ่งทีมที่มาเตรียมพื้นที่ใหม่ ทีมที่ต้องเคลียร์พื้นที่เก่า การย้ายของ อะไรต้องนำมา อะไรต้องเคลียร์ ๆ อย่างไร การย้ายของจะมี 3 ระดับ คือ ย้ายมาที่นี่เลยเพราะต้องใช้ ย้ายไปไว้ที่โกดังก่อน ใกล้เปิดแล้วค่อยย้ายมา และเก็บไว้ที่โกดังเลย คนที่มาก่อนก็ต้องมาเคลียร์สาธารณูปโภคต่าง ๆ ให้พร้อมใช้งาน วันที่ปิดตัวที่เอ็มโพเรียม ทุกคนย้ายมาที่นี่ การขนย้ายของ บริษัทจะขนย้ายให้ว่าอะไรมาที่นี่ อะไรไปที่โกดัง คนที่ต้องเคลียร์พื้นที่เดิมก็ต้องเคลียร์พื้นที่ให้อยู่ในสภาพเดิม พอดี AIS เข้ามาสานต่อ เลยกลายเป็น AISDC ชั้น 24 เดิมเป็นออฟฟิซก็ต้องหาผู้รับเหมามาเคลียร์พื้นที่ให้อยู่ในสภาพเดิม"

"โดยระบบราชการจะจัดจ้าง โดยเลือกราคาถูกที่สุด แต่ไม่มีอะไรที่ดีแล้วถูก จริง ๆ แบบที่ชนะการประกวดเป็นอีกแบบหนึ่ง แต่ไปรษณีย์กลางไม่ให้รื้อถอนพื้นที่ เลยต้องมีการปรับแบบประกอบกับผู้รับเหมาก็ไม่ได้มีคุณภาพดีนัก"

"พื้นที่สนับสนุน ไม่มีโรงอาหาร แต่มีห้องอาหารให้ การย้ายมาที่นี่ดีอย่างหนึ่ง คือ พนักงานต้องเจอกันหมด กินข้าวต้องเจอกัน ส่วนที่จอดรถพนักงานก็จะจัดสรรให้ตามจำนวนความต้องการ แต่ลูกค้าต้องไปจอด CAT เสียชั่วโมงละ 20 บาท จอดกันคนละพื้นที่กับพนักงาน"

"อาคารนี้มีการจัดการ 2 ส่วน คือ TCDC กับไปรษณีย์ แสงสว่างโดยรวมยังโอเคอยู่ แต่ถ้าเป็นอาคารด้านล่าง ไปรษณีย์ดูแล เลยมีปัญหาเรื่องท่อระบายน้ำเวลาฝนตก มีน้ำอยู่ใต้ดิน น้ำระบายออกไม่ทัน จึงมีน้ำกักขังบ้าง แล้วมีปัญหาเรื่องความชื้น อุณหภูมิก็จะมีปัญหาเรื่องความสูงของเพดาน จึงต้องดูว่าอุณหภูมิควรเป็นอย่างไร แก้ปัญหาโดยการนำเครื่องมือมาใช้ในการควบคุมอุณหภูมิ"

Ref. code: 25605916033250DYQ

“มีฝ่ายที่ดูแลแม่บ้าน ช่าง รปภ. แม่บ้านเป็น outsource ความยาก คือ พื้นที่เยอะและซับซ้อน จึงต้องแบ่งเป็นชั้น ช่างก็ต้องเรียนรู้ระบบอาคารใหม่ ที่นี่เหมือนเป็นบ้านที่เราต้องดูแลมากขึ้น รปภ. ต้องทำ job description ให้เป็นเชิง service ทุกคนเป็น outsource แต่ต้องเทรนให้สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับ TCDC ได้”

“กลยุทธ์ในการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ อย่างน้อยต้องอยู่ที่นี่อีกหลายสิบปี จึงไม่คิดเรื่องย้าย แต่คิดในเรื่องการพัฒนาพื้นที่มากกว่า เพราะพอเราเข้ามาอยู่ในพื้นที่ เราจะเห็นพฤติกรรมของชุมชนมากขึ้น ซึ่งทำให้มีแนวทางในการพัฒนาได้มากขึ้น internal communication”

“คาดว่าคนจะน้อยลง แต่สิ่งที่จะได้ คือ กลุ่มเป้าหมายหลัก คือ ผู้ประกอบการ มาใช้บริการมากขึ้นและอยู่ทั้งวัน เพื่อให้พื้นที่ตรงนี้เป็นพื้นที่ทดสอบความคิดของผู้ประกอบการ แต่ปรากฏว่าคนไม่ได้น้อยอย่างที่เราคิดไว้ พนักงานบางคนก็ชอบ เพราะที่เดิมชีวิตดี แต่ของแพง เงินไม่เหลือและอยู่ที่นี่ได้พัฒนาชุมชน”

“สำหรับพนักงาน เอ็มโพเรียมสะดวกสบายกว่า มีรถไฟฟ้า มีห้าง มีที่จอดรถ ที่นี่รถไฟฟ้าหรือรถไฟต้องเดิน รถเมล์ต้องรอ คนที่ไม่อยากมาที่นี่มีน้อย ส่วนหนึ่งมีโปรแกรมจะออกจากงานอยู่แล้ว การย้ายมาที่นี่ โครงสร้างงานเปลี่ยน แบ่งโครงสร้างงานใหม่ บางงานถูกรวบ บางงานถูกแบ่ง พนักงานต้องปรับตัวและเรียนรู้ใหม่ ที่ใหม่โจทย์ยากขึ้นกว่าเดิม แต่มันก็ควรจะต้องเป็นไป”

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พีรดร แก้วลาย อาจารย์ประจำคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ซึ่งเป็นคณะผู้ทำงานในการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ ได้กล่าวไว้ดังนี้

“ที่ทำการ TCDC เดิมเป็นพื้นที่ชั่วคราวและมีแผนที่จะต้องพื้นที่ถาวรอยู่แล้ว ซึ่งพบว่าไปรษณีย์กลาง บางรัก กำลังจะ renovate อาคารใหม่ จึงเล็งเห็นว่าเป็นพื้นที่ที่มีความน่าสนใจเป็นสถาปัตยกรรม modern ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ TCDC ที่ว่าความคิดสร้างสรรค์สามารถเพิ่มคุณค่าของทรัพย์สินหรือสมบัติที่มีอยู่ได้ การมีพื้นที่ใช้สอยของ TCDC เข้าไปอยู่ภายในอาคารไปรษณีย์กลาง บางรัก จะทำให้เกิดโปรแกรมการใช้งานที่มากขึ้น TCDC เป็นคนรุ่นใหม่เข้ามาใช้บริการ จึงทำให้เกิดความเชื่อมโยงคุณค่าไปสู่คนรุ่นใหม่ได้ ซึ่งตรงกับภารกิจของ TCDC”

“พนักงานรู้ตั้งแต่แรกว่าที่เอ็มโพเรียมเป็นที่ทำการชั่วคราว ต้องหาที่ทำการถาวรจนมาเจอไปรษณีย์กลางที่ตอบโจทย์ ค่าเช่าถูก ตั้งอยู่ในย่านประวัติศาสตร์ อาคารมีความน่าสนใจ ซึ่งเป็นการนำพาให้ประวัติศาสตร์แห่งความภาคภูมิใจมาสู่คนรุ่นใหม่ ต้องการแสดงให้เห็นว่าการนำความคิดสร้างสรรค์และการออกแบบมาคิดกับทุก ๆ เรื่อง ช่วยสร้างผลลัพธ์ที่สัมฤทธิ์ผล”

“การเข้าไปใช้พื้นที่ของไปรษณีย์กลาง บางรัก อยู่ภายใต้เงื่อนไขของโครงสร้างอาคารเดิม จึงต้องใช้แนวคิด adaptive reuse คือ การปรับเปลี่ยนพื้นที่ใช้สอยของอาคารเก่า เพื่อให้เกิดการใช้งานที่ลงตัว TCDC เป็นองค์กรที่เปิดมานานพอสมควรและมีภารกิจของหน่วยงานที่เป็น

Ref. code: 25605916033250DYQ

องค์กรภาครัฐ เป็นหน่วยงานที่ใช้ภาษีในการดำเนินโครงการ พื้นที่ใช้สอยต้องออกแบบให้ตรงกับภารกิจเดิมที่ทำอยู่และภารกิจใหม่ที่จะเกิดขึ้น”

“พื้นที่ต่างกัน วิธีคิดขององค์กรก็ต้องเปลี่ยนไป เมื่อก่อนอยู่ในห้าง เดินออกมาก็เจอศูนย์การค้า ย้ายไปอยู่ uban area เหมือนย้ายจากชุมชนไปย่าน บริบทเปลี่ยน โจทย์ก็เปลี่ยน จึงต้องคิดเรื่อง TCDC ไปพร้อมกับบริบทของย่าน”

“ทุกคนก็คาดหวังที่จะประสบความสำเร็จ เพราะ TCDC เป็นเหมือนจิ๊กซอว์ของย่าน ต้องแสดงให้เห็นว่าก่อนและหลัง TCDC ย้ายเข้าไปเป็นอย่างไร จะได้เห็น impact การย้าย TCDC ย้ายไปพร้อมสมาชิก 30,000 คน ต้องกินข้าว ต้องเดินทาง ต้องจับจ่ายใช้สอย กลายเป็นประชากรกลุ่มใหม่ของย่าน”

“พนักงานมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล ประชุมให้ความคิดเห็น ร่วมทำ workshop ซึ่งทำร่วมกันตลอด พนักงานก็จะเข้าใจพื้นที่ไปด้วย”

“เป็นธรรมชาติของโปรเจ็คลักษณะนี้ที่ต้องมีการทำงานร่วมกัน ทั้ง TCDC เจ้าของอาคาร user ผู้สนับสนุนงบประมาณ ซึ่งต้องใช้เวลาในการพูดคุยกัน ใช้เวลาประมาณ 2-3 ปี ในการเก็บข้อมูล ถึงจะได้ข้อสรุป การเงินสนับสนุนจากภาครัฐ ต้องจัดตั้งงบประมาณและศึกษาข้อมูล ซึ่งต้องใช้เวลานานมาก”

4.4 การอภิปรายผล

จากการสำรวจความพึงพอใจของพนักงานที่มีต่อลักษณะทางกายภาพและกระบวนการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ของศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร พบว่า

4.4.1 ด้านพื้นที่

พนักงานมีความพึงพอใจขนาดพื้นที่อาคารที่ทำการใหม่มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 76.74 รองลงมาคือ ความสว่างภายในพื้นที่ทำงาน บรรยากาศภายในพื้นที่ทำงาน การจัดสรรพื้นที่ในแต่ละส่วน กลิ่นภายในพื้นที่ทำงาน ระดับเสียงภายในพื้นที่ทำงาน ความยืดหยุ่นในการปรับพื้นที่ ความสวยงามและสภาพแวดล้อม อุณหภูมิและการระบายอากาศ การใช้สีและวัสดุตกแต่งภายใน ความสะดวกในการเดินทาง และที่ตำแหน่งที่ตั้งของที่ทำการใหม่ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 74.42, 72.09, 60.47, 58.14, 55.81, 53.49, 51.16, 41.86, 41.86, 27.91 และ 23.26 ตามลำดับ จะเห็นได้ว่าขนาดพื้นที่มีผลต่อความพึงพอใจมากที่สุด เนื่องจากที่ทำการใหม่มีพื้นที่ใช้สอย 5,126 ตารางเมตร ซึ่งมากกว่าที่ทำการเดิมซึ่งมีพื้นที่ใช้สอยเพียง 914 ตารางเมตร ทั้งนี้ การปรับปรุงโครงสร้างอาคารเก่าเพื่อใช้ประโยชน์และแนวคิดการออกแบบก็ส่งผลต่อความพึงพอใจของพนักงานเช่นกัน เนื่องจากส่งผลต่อสุขภาวะของพนักงาน นอกจากนี้ ยังพบว่า ตำแหน่งที่ตั้งของที่ทำการแห่งใหม่ส่งผลต่อ

Ref. code: 25605916033250DYQ

ความสะดวกในการเดินทางของพนักงานด้วย เนื่องจากไปรษณีย์กลาง บางรัก มีทำเลที่ตั้งที่ห่างออกมาจากแหล่งชุมชนและพื้นที่ศูนย์กลางทางธุรกิจ กล่าวคือ ที่ทำการใหม่ในไปรษณีย์กลาง บางรัก อยู่ห่างจากห้างสรรพสินค้าโรบินสัน บางรัก เป็นระยะทาง 1.6 กิโลเมตร (Google map) และอยู่ห่างจากถนนสายหลัก (ถนนเจริญกรุง) เป็นระยะทาง 2.0 กิโลเมตร (Google map) ในขณะที่ที่ทำการเดิมอยู่ในศูนย์การค้าเอ็มโพเรียม และอยู่ห่างจากถนนสายหลัก (ถนนสุขุมวิท) เป็นระยะทาง 0.7 กิโลเมตร (Google map) นอกจากนี้ ที่ทำการเดิม ณ ศูนย์การค้าเอ็มโพเรียม ตั้งอยู่บนถนนสุขุมวิท ซึ่งถูกจัดให้เป็นศูนย์กลางการคมนาคมหลักใจกลางเมือง โดย Terra BKK (2016) ในขณะที่ที่ทำการใหม่ ณ อาคารไปรษณีย์กลาง บางรัก ตั้งอยู่บนถนนเจริญกรุง ซึ่งอยู่ห่างจากที่ทำการเดิมถึง 7.3 กิโลเมตร (Google map) และไม่มีรถไฟฟ้าวิ่งผ่านหน้าไปรษณีย์กลาง บางรัก พนักงานที่เดินทางมาทำงานโดยรถไฟฟ้า ต้องลงที่สถานีสุรศักดิ์ และต่อรถประจำทางมายังไปรษณีย์กลางบางรัก เป็นระยะทาง 1.6 กิโลเมตร (Google map) และรถประจำทางที่วิ่งผ่านมีเพียง 2 สาย คือ สาย 1 และสาย 75 ซึ่งแตกต่างจากที่ทำการเดิมที่พนักงานสามารถเดินทางโดยรถไฟฟ้า ลงที่สถานีพร้อมพงษ์ซึ่งมีทางเชื่อมต่อไปยังตัวอาคารศูนย์การค้าเอ็มโพเรียม

4.4.2 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและวัสดุอุปกรณ์สำนักงาน

พนักงานมีความพึงพอใจต่อปัจจัยต่าง ๆ ในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและวัสดุอุปกรณ์สำนักงานในสัดส่วนใกล้เคียงกัน กล่าวคือ มีความพึงพอใจต่อความเหมาะสมของการจัดวางพื้นที่สนับสนุนต่าง ๆ (คิดเป็นร้อยละ 67.44) มีความพึงพอใจต่อความเพียงพอของวัสดุอุปกรณ์สำนักงาน (คิดเป็นร้อยละ 67.44) มีความพึงพอใจต่อความเหมาะสมของการจัดวางวัสดุอุปกรณ์สำนักงาน (คิดเป็นร้อยละ 67.44) และมีความพึงพอใจต่อความเพียงพอของพื้นที่สนับสนุนต่าง ๆ (คิดเป็นร้อยละ 65.12) ทั้งนี้ เป็นผลมาจากการออกแบบพื้นที่ใช้สอยซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ชั้น ทำให้สามารถออกแบบการจัดวางพื้นที่สนับสนุนและวัสดุอุปกรณ์สำนักงานได้ตรงตามความต้องการใช้งานของพนักงาน

4.4.3 ด้านการบริหารทรัพยากรอาคาร

พนักงานมีความพึงพอใจต่อระบบการรักษาความปลอดภัยและการรักษาความสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 74.42 เท่ากัน รองลงมาคือ การบำรุงรักษาอาคารและงานระบบต่าง ๆ คิดเป็นร้อยละ 48.84 ซึ่งน้อยกว่าปัจจัยอื่นในด้านนี้เป็นอย่างมาก ทั้งนี้ เป็นผลมาจาก ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบสามารถบริหารจัดการด้านระบบการรักษาความปลอดภัยและการรักษาความสะอาดได้อย่างเต็มที่ ในขณะที่การบริหารทรัพยากรอาคารและงานระบบของอาคารไปรษณีย์กลาง บางรัก เป็นการแบ่งการบริหารจัดการระหว่างศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร และไปรษณีย์กลาง แต่พื้นที่ด้านล่างของอาคารไปรษณีย์กลางเป็นผู้บริหารจัดการ

Ref. code: 25605916033250DYQ

4.4.4 ด้านกระบวนการเปลี่ยนแปลงพื้นที่

พนักงานมีความพึงพอใจต่อการประชาสัมพันธ์หรือการกระจายข่าวสารเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ทำการมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 58.14 รองลงมาคือ กระบวนการและวิธีการขนย้าย การเตรียมความพร้อมของพื้นที่ก่อนย้ายเข้า บริษัทผู้รับจ้างขนย้ายวัสดุอุปกรณ์ ระยะเวลาในการย้าย ระยะเวลาในการเตรียมการ และการรับฟังความคิดเห็นของพนักงาน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 53.49, 51.16, 46.51, 41.86, 39.53 และ 37.21 ตามลำดับ ทั้งนี้ ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร มีการประชาสัมพันธ์ให้พนักงานทราบมาตั้งแต่ต้นว่าพื้นที่ทำการเดิมเป็นเพียงพื้นที่ทำการชั่วคราวเท่านั้น ทำให้พนักงานทราบดีว่าต้องมีการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ทำการในอนาคต อย่างไรก็ตาม พนักงานแต่ละส่วนมีลักษณะงานแตกต่างกัน วัสดุอุปกรณ์ที่อยู่ในความรับผิดชอบจึงแตกต่างกัน ส่งผลให้พนักงานแต่ละคนต้องการเวลาในการเตรียมการไม่เท่ากัน ประกอบกับอัตรากำลังคนของบริษัทขนย้ายมีจำนวนน้อยเมื่อเทียบกับปริมาณงาน และแม้ว่าทางศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร จะมีการทำ workshop กับพนักงาน แต่ด้วยข้อจำกัดของลักษณะพื้นที่ จึงทำให้ไม่สามารถบริหารจัดการได้ตรงตามความต้องการของพนักงานอย่างครบถ้วน

จากผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้นมีความสอดคล้องกับ Voordt และ Wegen (2005) ที่กล่าวถึงเกณฑ์การเมินคุณภาพของอาคารไว้ว่า อาคารที่มีประสิทธิภาพ (efficiency) ต้องมีตำแหน่งที่ตั้งที่เหมาะสม เข้าถึงได้ง่าย ทางเข้า-ออกอาคารมีเพียงพอ การแบ่งพื้นที่มีความเหมาะสมและมีขนาดเพียงพอสำหรับกิจกรรมต่าง ๆ ความสูงในแนวดิ่งจากระดับพื้นถึงเพดานมีความเหมาะสม การใช้สีและวัสดุตกแต่งมีความเหมาะสมและง่ายต่อการทำความสะอาดและดูแลรักษา สิ่งอำนวยความสะดวกและอุปกรณ์เครื่องใช้ต่าง ๆ มีจำนวนเพียงพอกับความต้องการ ตลอดจนมีสภาพแวดล้อมภายในอาคารที่ดี นอกจากนี้ อาคารที่ดีต้องมีสุขภาพและความเหมาะสมทางกายภาพ (health and physical well-being) ซึ่งประกอบด้วย แสง เสียงรบกวน ตลอดจนอุณหภูมิและความชื้นในอากาศภายในอาคาร และยังสอดคล้องกับ Queensland Government (2011) ปัจจัยสำเร็จในการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ประการหนึ่ง คือ การมีส่วนร่วมของผู้ได้รับผลกระทบ โดยการมีปฏิสัมพันธ์และการสื่อสารกับบุคคลที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลง การแจ้งให้ผู้ได้รับผลกระทบทราบถึงวัตถุประสงค์ในการเปลี่ยนแปลง การศึกษาความต้องการและลักษณะการใช้งานของผู้ได้รับผลกระทบ และการประชาสัมพันธ์กระบวนการเปลี่ยนแปลงให้ผู้ได้รับผลกระทบทราบ

Ref. code: 25605916033250DYQ

บทที่ 5
สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 ความพึงพอใจต่อการเปลี่ยนแปลงพื้นที่

5.1.1.1 ด้านพื้นที่

ปัจจัยด้านพื้นที่ที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของพนักงานในการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ ประกอบด้วย 1) การเลือกทำเลที่ตั้ง เพราะส่งผลต่อความสะดวกสบายในการเดินทางของพนักงานโดยตรง 2) ขนาดพื้นที่และการออกแบบพื้นที่ใช้งาน เพราะสามารถตอบสนองการทำงานของพนักงานได้ตรงตามกิจกรรมและลักษณะงาน และ 3) บรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในพื้นที่ทำงาน เพราะส่งผลต่อสุขภาวะในการทำงานของพนักงาน

5.1.1.2 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและวัสดุอุปกรณ์สำนักงาน

ปัจจัยด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและวัสดุอุปกรณ์สำนักงานที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของพนักงานในการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ ประกอบด้วย 1) การจัดวางพื้นที่สนับสนุนอย่างเหมาะสมและเพียงพอ เช่น ห้องประชุม ห้องรับประทานอาหาร ที่จอดรถ เป็นต้น และ 2) การจัดวางวัสดุอุปกรณ์สำนักงานอย่างเหมาะสมและเพียงพอ ซึ่งล้วนอำนวยความสะดวกให้กับพนักงานได้อย่างเหมาะสมและเพียงพอต่อความต้องการใช้งาน

5.1.1.3 ด้านการบริหารทรัพยากรอาคาร

ปัจจัยด้านการบริหารทรัพยากรอาคารที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของพนักงานในการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ค่อนข้างมาก เนื่องจาก 2 ใน 3 ปัจจัยด้านการบริหารทรัพยากรอาคารในการวิจัยครั้งนี้มีสัดส่วนความพึงพอใจมากกว่าร้อยละ 74.00 ได้แก่ ระบบการรักษาความปลอดภัย เพราะทำให้พนักงานรู้สึกมั่นคงและปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และการรักษาความสะอาดและเป็นระเบียบเรียบร้อย เพราะช่วยให้พื้นที่สะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย ส่วนการบำรุงรักษาอาคารและงานระบบต่าง ๆ พนักงานมีความพึงพอใจค่อนข้างน้อย

5.1.1.4 ด้านกระบวนการเปลี่ยนแปลงพื้นที่

ปัจจัยด้านกระบวนการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของพนักงานในการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ ประกอบด้วย 1) การประชาสัมพันธ์/การกระจายข่าวสารเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ทำการ 2) การเตรียมการและกระบวนการย้าย และ 3) การรับฟังความคิดเห็นของพนักงาน

Ref. code: 25605916033250DYQ

ตารางที่ 5.1

ปัจจัยที่พนักงานมีความพึงพอใจสูงสุด 5 ลำดับแรก

ปัจจัย	สาเหตุ	
	สถานที่ (place)	กระบวนการ (process)
ขนาดพื้นที่อาคาร	มีขนาดใหญ่กว่าที่ทำการเดิม ประมาณ 5 เท่า	-
การรักษาความสะอาด	อาคารทำการปรับปรุงใหม่ จึงดูใหม่ สะอาด และเป็นระเบียบเรียบร้อย	มีการจัดสรรอัตรากำลังแม่บ้านในพื้นที่ต่าง ๆ อย่างเหมาะสม
ระบบการรักษาความปลอดภัย	-	มีระบบรักษาความปลอดภัยที่ดี ทั้งพนักงานรักษาความปลอดภัย กล้องวงจรปิด และระบบสแกนบัตรพนักงาน
ความสว่างภายในพื้นที่ทำงาน	การใช้ผนังกระจกทำให้มีแสงธรรมชาติส่องผ่านเข้ามาภายในอาคาร	-
บรรยากาศภายในพื้นที่ทำงาน	ความใหม่ของพื้นที่ พื้นที่โล่งเพดานสูง แสงสว่างทั่วถึง	-

ตารางที่ 5.2

ปัจจัยที่พนักงานมีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย

ปัจจัย	สาเหตุ	
	สถานที่ (place)	กระบวนการ (process)
อุณหภูมิและระบบการระบายอากาศ	ความสูงของเพดานที่ไม่เท่ากันในแต่ละชั้น ทำให้ควบคุมระดับอุณหภูมิได้ยาก และความชื้นในอากาศ	-

Ref. code: 25605916033250DYQ

ตารางที่ 5.2 (ต่อ)

ปัจจัยที่พนักงานมีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย

ปัจจัย	สาเหตุ	
	สถานที่ (place)	กระบวนการ (process)
การใช้สีและวัสดุตกแต่งภายใน	การออกแบบที่เน้นโทนสีเข้ม	-
ความสะดวกในการเดินทาง	ไม่มีรถไฟฟ้าวิ่งผ่านด้านหน้า และมีรถประจำทางที่วิ่งผ่านเพียง 2 สาย	-
ตำแหน่งที่ตั้งของที่ทำการใหม่	ทำเลที่ตั้งห่างจากแหล่งชุมชนและพื้นที่ศูนย์กลางทางธุรกิจ	-
การบำรุงรักษาอาคารและงานระบบต่าง ๆ	-	การแบ่งการบริหารจัดการระหว่าง TCDC และไปรษณีย์กลาง ทำให้บริหารจัดการได้ไม่เต็มที่
บริษัทผู้รับจ้างขนย้ายวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ	-	อัตรากำลังคนน้อยกว่าปริมาณงาน
ระยะเวลาในการย้ายที่ทำการ ระยะเวลาในการเตรียมการก่อนการย้ายที่ทำการ	-	ลักษณะงานแตกต่างกัน วัสดุอุปกรณ์ที่อยู่ในความรับผิดชอบจึงแตกต่างกัน จึงต้องการเวลาไม่เท่ากัน
การรับฟังความคิดเห็นของพนักงาน	ข้อจำกัดของลักษณะพื้นที่ทำให้ไม่สามารถออกแบบพื้นที่ใช้สอยได้ตรงตามความต้องการใช้งานได้ทั้งหมด	-

5.1.2 ผลการศึกษาลักษณะทางกายภาพ (ก่อนและหลังการเปลี่ยนแปลง)

ผลการเปรียบเทียบลักษณะทางกายภาพก่อนและหลังการเปลี่ยนแปลง พบว่า ลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ทำการเดิม ณ ศูนย์การค้าเอ็มโพเรียม และพื้นที่ทำการใหม่ ณ อาคารไปรษณีย์กลางบางรัก มีความแตกต่างกันในด้านทำเลที่ตั้ง อายุอาคาร ขนาดพื้นที่ จำนวนชั้น ระบบทางสัญจรภายในอาคาร

Ref. code: 25605916033250DYQ

และการออกแบบพื้นที่ใช้สอย โดยที่ทำการใหม่จะเปรียบที่ทำการเดิมในเกือบทุกด้าน ทั้งขนาดพื้นที่ที่มากกว่าถึง 5 เท่า จำนวนชั้นที่มากกว่า ส่งผลให้สามารถออกแบบพื้นที่ใช้สอยได้เป็นสัดส่วนมากกว่า แต่เนื่องจากอายุอาคารที่ทำการใหม่ที่มากกว่าที่ทำการเดิม การใช้งานพื้นที่อาคารเก่าและโครงสร้างอาคารเดิมจึงเกลายป็นข้อจำกัดประการหนึ่งที่ส่งผลให้การออกแบบพื้นที่ใช้สอยยังไม่มีประสิทธิภาพสูงสุด ทั้งนี้ ทำเลที่ตั้งของที่ทำการเดิมมีความได้เปรียบมากกว่า เนื่องจากอยู่ใกล้ถนนสายหลัก แหล่งชุมชน ห้างสรรพสินค้า และมีรถไฟฟ้าผ่านด้านหน้าอาคาร นอกจากนี้ ยังพบว่าปัจจัยด้านลักษณะทางกายภาพส่วนใหญ่ส่งผลต่อความพึงพอใจของพนักงานของศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับปานกลาง โดยขนาดพื้นที่อาคารเป็นปัจจัยที่พนักงานพึงพอใจมากที่สุด เนื่องจากพื้นที่อาคารที่ทำการใหม่ที่มีพื้นที่ใช้สอย 5,126 ตารางเมตร ซึ่งมากกว่าพื้นที่อาคารที่ทำการเก่าที่มีพื้นที่ใช้สอยเพียง 914 ตารางเมตร

5.1.3 ผลการศึกษาแนวคิด นโยบาย บริบทภายในองค์กร

ผลการศึกษาแนวคิด นโยบาย และบริบทภายในองค์กร พบว่า ที่ทำการเดิมของศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร เป็นพื้นที่ทำงานชั่วคราว ซึ่งมีแผนงานที่จะต้องจัดหาพื้นที่ทำการถาวร โดยอาคารไปรษณีย์กลาง บางรัก เป็นพื้นที่ที่มีความน่าสนใจ ทั้งขนาดพื้นที่อาคารและสถาปัตยกรรมอาคารเก่า ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร ที่ต้องการเพิ่มคุณค่าของทรัพย์สินที่มีโดยการใช้ความคิดสร้างสรรค์ กลุ่มผู้ใช้บริการของศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่เป็นคนรุ่นใหม่ จึงทำให้เกิดการเชื่อมโยงคุณค่าไปสู่คนรุ่นใหม่ได้ ทั้งนี้ พบว่าปัจจัยด้านแนวคิด นโยบาย และบริบทภายในองค์กร ค่อนข้างส่งผลต่อความพึงพอใจของพนักงานของศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร เนื่องจากการเลือกใช้อาคารเก่าเป็นที่ทำการของศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร เป็นความท้าทายของผู้บริหารที่จะต้องออกแบบพื้นที่ใช้สอยให้สามารถตอบสนองความต้องการและสอดคล้องกับกิจกรรมหรืองานของพนักงานภายใต้ข้อจำกัดของโครงสร้างอาคารเดิม

5.1.4 ผลการศึกษากระบวนการเตรียมการและการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงพื้นที่

ผลการศึกษากระบวนการเตรียมการและการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ พบว่า กระบวนการเตรียมการและการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ ประกอบด้วย การแจ้งให้พนักงานทราบถึงการเปลี่ยนแปลง การเตรียมการขนย้ายวัสดุอุปกรณ์ โดยทำการบรรจุลงกล่อง ลงรหัสเพื่อแยกของตามแผนก นำไปวางไว้ที่จุดพักสิ่งของบริเวณ loading และหน้าลิฟต์ขนของ และให้บริษัทที่ว่าจ้างให้ทำการขนย้ายเข้ามาขนของไปยังที่โกดัง ในส่วนของพื้นที่สำนักงานต้องทำการจัดซื้อหรือย้ายโต๊ะทำงานเข้าในพื้นที่ให้แล้วเสร็จก่อนเดือนพฤศจิกายน ส่วนปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ประกอบด้วย 1) ปัจจัยด้านพื้นที่ ได้แก่ ทำเลที่ตั้ง ขนาดพื้นที่ การออกแบบพื้นที่ใช้สอย 2) ปัจจัยด้านบุคคล ได้แก่ ความต้องการและความร่วมมือของพนักงาน และ 3) ปัจจัยด้านกระบวนการ ได้แก่ กระบวนการในการ

Ref. code: 25605916033250DYQ

เตรียมการทั้งก่อน ระหว่าง และหลังการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ ทั้งนี้ พบว่าปัจจัยด้านกระบวนการเตรียมการและการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ ส่งผลต่อความพึงพอใจของพนักงานของศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมาก เนื่องจากเป็นสิ่งที่ส่งผลโดยตรงต่อความพึงพอใจของพนักงาน ตั้งแต่การประชาสัมพันธ์ข่าวสารข้อมูล การเตรียมความพร้อม การกำหนดกระบวนการและระยะเวลาการดำเนินการอย่างเหมาะสม ตลอดจนการให้พนักงานเข้าไปมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น วางแผน และบริหารจัดการ

5.2 ข้อจำกัดในการวิจัย

5.2.1 การวิจัยครั้งนี้ทำการศึกษาการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ของศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานครไปยังอาคารไปรษณีย์กลาง บางรัก ซึ่งเป็นต้นแบบการใช้ประโยชน์ในอาคารเก่าเป็นอาคารแรก จึงทำให้มีข้อจำกัดในเรื่องข้อมูลที่ไม่สามารถเปรียบเทียบกับกรณีศึกษาอื่นได้

5.2.2 การวิจัยครั้งนี้ทำการกำหนดเกณฑ์การแบ่งระดับความพึงพอใจของพนักงานเพื่อประกอบการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เท่านั้น โดยกำหนดจากความคิดเห็นของผู้วิจัย ซึ่งเกณฑ์การแบ่งระดับความพึงพอใจของพนักงานอาจแตกต่างกันตามความคิดเห็นของผู้วิจัยแต่ละคน

5.2.3 การวิจัยครั้งนี้จัดทำขึ้นหลังจากที่มีการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร ทำให้ผู้วิจัยไม่สามารถทำการศึกษาลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ก่อนการเปลี่ยนแปลงได้ ซึ่งส่งผลให้ผลการศึกษาลักษณะทางกายภาพยังไม่มีความสมบูรณ์

5.2.4 ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร ไม่สามารถให้ข้อมูลที่จำเป็นต้องใช้ในการทำวิจัยได้ เช่น ภาพถ่ายภายในพื้นที่สำนักงาน การเข้าไปในพื้นที่ส่วนตัวของสมาชิก เป็นต้น

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

ผู้บริหารทรัพยากรกายภาพของศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบควรปรับปรุงและพัฒนาประสิทธิภาพในการบริหารจัดการให้สามารถตอบสนองความต้องการของพนักงาน โดยการให้พนักงานได้ให้ข้อมูลต่าง ๆ เพื่อให้วางแผนการดำเนินงานทั้งกระบวนการและระยะเวลาอย่างเหมาะสม ตลอดจนได้แสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการดำเนินการ เนื่องจากพนักงานเป็น

Ref. code: 25605916033250DYQ

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบลำดับแรกที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากการเปลี่ยนแปลงพื้นที่

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

5.3.2.1 ผู้สนใจศึกษาควรทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) หรือการสนทนากลุ่ม (focus group) เพื่อให้ทราบแนวทางการปฏิบัติและแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ ซึ่งจะช่วยให้ได้ผลการวิจัยที่ครบถ้วนสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

5.3.2.2 ผู้สนใจศึกษาควรทำการเปรียบเทียบผลการศึกษากับกรณีศึกษาอื่น ๆ เพื่อศึกษาว่าผลการศึกษาที่ได้มีความเหมือนหรือแตกต่างจากกรณีศึกษาอื่นหรือไม่ อย่างไร

5.3.2.3 ผู้สนใจศึกษาควรทำการศึกษาในลักษณะเดียวกันนี้เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บริการที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบกรุงเทพมหานคร

Ref. code: 25605916033250DYQ

รายการอ้างอิง

หนังสือและบทความ

จิระวัฒน์ วงศ์สวัสดิ์วัฒน์. (2538). *ทัศนคติ ความเชื่อ และพฤติกรรม: การวัด การพยากรณ์และการเปลี่ยนแปลง* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สามดีการพิมพ์.

บริษัท SHMA จำกัด. (ม.ป.ป.). *TCDC Bangkok*. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.

บัณฑิต จุลาสัย และเสริชย์ โชติพานิช. (2547). *การบริหารทรัพยากรกายภาพ* (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บุญชม ศรีสะอาด. (2535). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

ปิ่นรัชฎ์ กาญจนัษฐิติ. (2552). *การอนุรักษ์มรดกสถาปัตยกรรมและชุมชน* (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วัลลี พุทโสม. (2550). *ทฤษฎีองค์การสำหรับองค์การสมัยใหม่.* สระบุรี: ฮอบบินส์ พรินท์ติ้ง.

วิรัช สงวนวงศ์วาน. (2547). *การจัดการและพฤติกรรมองค์กร*. กรุงเทพฯ: เพียร์สัน เอ็ดดูเคชั่น อินโดไชน่า.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2545). องค์กรและการจัดการ. กรุงเทพฯ: ไดมอน อิน บิสสิเน็ต เวิร์ล.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2546). *การบริหารการตลาดยุคใหม่*. กรุงเทพฯ: ธรรมสาร.

ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ. (ม.ป.ป.). *คู่มือการเช่าพื้นที่ของศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ (TCDC) : กรุงเทพฯ และเชียงใหม่*. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.

สุวิมล ติรกานันท. (2551). *การสรางเครื่องมือวัดตัวแปรในการวิจัยทางสังคมศาสตร์ แนวทางสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย.

เสริชย์ โชติพานิช. (2549). *การบริหารทรัพยากรกายภาพ* (เอกสารประกอบการสอน). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Barrett, P. S. (1995). *Facilities management towards best practice*. London: Blackwell Science.

Clayton, A. P. (1976). *ERG theory of motivation Clayton Alderfer's revision of Abraham Maslow.* New York: Harper and Row.

Cochran, W. G. (1953). *Sampling techiques*. New York: John Wiley & Sons.

Kotler, P. (2000). Marketing management (the millennium edition). New Jersey: Prentice Hall.

Maslow, A. (1970). *Motivation and personality*. New York: Harper and Row.

Millet, J. D. (1954). *Management in the publics service : the quest for effective performance*. New York: Mcgraw-Hill.

Ref. code: 25605916033250DYQ

Mullins, L. T. (1985). *Management and orgnisational behaviour*. London: Pitman.

Preiser, W., Rabinowitz, H., & White, E. (1988). *Post-occupancy evaluation.* New York: Van Nostrand Reinhold.

Schein, E. H. (1992). *Organizational culture and leadership* (2nd ed.). San Francisco: Jossey-Bass.

Voordt, D. J. M. van der., & Wegen, H. B. R. Van. (2005). *Architecture in use: an introduction to the programming, design and evaluation of buildings*. Oxford: Elsevier, Architectural Press.

Wener, R. (1989). *Advances in evaluation of the built environment.* New York: Plenum.

บทความวารสาร

อากาศ วังน้อย. (2552). แนวทางการออกแบบและบริหารจัดการพื้นที่เปิดโล่งภายนอกอาคารสำนักงานเพื่อก่อให้เกิดกิจกรรมปฏิสัมพันธ์ที่สนับสนุนสุขภาวะทางจิตวิญญาณของผู้ใช้งานพื้นที่. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี*. 11(2), 61-71.

Johnson, R. B. & Onwuegbuzie, A. J. (2004). Mixed methods research: a research paradigm whose time has come. *Education Research*. 33(7), 14-26.

Loretto, W., Platt, S., & Popham, F. (2010). Workplace change and employee mental health: results from a longitudinal study. *British Journal of Management*. 21(2), 526-540.

Riratanaphong, C. (2009). Innovative workplace design: a case study of the Faculty of Architecture, Delft University of Technology. *Journal of Architectural/Planning Research and Studies.* 6(3), 67-86.

Stojanovic, et al. (2014). Markets of food with nutritive and health claim: producers' and retailers' perspectives. *Economic Horizons Journal*. 16(1), 61-72.

วิทยานิพนธ์

ไพลิน อุดมตระกูลวงศ์. (2559). *การศึกษากระบวนการเตรียมการในการเปลี่ยนแปลงพื้นที่สำนักงาน: กรณีศึกษา สำนักงานบริเวณศูนย์กลางธุรกิจกรุงเทพมหานคร*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง, สาขาสถาปัตยกรรม.

Ref. code: 25605916033250DYQ

Riratanaphong, C. (2011). *Performance measurement of workplace change in two different cultural contexts*. Delft University of Technology, Faculty of Architecture and the Built Environment, Real Estate and Housing Department.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (5 ธันวาคม 2560). *โครงสร้างการจัดกลุ่มอุตสาหกรรมและหมวดธุรกิจของตลาดหลักทรัพย์ฯ*. [ออนไลน]. สืบค้นจาก: https://www.set.or.th/th/products/index/files/2015-2-12_SET-Industry-Group-Sector-Classification-Final-version_V1.pdf

ธงชัย ชลศิริพงษ์. (20 กันยายน 2560). *รีวิว TCDC ใหม่ ตั้งในไปรษณีย์กลางบางรัก ยึดครอง 5 ชั้น สวรรค์ของนักออกแบบที่พลาดไม่ได้*. [ออนไลน]. สืบค้นจาก: https://brandinside.asia/tcdc-new-bangrak-post-office

บริษัท อิน ดีไซน์ แอนด์ คอนซัลแตนท์ จำกัด. (30 ตุลาคม 2560). *การออกแบบตกแต่งสำนักงาน.* [ออนไลน์]. สืบค้นจาก https://www.indesign-th.com/Office%20Design%20Knowledge%201.html

ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ. (20 กันยายน 2560). *บริการของ TCDC*. [ออนไลน]. สืบค้นจาก: https://www.tcdc.or.th/about/our-service/?lang=th

ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ. (20 กันยายน 2560). *รู้จัก TCDC*. [ออนไลน]. สืบค้นจาก :https://www.tcdc.or.th/about/

ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ. (20 กันยายน 2560). *วิสัยทัศน์และพันธกิจ.* [ออนไลน]. สืบค้นจาก :https://web.tcdc.or.th/th/aboutus/vision

ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ. (30 ตุลาคม 2560). *Creative knowledge: รวมธุรกิจในฝันขนาดย่อม ตอนที่ 4.* [ออนไลน]. สืบค้นจาก: http://www.tcdc.or.th/articles/business-industrial/16248/#REALITY-DREAM-BUSINESS—รวมธุรกิจในฝันขนาดย่อม-ตอนที่-4

สมาคมวิชาชีพการบริหารทรัพยากรอาคาร. (2560). *สาระความรู้*. [ออนไลน์]. สืบค้นจาก: http://www.tfma.or.th

อภิสิทธิ์ ไล่สัตรูไกล. (20 กันยายน 2560). *TCDC เจริญกรุง Design Center โฉมใหม่บนตึกเก่าไปรษณีย์กลางที่มีอายุเกือบ 80 ปี*. [ออนไลน]. สืบค้นจาก: http://www.adaymagazine.com/articles/draft-13

ไอรดา รื่นภิรมย์ใจ. (30 ตุลาคม 2560). *TCDC เจริญกรุง Design Center โฉมใหม่บนตึกเก่าไปรษณีย์กลางที่มีอายุเกือบ 80 ปี*. [ออนไลน]. สืบค้นจาก: http://www.adaymagazine.com/articles/draft-13

Ref. code: 25605916033250DYQ

Builder News. (18 พฤศจิกายน 2560). *การบริหารจัดการอาคารสถานที่ Facility management*. [Online]. สืบค้นจาก: http://www.buildernews.in.th/?p=9315

Gemma R. (1 พฤศจิกายน 2560). *7 Essential factors you need to consider when picking an office space*. [Online]. Retrieved from: http://foundersguide.com/7-essential-factors-you-need-to-consider-when-picking-an-office-space

Ref. code: 25605916033250DYQ

ภาคผนวก

Ref. code: 25605916033250DYQ

ภาคผนวก ก
การหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม (IOC)

แบบสัมภาษณ์
การศึกษาความพึงพอใจของพนักงานที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ : กรณีศึกษา ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร

แบบสัมภาษณ์นี้เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลประกอบการทำวิทยานิพนธ์ตามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิด นโยบาย บริบทภายในองค์กร ผังอาคารและการจัดสรรพื้นที่ รวมถึงกระบวนการและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ โดยแบบสัมภาษณ์นี้มีทั้งหมด 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 แนวคิด /นโยบาย และบริบทภายในองค์กร

ส่วนที่ 3 กระบวนการเตรียมการและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงพื้นที่

ในการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม (IOC) ของแบบสัมภาษณ์ชุดนี้ มีการกำหนดค่าคะแนนออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่

+1 หมายถึง ข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาหรือไม่

-1 หมายถึง ข้อคำถามไม่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา

นางสาวสิรินันท์ พุฒเมือง
นักศึกษาปริญญาโท สาขานวัตกรรมการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
โทรศัพท์ 08-1557-7848 อีเมล์ minesirinan@gmail.com

Ref. code: 25605916033250DYQ

ข้อคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			IOC	ข้อเสนอแนะ
	ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3		
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์					
1. ชื่อ – นามสกุล	1	1	0	0.67	ควรทราบอยู่แล้วว่าคนที่ไปสัมภาษณ์มีคุณสมบัติอย่างไร
2. ตำแหน่งงาน	1	1	0	0.67	
3. บริษัท/องค์กร/หน่วยงาน	1	1	0	0.67	
4. ประสบการณ์การทำงาน (ปี)	1	1	0	0.67	
5. หน้าที่ความรับผิดชอบ/ความเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบกรุงเทพมหานคร	1	1	0	0.67	
ส่วนที่ 2 แนวคิด /นโยบาย และบริบทภายในองค์กร					
1. ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบกรุงเทพมหานคร มีแนวคิดหรือนโยบายการดำเนินงานอย่างไร	1	1	1	1.00	
2. ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบกรุงเทพมหานคร มีบริบทภายในองค์กรอย่างไร ทั้งด้านรูปแบบองค์กร วิสัยทัศน์ขององค์กร โครงสร้างองค์กร รูปแบบการดำเนินงาน และวัฒนธรรมองค์กร	1	1	1	1.00	
ส่วนที่ 2 กระบวนการเตรียมการและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงพื้นที่					
1. ในอดีตที่ผ่านมา ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร ได้ทำการเปลี่ยนแปลงพื้นที่หรือไม่ เมื่อใด และอย่างไร	1	1	1	1.00	เพิ่มคำว่า “เพราะเหตุใด”

Ref. code: 25605916033250DYQ

ข้อคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			IOC	ข้อเสนอแนะ
	ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3		
2. ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบกรุงเทพมหานคร ต้องทำการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ (ย้ายจากศูนย์การค้าเอ็มโพเรียม) เพราะเหตุใด	1	1	1	1.00	
3. ในการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบกรุงเทพมหานคร (ย้ายจากศูนย์การค้าเอ็มโพเรียม) มีเกณฑ์ในการพิจารณาเลือกพื้นที่ใหม่อย่างไร	1	1	1	1.00	
4. ทำไมจึงเลือกเปลี่ยนแปลงศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบกรุงเทพมหานครจากศูนย์การค้าเอ็มโพเรียมไปยังอาคารไปรษณีย์กลางบางรัก	1	1	1	1.00	
5. การเปลี่ยนแปลงพื้นที่ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบกรุงเทพมหานคร ส่งผลกับรูปแบบการดำเนินงานหรือวัฒนธรรมองค์กรหรือไม่อย่างไร	1	1	1	1.00	

Ref. code: 25605916033250DYQ

ข้อคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			IOC	ข้อเสนอแนะ
	ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3		
6. พื้นที่ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร ที่ศูนย์การค้าเอ็มโพเรียมกับอาคารไปรษณีย์กลาง บางรัก มีความคล้ายคลึงกันอย่างไร	1	1	1	1.00	
7. พื้นที่ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร ที่ศูนย์การค้าเอ็มโพเรียมกับอาคารไปรษณีย์กลาง บางรัก มีความแตกต่างกันอย่างไร ส่งผลอย่างไร และเตรียมการรองรับความแตกต่างดังกล่าวอย่างไร	1	1	1	1.00	
8. แนวคิดในการออกแบบพื้นที่ใช้งาน ณ ที่ทำการใหม่เป็นอย่างไร	1	1	1	1.00	
9. ใครเป็นผู้มีหน้าที่หลักในการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร จากศูนย์การค้าเอ็มโพเรียมไปยังอาคารไปรษณีย์กลาง บางรัก	1	1	1	1.00	

Ref. code: 25605916033250DYQ

ข้อคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			IOC	ข้อเสนอแนะ
	ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3		
10. กลยุทธ์ในการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบกรุงเทพมหานคร คืออะไร ในแต่ละช่วง (ก่อนดำเนินการ ระหว่างดำเนินการ และหลังดำเนินการ) มีความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร	1	1	1	1.00	
11. ในการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบกรุงเทพมหานคร มีขั้นตอนการดำเนินการอย่างไร และใช้ระยะเวลาในแต่ละขั้นตอนเท่าใด	1	1	1	1.00	
12. แผนการย้ายพื้นที่และการขนย้ายสิ่งของ วัสดุอุปกรณ์และเฟอร์นิเจอร์ เป็นอย่างไร	1	1	1	1.00	
13. ในการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบกรุงเทพมหานคร มีการว่าจ้างหน่วยงานภายนอกองค์กรในการดำเนินการหรือไม่ ถ้ามีมีเกณฑ์ในการพิจารณาว่าจ้างอย่างไร	1	1	1	1.00	

Ref. code: 25605916033250DYQ

ข้อคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			IOC	ข้อเสนอแนะ
	ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3		
14. แนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรกายภาพ (Facility Management) ในพื้นที่ทำการใหม่ของศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบกรุงเทพมหานคร (ไปรษณีย์กลาง บางรัก) เป็นอย่างไร ทั้งด้านการจัดสรรพื้นที่ การจัดการ และการบำรุงรักษา	1	1	1	1.00	
15. ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบกรุงเทพมหานคร มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและมีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการเปลี่ยนแปลงพื้นที่หรือไม่อย่างไร	1	1	1	1.00	
16. ในการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบกรุงเทพมหานคร มีการประชาสัมพันธ์ การกระจายข้อมูลข่าวสาร และการรับฟังความคิดเห็นอย่างไร ผ่านช่องทางใด และมีวิธีการจัดการกับผลตอบรับหรือความคิดเห็นที่ได้รับอย่างไร	1	1	1	1.00	

Ref. code: 25605916033250DYQ

ข้อคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			IOC	ข้อเสนอแนะ
	ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3		
17. ในการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบกรุงเทพมหานคร คาดหวังผลอย่างไรและผลที่เกิดขึ้นจริงเป็นอย่างไร	1	1	1	1.00	
18. ในการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบกรุงเทพมหานคร พบปัญหาหรืออุปสรรคหรือไม่ อย่างไรและมีวิธีการแก้ไขอย่างไร	1	1	1	1.00	
19. ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบกรุงเทพมหานคร มีแผนการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ในอนาคตหรือไม่ เพราะเหตุใดและเป็นอย่างไร	1	1	1	1.00	

Ref. code: 25605916033250DYQ

การหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม (IOC)

แบบสอบถาม

การศึกษาความพึงพอใจของพนักงานที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ : กรณีศึกษา ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร

แบบสอบถามนี้เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลประกอบการทำวิทยานิพนธ์ตามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความพึงพอใจของพนักงานที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร โดยแบบสอบถามนี้มีทั้งหมด 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ความพึงพอใจต่อการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเพิ่มเติม

ในการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม (IOC) ของแบบสอบถามชุดนี้ มีการกำหนดค่าคะแนนออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่

+1 หมายถึง ข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาหรือไม่

-1 หมายถึง ข้อคำถามไม่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา

นางสาวสิรินันท์ พุฒเมือง
นักศึกษาปริญญาโท สาขานวัตกรรมการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
โทรศัพท์ 08-1557-7848 อีเมล์ minesirinan@gmail.com

Ref. code: 25605916033250DYQ

ข้อคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			IOC	ข้อเสนอแนะ
	ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3		
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม					
1. อายุ (ปี)	1	1	1	1.00	
2. ตำแหน่งงาน	1	1	1	1.00	
3. ประสบการณ์การทำงานกับศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบกรุงเทพมหานคร	1	1	1	1.00	
4. รายได้ส่วนบุคคล (บาท/เดือน)	1	1	1	1.00	
5. ที่พักอาศัยในปัจจุบัน	1	1	1	1.00	
6. การเดินทางมาทำงานที่ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบกรุงเทพมหานคร (อาคารไปรษณีย์กลาง บางรัก)	1	1	1	1.00	
7. การย้ายที่ทำการศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบส่งผลกระทบต่อค่าครองชีพของท่านอย่างไร	1	1	1	1.00	
8. กรณีที่ค่าครองชีพเพิ่มขึ้นท่านคิดว่าเป็นปัญหาต่อการดำรงชีวิตหรือการทำงานในที่ทำการใหม่หรือไม่	1	1	1	1.00	
ส่วนที่ 2 ความพึงพอใจต่อการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร					
<u>ด้านพื้นที่</u>					
1. ตำแหน่งที่ตั้งของที่ทำการใหม่	1	1	1	1.00	
2. ความสวยงาม/สภาพแวดล้อมโดยรวมของที่ทำการใหม่	1	1	1	1.00	
3. ขนาดพื้นที่อาคารที่ทำการใหม่	1	1	1	1.00	
4. การจัดสรรพื้นที่ใช้งานในแต่ละส่วน	1	1	1	1.00	

Ref. code: 25605916033250DYQ

ข้อคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			IOC	ข้อเสนอแนะ
	ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3		
5. ความยืดหยุ่นในการปรับพื้นที่ใช้งาน	1	1	1	1.00	
6. ความสะดวกในการเดินทางมาทำงาน ณ ที่ทำการใหม่	1	1	1	1.00	
7. บรรยากาศภายในพื้นที่ทำงาน	1	1	1	1.00	
8. การใช้สีและวัสดุตกแต่งภายใน	1	1	1	1.00	
9. อุณหภูมิและระบบการระบายอากาศ	1	1	1	1.00	
10. ความสว่างภายในพื้นที่ทำงาน	1	1	1	1.00	
11. ระดับเสียงภายในพื้นที่ทำงาน	1	1	1	1.00	
12. กลิ่นภายในพื้นที่ทำงาน	1	1	1	1.00	
<u>ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและวัสดุอุปกรณ์สำนักงาน</u>					
13. ความเหมาะสมของการจัดวางพื้นที่สนับสนุนต่าง ๆ เช่น ที่จอดรถ ห้องประชุม พื้นที่พักผ่อน เป็นต้น	1	1	1	1.00	
14. พื้นที่สนับสนุนต่าง ๆ เช่น ที่จอดรถ ห้องประชุม พื้นที่พักผ่อน เป็นต้น มีความเพียงพอต่อความต้องการใช้	1	1	1	1.00	
15. ความเหมาะสมของการจัดวางวัสดุอุปกรณ์สำนักงาน เช่น เครื่องถ่ายเอกสาร เครื่องพิมพ์ ตู้กดน้ำ เป็นต้น	1	1	1	1.00	

Ref. code: 25605916033250DYQ

ข้อคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			IOC	ข้อเสนอแนะ
	ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3		
16. วัสดุอุปกรณ์สำนักงาน เช่น เครื่องถ่ายเอกสาร เครื่องพิมพ์ ตู้กดน้ำ เป็นต้น มีความเพียงพอต่อความต้องการใช้	1	1	1	1.00	
<u>ด้านการบริหารทรัพยากรอาคาร</u>					
17. การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อย	1	1	1	1.00	
18. ระบบการรักษาความปลอดภัย เช่น รปภ. กล้องวงจรปิด คีย์การ์ด เป็นต้น	1	1	1	1.00	
19. การบำรุงรักษาอาคารและงานระบบต่าง ๆ	1	1	1	1.00	ยกตัวอย่างประกอบ เช่น
<u>ด้านกระบวนการเปลี่ยนแปลงพื้นที่</u>					
20. การประชาสัมพันธ์/การกระจายข่าวสารเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ทำการ	1	1	1	1.00	
21. การรับฟังความคิดเห็นของพนักงาน	1	1	1	1.00	
22. การเตรียมความพร้อมของพื้นที่ที่ทำการใหม่ก่อนย้ายเข้า	1	1	1	1.00	
23. ระยะเวลาในการเตรียมการก่อนทำการย้ายที่ทำการ	1	1	1	1.00	
24. ระยะเวลาในการดำเนินการย้าย	1	1	1	1.00	ตัดคำว่า “ดำเนินการ” ออก
25. กระบวนการ/วิธีการขนย้าย	1	1	1	1.00	
26. บริษัทผู้รับจ้างขนย้ายวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ	1	1	1	1.00	

Ref. code: 25605916033250DYQ

ข้อคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			IOC	ข้อเสนอแนะ
	ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3		
ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเพิ่มเติม					
1. ความคิดเห็นเพิ่มเติม	1	1	1	1.00	

Ref. code: 25605916033250DYQ

ภาคผนวก ข
แบบสัมภาษณ์

THAMMASAT
DESIGN SCHOOL

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

Faculty of Architecture and Planning, Thammasat University

อาคารคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี 12121

โทรศัพท์ 0-2986-9434, 0-2986-9605-6 โทรสาร 0-2986-8067 http://www.arch.tu.ac.th e-mail: infoiaarch@tu.ac.th

เรียน

เนื่องด้วยนางสาวสิรินันท์ พุฒเมือง นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชานวัตกรรมการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง กระบวนการเตรียมการและการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ และผลกระทบต่อความพึงพอใจผู้ใช้งานอาคาร: กรณีศึกษา ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดนโยบาย บริบทภายในองค์กร ผังอาคารและการจัดสรรพื้นที่ รวมถึงกระบวนการและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงพื้นที่

คณะฯ เล็งเห็นว่าท่านเป็นผู้มีประสบการณ์ สามารถถ่ายทอดความรู้อันเป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์หัวข้อดังกล่าวได้เป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน เพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นางสาวสิรินันท์ พุฒเมือง ได้นัดเวลาและสถานที่ในการเข้าพบและสัมภาษณ์ ทั้งนี้ ได้แนบคำถามมาให้ท่านได้พิจารณาด้วยและขอขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอรับรองว่าจะใช้ข้อมูลที่ได้เพื่อการศึกษาเท่านั้น จะไม่เปิดเผยข้อมูลใด ๆ แก่บุคคลภายนอก และขอขอบคุณผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ที่ได้ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ทั้งนี้ ข้อมูลที่ได้รับจะเป็นประโยชน์แก่วงการวิชาการต่อไป

นางสาวสิรินันท์ พุฒเมือง
นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชานวัตกรรมการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
โทรศัพท์ 08-1557-7848 E-mail: minesirinan@gmail.com

Ref. code: 25605916033250DYQ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

1.1 ชื่อ – นามสกุล

1.2 ตำแหน่งงาน

1.3 บริษัท/องค์กร/หน่วยงาน

1.4 ประสบการณ์การทำงาน (ปี)

1.5 หน้าที่ความรับผิดชอบ/ความเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร

ส่วนที่ 2 แนวคิด /นโยบาย และบริบทภายในองค์กร

2.1 ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร มีแนวคิดหรือนโยบายการดำเนินงานอย่างไร

2.2 ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร มีบริบทภายในองค์กรอย่างไร ทั้งด้านรูปแบบองค์กร วิสัยทัศน์ขององค์กร โครงสร้างองค์กร รูปแบบการดำเนินงาน และวัฒนธรรมองค์กร

ส่วนที่ 3 กระบวนการเตรียมการและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงพื้นที่

3.1 ในอดีตที่ผ่านมา ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร ได้ทำการเปลี่ยนแปลงพื้นที่หรือไม่ เมื่อใด อย่างไร และเพราะเหตุใด

3.2 ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร ต้องทำการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ (ย้ายจากศูนย์การค้าเอ็มโพเรียม) เพราะเหตุใด

3.3 ในการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร (ย้ายจากศูนย์การค้าเอ็มโพเรียม) มีเกณฑ์ในการพิจารณาเลือกพื้นที่ใหม่อย่างไร

3.4 ทำไมจึงเลือกเปลี่ยนแปลงศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร จากศูนย์การค้าเอ็มโพเรียม ไปยังอาคารไปรษณีย์กลาง บางรัก

3.5 การเปลี่ยนแปลงพื้นที่ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร ส่งผลกับรูปแบบการดำเนินงาน หรือวัฒนธรรมองค์กรหรือไม่ อย่างไร

3.6 พื้นที่ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร ที่ศูนย์การค้าเอ็มโพเรียมกับอาคารไปรษณีย์กลาง บางรัก มีความคล้ายคลึงกันอย่างไร

Ref. code: 25605916033250DYQ

3.7 พื้นที่ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร ที่ศูนย์การค้าเอ็มโพเรียมกับอาคารไปรษณีย์กลาง บางรัก มีความแตกต่างกันอย่างไร ส่งผลอย่างไร และเตรียมการรองรับความแตกต่างดังกล่าวอย่างไร

3.8 แนวคิดในการออกแบบพื้นที่ใช้งาน ณ ที่ทำการใหม่ เป็นอย่างไร

3.9 ใครเป็นผู้มีหน้าที่หลักในการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร จากศูนย์การค้าเอ็มโพเรียมไปยังอาคารไปรษณีย์กลาง บางรัก

3.10 กลยุทธ์ในการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร คืออะไร ในแต่ละช่วง (ก่อนดำเนินการ ระหว่างดำเนินการ และหลังดำเนินการ) มีความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

3.11 ในการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร มีขั้นตอนการดำเนินการอย่างไร และใช้ระยะเวลาในแต่ละขั้นตอนเท่าใด

3.12 แผนการย้ายพื้นที่และการขนย้ายสิ่งของ วัสดุอุปกรณ์ และเฟอร์นิเจอร์ เป็นอย่างไร

3.13 ในการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร มีการว่าจ้างหน่วยงานภายนอกองค์กรในการดำเนินการหรือไม่ ถ้ามี มีเกณฑ์ในการพิจารณาว่าจ้างอย่างไร

3.14 แนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรกายภาพ (Facility Management) ในพื้นที่ทำการใหม่ของศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร (อาคารไปรษณีย์กลาง บางรัก) เป็นอย่างไร ทั้งด้านการจัดสรรพื้นที่ การจัดการ และการบำรุงรักษา

3.15 ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและมีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการเปลี่ยนแปลงพื้นที่หรือไม่ อย่างไร

3.16 ในการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร มีการประชาสัมพันธ์ การกระจายข้อมูลข่าวสาร และการรับฟังความคิดเห็นอย่างไร ผ่านช่องทางใด และมีวิธีการจัดการกับผลตอบรับหรือความคิดเห็นที่ได้รับอย่างไร

3.17 ในการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร คาดหวังผลอย่างไรและผลที่เกิดขึ้นจริงเป็นอย่างไร

3.18 ในการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร พบปัญหาหรืออุปสรรคหรือไม่อย่างไร และมีวิธีการแก้ไขอย่างไร

3.19 ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร มีแผนการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ในอนาคตหรือไม่ เพราะเหตุใด และเป็นอย่างไร

Ref. code: 25605916033250DYQ

ภาคผนวก ค

แบบสอบถาม

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
FACULTY OF ARCHITECTURE AND PLANNING, THAMMASAT UNIVERSITY
อาคารคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี 12121
โทร. 0-2986-9434, 0-2986-9605-6 โทรสาร 0-2986-8067 อีเมล info@ap.tu.ac.th www.tds.tu.ac.th

แบบสอบถาม

การศึกษาความพึงพอใจของพนักงานที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ : กรณีศึกษา ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร

แบบสอบถามนี้เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลประกอบการทำวิทยานิพนธ์ตามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความพึงพอใจของพนักงานที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีความจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากท่านในการตอบคำถามให้ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด คำตอบที่ได้จะใช้ในการศึกษาเท่านั้น และขอรับรองว่าการให้ข้อมูลของท่านจะไม่เกิดผลกระทบใด ๆ ต่อท่าน โดยแบบสอบถามนี้มีทั้งหมด 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ความพึงพอใจต่อการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเพิ่มเติม

นางสาวสิรินันท์ พุฒเมือง
นักศึกษาปริญญาโท สาขานวัตกรรมการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
โทรศัพท์ 08-1557-7848 อีเมล์ minesirinan@gmail.com

Ref. code: 25605916033250DYQ

<u>ส่วนที่ 1</u> ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

<u>คำชี้แจง</u>: กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ลงใน ❍ หรือเติมคำลงในช่องว่างที่ตรงกับคำตอบของท่าน

1. อายุ (ปี)

❍ (1) 21 – 30 ❍ (2) 31 – 40 ❍ (3) 41 – 50
❍ (4) 51 – 60 ❍ (5) มากกว่า 60

2. ตำแหน่งงาน

❍ (1) ระดับปฏิบัติการ ❍ (2) ระดับบริหาร

3. ประสบการณ์การทำงานกับศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร

❍ (1) น้อยกว่า 5 ปี ❍ (2) 5 – 10 ปี ❍ (3) มากกว่า 10 ปี

4. รายได้ส่วนบุคคล (บาทต่อเดือน)

❍ (1) ไม่เกิน 15,000 ❍ (2) 15,001 – 30,000 ❍ (3) 30,001 – 45,000
❍ (4) 45,001 – 60,000 ❍ (5) มากกว่า 60,000

5. ที่พักอาศัยในปัจจุบัน

เขต _____ จังหวัด _____

6. การเดินทางมาทำงานที่ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร (อาคารไปรษณีย์กลางบางรัก)

❍ (1) รถส่วนตัว ❍ (2) รถไฟฟ้า ❍ (3) รถโดยสารประจำทาง
❍ (4) รถแท็กซี่ ❍ (5) รถมอเตอร์ไซค์รับจ้าง ❍ (6) อื่นๆ (ระบุ)_____

7. การย้ายที่ทำการศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบส่งผลกระทบต่อค่าครองชีพของท่านอย่างไร

❍ (1) มากขึ้น (ตอบข้อ 8)
❍ (2) น้อยลง (ข้ามไปส่วนที่ 2)
❍ (3) ไม่กระทบ (ข้ามไปส่วนที่ 2)

8. กรณีที่ค่าครองชีพเพิ่มขึ้น ท่านคิดว่าเป็นปัญหาต่อการดำรงชีวิตหรือการทำงานในที่ทำการใหม่หรือไม่

❍ (1) ใช่ ❍ (2) ไม่ใช่

Ref. code: 25605916033250DYQ

.ส่วนที่ 2 ความพึงพอใจต่อการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ กรุงเทพมหานคร

ปัจจัย	ระดับความพึงพอใจ				
	พอใจมากที่สุด	พอใจมาก	พอใจปานกลาง	พอใจน้อย	พอใจน้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
ด้านพื้นที่					
1. ตำแหน่งที่ตั้งของที่ทำการใหม่					
2. ความสวยงามและสภาพแวดล้อมโดยรวมของที่ทำการใหม่					
3. ขนาดพื้นที่ของอาคารที่ทำการใหม่					
4. การจัดสรรพื้นที่ใช้งานในแต่ละส่วน					
5. ความยืดหยุ่นในการปรับพื้นที่ใช้งาน					
6. ความสะดวกในการเดินทางมาทำงาน ณ ที่ทำการใหม่					
7. บรรยากาศภายในพื้นที่ทำงาน					
8. การใช้สีและวัสดุตกแต่งภายใน					
9. อุณหภูมิและระบบการระบายอากาศ					
10. ความสว่างภายในพื้นที่ทำงาน					
11. ระดับเสียงภายในพื้นที่ทำงาน					
12. กลิ่นภายในพื้นที่ทำงาน					
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและวัสดุอุปกรณ์สำนักงาน					
13. ความเหมาะสมของการจัดวางพื้นที่สนับสนุนต่าง ๆ เช่น ที่จอดรถ ห้องประชุม พื้นที่รับประทานอาหาร พื้นที่พักผ่อน เป็นต้น					
14. พื้นที่สนับสนุนต่าง ๆ เช่น ที่จอดรถ ห้องประชุม พื้นที่รับประทานอาหาร พื้นที่พักผ่อน เป็นต้น มีความเพียงพอต่อความต้องการใช้					

Ref. code: 25605916033250DYQ

ปัจจัย	ระดับความพึงพอใจ				
	พอใจมากที่สุด	พอใจมาก	พอใจปานกลาง	พอใจน้อย	พอใจน้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
15. ความเหมาะสมของการจัดวางวัสดุอุปกรณ์สำนักงาน เช่น เครื่องถ่ายเอกสาร เครื่องพิมพ์ ตู้กดน้ำ เป็นต้น					
16. วัสดุอุปกรณ์สำนักงาน เช่น เครื่องถ่ายเอกสาร เครื่องพิมพ์ ตู้กดน้ำ เป็นต้น มีความเพียงพอต่อความต้องการใช้					
<u>ด้านการบริหารทรัพยากรอาคาร</u>					
17. การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อย					
18. ระบบการรักษาความปลอดภัย เช่น รปภ. กล้องวงจรปิด คีย์การ์ด เป็นต้น					
19. การบำรุงรักษาอาคารและงานระบบต่าง ๆ เช่น การซ่อมบำรุงอย่างสม่ำเสมอ เป็นต้น					
<u>ด้านกระบวนการเปลี่ยนแปลงพื้นที่</u>					
20. การประชาสัมพันธ์/การกระจายข่าวสารเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ทำการ					
21. การรับฟังความคิดเห็นของพนักงาน					
22. การเตรียมความพร้อมของพื้นที่ในที่ทำการใหม่ก่อนการย้ายเข้า					
23. ระยะเวลาในการเตรียมการก่อนทำการย้ายที่ทำการ					
24. ระยะเวลาในการย้ายที่ทำการ					
25. กระบวนการ/วิธีการขนย้าย					
26. บริษัทผู้รับจ้างขนย้ายวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ					

Ref. code: 25605916033250DYQ

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเพิ่มเติม

_____

_____

_____

_____

**** ขอขอบคุณเป็นอย่างสูงที่ท่านเสียสละเวลาในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้ ****

Ref. code: 25605916033250DYQ

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นางสาวสิรินันท์ พุฒเมือง
วันเดือนปีเกิด	16 ตุลาคม 2536
วุฒิการศึกษา	การผังเมืองบัณฑิต คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ผลงานทางวิชาการ	บทความวิชาการเรื่อง กระบวนการเตรียมการและการเปลี่ยนแปลงพื้นที่และผลกระทบต่อความพึงพอใจของบุคลากรในองค์กร: กรณีศึกษา ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบกรุงเทพมหานคร ในการประชุมวิชาการระดับชาติ Built Environment Research Associates Conference ครั้งที่ 9 วันที่ 15 มิถุนายน พ.ศ. 2561 จัดโดย คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

Ref. code: 25605916033250DYQ